

A TISZÁNINNENI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET

1932. ÉVI OKTÓBER 12—13. NAPJAIN,
MISKOLCON TARTOTT
RENDES ŐSZI KÖZGYŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

SZERKESZTETTE :

DR. ENYEDY ANDOR

EGYHÁZKERÜLETI LELKÉSZI FŐJEGYZŐ.

171. SZÁM.

SÁROSPATAK.

NYOMTATTA : KISFALUDY LÁSZLÓ A REF. FŐISKOLA BETŰIVEL

1 9 3 2.

A tiszáninneni református egyházkerület 1932. évi október hó 12—13-án rendes közgyűlést tartott Miskolcon Farkas István püspök és előbb Meczner Béla h. főgondnok, azután Farkasfalvi Farkas Géza főgondnok elnöklete alatt.

Jelen voltak:

Az abauji egyházmegyéből: Medgyasszay András h. esperes, Téglássy András h. gondnok; Hörcsik Lajos, Makkay Kálmán, Farkas Elek lelkészi részről; Tolnay Gyula, dr. Bárczay Lajos, gróf Vay Arthur világi részről.

Az alsóborsodi egyházmegyéből: Pósa Péter esperes, Báró Bottlik István gondnok; Gál Ferenc, Román Ernő, Nádházy Bertalan lelkészi részről; dr. gróf Haller József, Zsóry Lajos, Kun András világi részről.

Az alsózempléni egyházmegyéből: Kiss Ernő esperes, Meczner Béla gondnok; Éles István, Batta János, Janka Péter lelkészi részről; Hubay Kálmán, dr. Meczner Tibor világi részről.

A felsőborsodi egyházmegyéből: Elek József esperes, Zsóry György gondnok; Bartha Gyula, Lőkös Sándor, Hubay Mihály lelkészi részről; Bónis Aladár, Bárczay László, Szathmári Király Pál világi részről.

A gömör-tornai egyházmegyéből: Juhász László esperes, báró Ragályi-Balassa Ferenc gondnok; Tókos Károly, Hágér Miklós, dr. Páhy József lelkészi részről; Horváth Elemér, dr. Seress István világi részről.

Mint egyházkerületi tanácsbírák: Szalóczy Pál, Kovács István, Forgács Gyula, Szentmártoni Dániel lelkészi részről; dr. Kérészy Barna, Téglássy András, dr. Soldos Béla, Bernáth Aladár világi részről.

Mint tanárképviselők: dr. Mátyás Ernő a sárospataki theol. akadémia, Elekes Imre a sárospataki főgimnázium, Kovács Dezső a sárospataki tanítóképző-intézet, Péter Pál a miskolci leánygimnázium, Csorba György a miskolci reálgimnázium képviselője.

Mint tanítóképviselők: Tóth István, Péter József.

Mint egyházkerületi jegyzők: dr. Enyedy Andor főjegyző, dr. Lengyel István aljegyző lelkészi részről;

dr. Horváth Zoltán, dr. Idrányi Béla aljegyzők világi részről.

Mint egyházkerületi főügyész: dr. Kérészy Barna.

Mint egyházkerületi alügyész és pénztárnok: dr. Kovács Kálmán.

Mint a sárospataki főiskola gazdasági választmányának képviselője: dr. Trócsányi József.

A gyűlési tagoknak hivatalosan összeállított és felolvasott névsorából elnökség a határozatképességet megállapítja, mely után

Közügyülés a megjelenteket igazolja s Szent-Imrey Gyula, dr. Kiss Sándor, dr. Marton János bejelentett s igazolt elmaradását tudomásul veszi.

A tiszáninneneni ref. egyházkerület megválasztott főgondnokának: Farkasfalvi Farkas Gézának és lelkeszi főjegyzőjének: dr. Enyedy Andornak ünnepélyes beiktatása alkalmából tartott diszközügyűlése Miskolc a Kossuth utcai templomban 1932 október 12-én.

Egyházkerületünk két nagyfontosságú tisztségébe, a főgondnoki és a lelkeszi főjegyzői állásba, iktatta be az isteni kegyelem ujmutatása folytán elhívott két érdemes tagját egyházi közéletünknek: Farkasfalvi Farkas Gézát és dr. Enyedy Andort f. évi október 12-én Miskolcon a Kossuth utcai templomban ünnepélyes közgyűlés keretében. A beiktatás az elhívottak kiváló egyénisége folytán nemcsak egyházkerületünknek, hanem az egyetemes egyháznak, a testvér egyházkerületeknek s polgári hatóságoknak is örömmünepévé lett. A miskolci egyház hatalmas temploma alig tudta befogadni egyházkerületünk alkotó tagjait, vendégeinket s az érdeklődők nagy táborát. A pünkösti lélek csodás erejét éreztük zúgni felettünk, amely összevezérelte a szíveket s igazán a lélek ünnepévé tette beiktató gyűlésünket az elhívottak bizonyágtevései és a tisztességtevők megnyilatkozásai által.

A tisztességtevésre megjelentek egyházkerületünk hivatalosain kívül: A magyar kormány képviselőjében: Petri Pál kultuszállamtitkár, az egyetemes konvent ré-

szeről: dr. Baltazár Dezső, dr. Ravasz László, dr. Antal Géza, dr. Balogh Jenő, dr. Benedek Sándor, dr. Bernáth István, dr. Kovács J. István, dr. Kun Béla, Maklár Károly, dr. Tóth Lajos és dr. Benedek Zsolt; a dunamelléki egyházkerület részéről: dr. Ravasz László, Kiss Zsigmond; a dunántuli egyházkerület részéről: dr. Antal Géza, dr. Balogh Jenő, dr. Darányi Kálmán, dr. Lázár Andor; a tiszántuli egyházkerület részéről: dr. Baltazár Dezső, gróf Dégenfeld Pál, Maklár Károly; az evangélikus egyetemes egyház és a tiszai evangélikus egyházkerület részéről: dr. Geduly Henrik, dr. Zelenka Lajos; a megszállt gömöri ref. egyházmegye részéről: Seress Zoltán, Bornemissza Elemér; Borsod-Gömör és Kishont k. e. e. vármegyék részéről Bónis Aladár, Lukács Béla, dr. Molnár József, dr. gróf Haller István; Miskolc th. város képviselőjében dr. Mikszáth Kálmán főispán, Halmai Béla polgármester-helyettes; Zemplén vármegye részéről: dr. Mészáros József; Abauj-Torna vármegye részéről: Szent-Imre Pál, Darvas Béla, gróf Vay Arthur, dr. Bárczay Lajos, dr. Patay Sámuel, Téglássy András, Doboz István, Vitéz Attila, dr. Szilvási József, Fazekas József; a debreceni Tisza-István tudományegylet részéről: dr. Révész Imre dr. Erdős Károly; a miskolci ev. jogakadémia képviselőjében: dr. Bruckner Győző; a sárospataki főiskola és tanítóképző-intézet, a miskolci reál-gimnázium és leánygimnázium egész tanári kara az igazgatók vezetése alatt; O.R.L.E. és O.R.P.Sz. képviselőjében: Csikszándor Sándor; a Magyar Kálvin Szövetség részéről: Bernáth István, dr. Porcs István; a Bethlen Gábor Szövetség részéről: dr. Maday Gyula, dr. Gyökössi Endre; az O.R.T.E. részéről: vitéz Nyitrai Károly; az O.R.J.O. képviselőjében: Egerházy Lajos s a Miskolci Ref. Női Fellelegylet nagyobb küldöttsége özv. Patay Gyuláné vezetése alatt; a Miskolci Kálvin-Szövetség gróf Haller József elnök, a Kálvin-Szövetség női osztálya Nemes Bertalané elnök, a miskolci ref. leányegylet dr. Enyedy Andorné elnök, a vezetése alatt.

Gyülekezeti éneklés vezette be ünnepi közgyűlést, amely után dr. Enyedy Andor alkalmi biblia-

olvasása (I. Kor. XII. 1—13.) és imádsága következett. A lelkeknek ünnepi érzésekkel megteljesedése után Farkas István püspök köszöntvén egybegyült vendégeinket s egyházkerületünk hivatalosait, Meczner Béla egyházmegyei gondnokot a világi elnöki szék elfoglalására felkérte, a közgyűlést megnyitotta s felhívta Lengyel István aljegyzőt a megjelentek számbavételére s az egyházkerületi lelkészi főjegyzői állásra elrendelt szavazás eredményének ismertetésére. E felhívásra Lengyel István aljegyző bejelentette, hogy a beadott szavazatok általános nagy többségével dr. Enyedy Andor miskolci lelkész választatott meg lelkészi főjegyzővé, akit eskütétele után Farkas István püspök a következő beszéddel üdvözölt:

Nagytiszteletű Egyházkerületi Főjegyző Úr!

Az emberiség élettörténetét ős időktől kezdve emberek főjegyzéseiből ismerjük. A biblia „Emlékirók“-nak, később jegyzőknek nevezi azokat a szép lelkeket, akik előre-nézve, az örökkévalóság számára irogatták, gyűjtögették össze koruk nagy dolgait. Elröppenő szavak nyomán fakadt indításokat, hatásokat, alkotásokat a jegyzői toll segítségével az emlékezet könyvébe beírni, élővé tenni: valóban szent megbizatas!...

Egyházkerületünk gyülekezeteinek bizodalmas elhívása alapján Nagytiszteletű Főjegyző Urra várakozik mátol fogva a tisztán-inneni ref. egyházkerület: Emlékirói, Főjegyzői nemes tisztének betöltése.

Törvényes rendelkezéseink szerint az egyházkerület főjegyzője: a mindenkori püspök legbensőbb munkatársa s a püspök távolléte vagy betegsége jöttével, annak helyettese.

Azok a belső, lelki kapcsolatok, melyek a Nt. Főjegyző Urat közös lelkipásztori eszményeink és a mi, együgyűnazon gyülekezetben való szolgálatunk sok tusakodásai, sikerei és néhakeri csalódásain át, bennünket valóban szerető testvérekké formáltak, zálog nekem a jövőt illetőleg!

Rendületlenül hiszem, hogy Nagytiszteletű Főjegyző Ur újabb megbizatása s ezen keresztül szíveink újabb egymáshoz simulása által is, valóban az a belső munkatársam leend, akivel együtt fáradva, álmódózva, reménykedve életünk eljövendő munkáin át a nagy Isten dicsósége fog egész kerületünk fölé kiragyogni.

Rendületlenül hiszem, hogy írói készségével, tiszta meglátásaival, az események igaz megörökítésével, arany pennájával úgy fogja élővé tenni a mai nehéz időkben elvégzendő minden mi dolgainkat, hogy a késő nemzedék is boldogan olvashatja majd, hogy: a mi közös munkáink, gyűléseink és apostolkodásunkon keresztül: Isten volt és marad örökkön-örökké a minden a min-denekben! Ugy legyen!

A testvéri lélek mélyéről fakadó beszédre, amelynek meglátásaival, reménykeltéseivel egynek érezte magát egyházkerületünk s az ünneplő közönség minden tagja, dr. Enyedy Andor a következőként válaszolt:

Főtiszteletű és Méltóságos Püspök Ur!

Megilletődött lélekkel, mélységes hálával köszönöm meg azt a kitüntető bizalmat, amellyel engemet az egyházkerület lelkészi főjegyzői székébe, a már megboldogult Radácsy György s a még előttünk világító Pálóczi Czinke István és Janka Károly dicső örökébe emelni méltóztattak. Legyen szabad itt nyilvánítani azt az alázatos meggyőződésemet, hogy nem valami egyéni, szellemi vagy lelki többlet juttatott engemet az illetékesekkel szemben a főjegyzői tisztségbe, hanem az egyházkerület új lelki vezéréhez, Farkas István püspök urhoz való térbeli és lelki közelségem, 8 éven át kipróbált együttműködésünk, egy cél felé futásunk, egy szenvedélytől: a szolgálat teljességétől való fűtöttségünk s ebből fakadó közösségünk, amelyben mindig a Püspök Uré volt a nagylelkű kezdeményezés; az enyém csak a hálás és boldog viszonzás. S talán nem tévedek vagy tulzok abban sem, ha megválasztásom bizalomnyilvánításában részt tulajdonítok annak az ugynevezett belmissziói irányzatnak is, amely mintegy meleg hullám járja át az utóbbi években egyházi életünk ereit s amely hullámnak a mindenható isteni kegyelem engem is a karjaiba dobott. Megválasztásomat, új tisztségemet azzal az ünnepélyes ígérettel foglalom el, hogy a Főtiszteletű és Méltóságos Püspök urnak, a mai napon oldala mellé álló világi vezérnek mindig hűséges munkatársa, egyházkerületünknek lelkiismeretes krónikása leszek. Tisztviselő és különösen jegyzőtársaim között az ujonnan jött szerénységével fogok forogni és minden imádságom, törekvésem az lesz, hogy ha a közbizalom gyertyatartóba tett, hát világolhassak egészen az elégség Krisztusom orcája előtt az ő hozzá vezető

uton. Ezzel az ígérettel s óhajtással ajánlom magam új, felelősségteljes munkakörömben a Főtiszteletű és Méltóságos Elnökség, az egyházkerület alkotó tagjainak és egyetemének megértő támogatásába, testvéri közösségébe, a Magasságos Isten segedelmébe.

Egyházkerületünk nagy reménységre jogosító várakozással iktatta be a Radácsy György, Czinke István és Janka Károly szép örökébe méltó utódként dr. Enyedy Andort s amidőn beiktatásával a főjegyzői tollat kezébe adta, nem-csak bizalmáról biztosította, jóleső örömmel szemlélvén fölfelé ívelő életpályájának mind magasabbra lendülését, de meggyőződéssel vallja azt is, hogy egyházközseink presbitériumai dr. Enyedy Andorban — elhívása bizonyóságaként — a lelkeszi hivatás kiváló munkását, a belmissziói munkamező uttörőjét, vezető egyéniségét látták és tisztelték meg, amidőn a nagyobb szolgálat tisztességére és méltóságára emelték.

Legyen az új frigykötés a frigykötőkre áldásthozó s a nagy Isten dicsőségét szolgáló!

Dr. Enyedy Andor főjegyző bejelentette a közgyűlésnek, hogy 47 lelkész jelentkezett felszentelésre. Indítványozza, hogy a közgyűlés a jelentkezők felszentelésére adjon engedélyt s a lelkésszentelés ünnepélyes templomi szertartását ma délután fél hat órára tűzze ki.

Közgyűlés a főjegyző jelentését meghallgatva, indítványát határozati erőre emeli és a 47 jelentkezett lelkész felszentelését délután fél hat órára kitűzi.

Elnöklő püspök felhívja dr. Enyedy Andor főjegyzőt a főgondnoki tisztségre beadott szavazatok ismeretetésére, illetve a szavazatbontó bizottság jelentésének előterjesztésére. A jelentés szerint a Dókus Ernő lemondásával megüresedett főgondnokságra egy szavazat kivételével egyhangulag Farkasfalvi Farkas Géza abauji egyházmegyei gondnok választatott meg. Egyh. ker. közgyűlés a beadott szavazatok alapján Farkasfalvi

Farkas Gézát törvényesen megválasztott egyházkerületi főgondnoknak nyilvánítja. A megválasztottnak a közgyűlésbe hívására elnökség küldöttséget alakított, melynek vezetője: Zsóry György, tagjai: Csorba György, Kovács István, dr. Mátyás Ernő és Téglássy Andor voltak.

A közgyűlés színe előtt megjelenő, lelkes éljenzés-sel fogadott Farkasfalvi Farkas Géza elnöklő püspök kérdésére kijelenti, hogy hajlandó az egyházkerület főgondnoki tisztségét elfoglalni és az esküt letenni.

Eskü után a kerületi főgondnoki székbe törvényesen beiktatott új főgondnokhoz püspök a következő üdvözlő beszédet intézte:

Méltóságos Egyházkerületi Főgondnok Úr!

Az eszményi testvéri közösség megvalósítását, egyik legfőbb életcélul kitűző: evangéliumi ref. keresztyén anyaszentegyházunk, az egyetemes papság krisztusi elve alapján állva — nem ismer külön papi rendet.

A püspök is, csak első az egyenlők között s az ő tiszte lelkipásztor testvéreivel közös: példát mutatva, hűséges szolgálattal megtartani az apostol tanácsát: Viseljetek gondot magatokra és az egész nyájra, melyben a Szentlélek titeket vigyázókká tett, az Isten anyaszentegyházának legeltetésére, melyet tulajdon vérével szerzett. (Ap. Csel. XX: 28.)

Eppen így, első az egyenlők között: a világi vezér, az egyházkerületi főgondnok is.

Szolgálatban előljárók s vigyázásban holtig hűségesek tartozunk lenni mind a ketten!

Az egyetemes papság elve, a mi zsinatpresbiteri egyházalkotmányunk leghatalmasabb erőforrása, mert egyháziakat és világiakat egyaránt: Isten szolgálatára kötelez; mindnyájunkat a királyok felett való Király: a Krisztus királyságáért küzdő sereg katonái közé hívogat; mindnyájan Isten munkatársai vagyunk s az istenfiúságra kegyelemből elválasztott örökösök, örököstársai mindekben a Krisztusnak; Isten cselédei, akiknek az a küldetésük, hogy életük minden munkáin keresztül, nyilván kitetsszék, hogy: Egyedül Istené a dicsőség!

Isten dicsőségét mindenkben hűséggel szolgálni vágyódó életének lett méltán megérdemelt jutalma az, hogy Méltóságodat a dicsőséges multú tisztáninneri ref. egyházkerület világi vezéri,

főgondnoki székébe ültette a kerület összes gyülekezeteinek csodálatos egyértelemmel kinyilatkoztatott akarata.

Boldog lehet az a vezér, aki ilyen igazi, forró szeretettel körülölelten állhat a sereg élére!

Ma, amikor a tekintélyek lejáratása, a vezérek iránti bizalom megingatása; a mindenáron való gáncsvetés a célja azoknak, akik előtt semmi sem szent, amit: a valláserkölcsei alapon, a Haza önzetlen szerelmén berendezett boldog, békebeli idők testvéri közösségeibe tömörülten hirdettek és éltek apáink, — boldogok vagyunk mi is, hogy a vezérre úgy néz seregünk minden katonája: mint tekintélyre, mint akiről tudjuk mindannyian, hogy mint élő kő, testestől-lelkestől, lelkiházzá, szent papsággá kívánja életét felépíteni, lelki áldozatokkal áldozván Istennek, amelyek kedvesek Néki: a Jézus Krisztus által...

Szolgalat és szeretet voltak eddigi életének: Eszményei.

A messze századokba visszanyúló történelmi multtal dicsekedhető, párduckacagányos ősök nyomdokait követve, — ősök örökét tisztán megőrizve vette birtokba. Sőt!, — ennél többet is cselekedett. Új, ragyogó patinát szerzett a történelmi névnek azzal, hogy az evangéliumi testvéri szeretet és szolgálat, áldozatos munkáival: új nemeslevél szerzőjévé lett. Ez a magasrezte nemeslevél a mai történelmi időkben hatalmas bizonyágtevés arról, hogy a történelmi osztálynak tagja itt, — a fajtánkat igazán szeretni tudó s az evangélium eszményeit szíve szerint szolgálni vágyódó, minden igazán magyar. Bizony mondom, hogy erre a magasrezte nemeslevélre Isten keze ütött reá, a feléje hajló szeretet nagyszerű megnyilatkozásaiban — a fényesen ragyogó bélyeget!

Egyéniségének van valami igéző varázsa. Igen!, — mert szereti ezt az életet; mert megtanulta, hogy akik az Istent szeretik, azoknak mindenképpen egyformán javukra vannak!

Nem panaszkodva, de munkába állva: dolgozó és imádkozó élettel akar építeni, szebb és jobb világot: a magyar romok felett.

Közöttünk élt s közülünk, szemünk láttára nőtt, sudárodott fel az: Élre!

Kerületünk minden gyülekezetéhez, úgy hozzáförrott az élete, mint faág hozzánő a tűzhöz, s mint ahogy a napsugár, völgyre és hegyoldalra egyformán odacsókolja az élet csókját, úgy vágyódik Méltóságod is: jót tenni, segíteni, szeretni, kunyhók és nemesi kúriák lakóinak boldogságát munkálni, — egy életen át. Reggel-

től alkonyodásig másokért fárad... Csak az Isten tudja, hogy Intézményeink, iskoláink s közöttük: az ősi Alma Máter ujjászületése érdekében, mennyit fáradott!

A boldog ifjúságában: vitéz, keménykötésű, törhetetlen gerincű katona, — most, hogy — fekete hajából lassan hófehér lesz, — Isten katonájához illő, lélek fegyvereivel vértetetlen: menetel az Élen...!

Hős!, — szeretett vezérünk! — a sereg vártában áll. Szemünk a szemedbe mélyítve, várjuk a vezényszót. Előre hát, — bátran!

Krisztus hű vitéze: áldjon meg az Isten minden jó munkádban!

Farkasfalvi Farkas Géza az üdvözlésre válaszolva, főgondnoki székét a következő beszéddel foglalta el:

Főtiszteletű és Méltóságos Püspök Ur!

Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerületi Közgyűlés!

Midőn a Mindenható Isten kegyelméből — gyülekezeteink egyetértő bizalma útján kinyilvánított akaratából — a Tiszánin-neni egyházkerület főgondnoki székét elfoglalom, gyöngeségeim és gyarlóságaim sokaságának tudatában szorongó kétségek fognának el, hogy miként leszek képes e magas őrálló helyen szédülés nélkül megállani és e „többre—legtöbbre“ bizásnak megfelelni, ha nem hallanám az Urnak Pál apostolhoz intézett biztatását: „Elég neked az én kegyelemem, mert az én erőm erőtlenség által végeztetik el.“

Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés! Elöttem e székből nemcsak egyházkerületünknek, de az egész egyetemes magyar református egyháznak világító fáklyaként tündöklő vezérei, sőt nem egyszer az egész nemzet életére is irányító befolyást gyakorló nagy hazafiak ültek.

A lefolyt két évszázad alatt a Dörtyek, Szathmáry-Királyok, a Patayak, a Lónyayak, a Teleki grófok, a Dókusok 1—1, a Vayak 5 főgondnokot adtak egyházkerületünknek nagy dicsekedésére, kikről és kiknek szolgálatairól egyházkerületünk csak a hála és elismerés hangján emlékezhettek meg minden alkalommal. E helyről egyik legelső kötelességemnek tartom ezen érzelmeknek kifejezést adni és nekik tisztességet tenni.

De szívem legbensőbb sugallatát követem akkor, mikor e székből közvetlen nagy elődöm, Dókus Ernő előtt hajtom meg a

hála és a mélységes tisztelet lobogóját és kérem őt, ne vonja meg tőlem, gyarló utódjától támogatását és bölcs tanácsait.

Főtiszteletű Egyházkerületi Közgyűlés! Éppen akkor rendeltettem e nagy szolgálatra, mikor egyházi életünk fölött sötét felhők tornyosulnak, mikor iskoláink és parochiáink omladoznak, lelkészeink és tanítóink sok helyen immár javadalmaikat sem kapják meg, mikor az iskolafenttartással járó terhek összeroskadással fenyegetik egyházközségeinket, mikor ezer és ezer református hittestvérünket kell nyomorában támogatni minden anyagi erő nélkül; mikor fent sokszor meg nem értéssel, lent pedig hitelenséggel, az erkölcsök eldurvulásával, reményvesztettséggel találkozunk, mikor a példátlan agrárválság éppen egyházkerületünk hiveit sújtja legerősebben, mikor a földalatti küzdelmet — minden ellen, ami előttünk szent és becses — egy oly hatalom irányítja, mely a föld egyhatod részét már hatalmába ejtette.

De éppen ebben a szörnyű helyzetben kell erőseknek lennünk és mindent, — még a rohamosan fogyó és hiányzó anyagi erőt is hittel kell pótolnunk, azzal a hittel, mely szerint „minden, aki segítségül hívja az Ur nevét, megtartatik.“

Ezzel a hittel kívánok én ezen a helyen őrt állani, hogy egyházi életünket, egyházi nevelésünket ezekben a válságos időkben is csorbitatlanul fenntarthassuk.

Mindég inkább és inkább a saját erőinkre vagyunk utalva, mert a helyett, hogy az 1848. XX. t.-c. végrehajtásában — mely úgy intézkedik, hogy az egyházak egyházi és iskolai szükségletei az állam által rendezendők — előbbre jutnánk, az ellenkezője történik. Sőt amikor a polgári községek az 1868. évi XXXVIII. t.-c. által részükre előírt iskolaállítási kötelezettséget helyettük teljesítő egyházközségeket némi támogatásban kívánják részesíteni, ezt a támogatást az állam a legtöbb esetben meggátolja.

Pedig, mint a parlamentben azt többször kifejtettem, azt a segítséget, melyet az állam az egyházaknak nyújt, sokszorosan adják azok vissza kultúrában és nemzetfenntartó erőben.

A valláserkölcsi nevelést, — mely egy konzervatív nemzeti állam fennmaradásának alapfeltétele, — igazán csak hitvallásos iskolák adhatják meg. Heti két órai vallásoktatással nem lehet felvértetni a gyermekek lelkét azokra a küzdelmekre, melyek ma az életben rájuk várnak. A családi nevelés nem pótolhatja ma a hiányt, hiszen ha a szülők kifogástalanul vallásosak is, annyira abszorbeálják őket legtöbb esetben a kenyérgondok, hogy nin-

csen meg a szükséges idejük a gyermek intenzív vallásos nevelésére. És igen helyesen állapította meg nemrégén a parlamentben egy vallásos politikus, hogy „csak az az iskola és tanítási mód helyes, mely pl. a történelem tanításában is nemcsak a népek harcait és törekvéseit látja, hanem azt is megmondja, hogy a népek sorsának intézője akarta így, aki semmit véletlenül és elvégezetlenül nem rendelt.”

Ezért zsoldáros és hitvallásos népiskoláinkat — minden akadály dacára is — meg kell tartanunk. Elöl fogok járni abban a küzdelemben, mely céljául tüzi ki, hogy itt lehetőleg egy talp-alattnyi tért se engedjünk át.

Ugyanez áll főiskoláinkat és középiskoláinkat illetőleg is. A Sárospataki Főiskola, mely 400 év óta büszkesége egyházunknak és a magyar kulturának, hűséges védője az ősi tradícióknak és előharcosa a haladásnak — mint mindenki, akinek vagyona szőlőben és földben fekszik, anyagi gondokkal küzd. Ugyhogy fejlesztési terveinket egyelőre szüneteltetnünk kell s minden törekvésünknek arra kell szorítkozni, hogy csorbitatlanul vigyük át annak minden ágazatát, minden intézményét arra az időre, mikor a Mindenható segítségével újból alkothatunk. Amikor ez az idő eljön, legelső feladatnak tartom a tervbevett új humán irányu internátus felállítását. A Sárospataki Főiskolának elsősorban a szegények iskolájának kell maradnia, amellet be kell töltenie azon hivatását is, hogy új, angol ágazatában oly férfiakat neveljen, kik hivatva lesznek a protestáns népeknél, főleg az angolszász és germán nemzeteknél, hazánk elesett igazságáért a tudomány fegyverével közdeni, azon nagy magyar férfiú intenciója szerint, ki ma ravatalon fekszik, kinek a főiskola Isten után, nagy alapítói-val egyenlően, legtöbbet köszönhet, kinek messze előre néző szeme örökre lehunytt, nagy koncepcióju elméje, mindig csak hazájáért küzdő lelke immár örökre nyugodni tért.

Kifürkészhetetlen az isteni gondviselés akarata, de mi, kik nagy lelkéhez oly közel állottunk s abba beleláltunk, hazánk mai nehéz helyzetéből a kibontakozást nélküle még nehezebbnek tudjuk elképzelni.

A mai idők megkövetelik, hogy lelkészképzésünk lehetőleg tökéletes legyen. Megnyugodva látom, hogy theológiánk új internátusa immár minden szellemi és erkölcsi kellékkel és berendezéssel rendelkezik ahhoz, hogy ezen célt megközelíthessük.

Egyházunk kebelére hosszú évtizedek után visszatért nagy-

szerű tanítóképzőnk és theológiánk kell, hogy a legteljesebb lelki harmóniában, karöltve együtt haladjanak. Már ott alakuljon ki — leendő lelkészeink és tanítóink lelkében — az a megingathatatlan meggyőződés, hogy a gyülekezetekben alapföltétele, — az áldásos, Isten dicsőségéért, emberek boldogulásáért végzendő munka sikerének — a lelkész és tanító minden mellétekintetet félretevő, egymás emberi gyengeségeit krisztusi szeretettel elnéző és megbocsátó egyetértése.

Miskolci ősi gimnáziumunk, mely számtalan nagy embert nevelt már nemzetünknek, mely szinte egész vagyonát a haza oltárán áldozta fel, mely szegénysége folytán nemcsak internátusát volt kénytelen feladni, de immár mindennapi szükségleteit is alig tudja fedezni. Ez a gimnázium valláserkölcsei nevelés szempontjából a legexponáltabb helyen, gyártelepek és bányák vidékén — hol a szélső radikális irányzatok izgatása a legerősebb — tölti be nagy hivatását. Egyházi és nemzeti kötelesség egyaránt megerősíteni, helyzetét biztosítani s a válság megszűntével internátusát újra felállítani.

Kitűnő leánygimnáziumunk helyzete hasonlóan igen nehéz. Mi nem adhatjuk ki kezünkől művelt leányaink nevelését, nem adhatjuk ki az irányítást jövő generációnk lelki életére. A törhetetlen hithűség, a régi nőiesség, az előkelő egyszerűség, mely erények a magyar művelt református nőnek mindenkor oly kiváló és jellegzetes tulajdonságai voltak, kell, hogy ebben az intézetben továbbra is ápoltságosak. És nagyon is szükséges az, hogy mennél több intelligens leányunkat részesíthessünk a legintenzívebb egyházas nevelésben, mert felfogásom szerint az egyház munkájába — különösen a belmisszió terén, leányainkat és asszonyainkat az eddiginél erősebb mértékben kell bevonnunk. Sőt a népjóléti és karitatív munkáknál nekik kell vezetni, hiszen az ő szívük nemesebb, lelkületük gyengédebb, megértőbb, megérzésük a bajban világosabb, mint a férfiaké.

F. E. K.! Következményeiben kiszámíthatatlan veszéllyel járna úgy az államra, mint az egyházra, ha azon hangzatos jelszó — „szabad Egyház szabad Államban“ — megvalósulna, amely jelszó mögött tulajdonképpen ma már — szemben Deák és Eötvös egykori ideális felfogásával — az egyház és állam merev szétválasztása kapcsán a vallás háttérbe szorításának és elsorvasztásának szándéka áll azok részéről, kiknek romboló törekvéseikben a vallásos hit egyedül képez ma már áthághatatlan akadályt.

Nem akarom részletezni ezen ünnepélyes órában az 1848. XX. t.-c.-kel ellentétben álló sérelmeinket, de ígérem, hogy úgy mint eddig is, egész csekély erőmet latba vetve, fogok azok lehető orvoslásáért küzdeni, azonban nyitott szemmel, előre nézve, minden eshetőségre készen, féltékenyen őrizve autonomiánkat, önkormányzati szellemben rejlő erők fokozására törekedve.

A kálvinista öntudat felébresztéséért és kimélyítéséért a Kálvin Szövetség szép munkát végez. Egyek vagyunk e nagy cél szolgálatában. Minekünk sokkal öntudatosabb kálvinistáknak kell lennünk és ennek az öntudatnak meg kell nyilvánulni az élet minden vonatkozásában. Vegyünk példát Nagybritániától, az Egyesült Államoktól, Svájctól, Hollandiától, ezen legelőkelőbbek közül való államoktól, hol szinte az egész élet kálvini felfogáson nyugszik.

Kérve kérem azért világi férfiainkat, ne elégedjenek meg azzal, hogy az Egyház küzdelmeiben többnyire csak jogi és adminisztratív térre szorítkozzanak, hanem az egyetemes papság magasztos elvén elindulva, az összes lelki és szociális kérdésekben dolgozzanak a hivatásos papság oldalán. Különösen nagyfontossággal bír az, hogy ezen eszmének a felnövő generációkat megnyerjük. Igen nagy szükség van a mai időkben öntudatos kálvinista férfiakra és asszonyokra, „kik ki mernek állni a magán- és közéletbe azzal, hogy ők egész kálvinisták“, „kik önzetlen puritánizmussal, tiszta kézzel szolgálják a hazát, Egyházat és közéletet.“

A mai közéletben sokszor csak azt nézik, hogy valaki a büntetőtörvénykönyv paragrafusaiba ütközik-e vagy sem cselekedeteivel, pedig a közéleti férfiúnál vagy közfunkcionáriusnál már a legkisebb erkölcsi lazaságot sem volna szabad elnézni és nem volna szabad megengedni, hogy közéleti tevékenységből vagy közfunkcióból valaki anyagi előnyöket szerezhessen.

Nem fér össze a kálvinista felfogással a felekezeti türelmetlenség. Egész életemen át hirdettem és ennek megfelelően cselekedtem, hogy bűn egymás felekezetét bántani, hogy örülnünk kell a másik felekezet boldogulásán, sőt ezt, ha módunkban van, őszinte szívvel, szeretettel elő kell mozdítanunk.

Azonban, ha Egyházunkat esetleg bárhonnán is támadás éri, ott kell állanunk — mint egy ember — mindnyájunknak ennek védelmében. Követeli ezt tőlünk anyaszentegyházunk méltósága és érdeke.

A Hegyaljai ágost. hitvallású evangélikus egyházmegye legutóbbi közgyűlésén Duszik Lajos főesperes indítványára azon egy-

hangú határozatot hozta, hogy kimondja a közgyűlés, „hogy a református testvéregyházzal mindenütt a legteljesebb atyafiságos szeretetben akar élni és mint ilyen, a testvér református egyházzal szemben reverzalist nem követel, áttérést nem szorgalmaz. Ennek megfelelő válaszát a testvériség, a szeretet lelkével ihletett ref. egyháztól bizakodó szívvel várja.“

Az abauji ref. egyházmegye őszi közgyűlésén nagy lelki örömmel fogadtuk ezt a gyönyörű, lélekemelő megnyilatkozását a velünk örömben és bánatban, jó és rossz sorsban évszázadokon át osztozkodó testvéreink részéről. Egyházkerületi közgyűlésünk holnap fogja reá a legméltóbb választ megadni.

Néhai Prohászka Ottokár, a katolikusság egykori nagy vezére, aranyaszájú püspöke, a forradalmak után azt mondta — mely mondása szállóigévé vált, — hogy Pannonthalmának és Debrecennek össze kell ölelkezni a haza és keresztyénség megmentésére. A nemzetgyűlésen pedig azt a kijelentést tette, hogy a reverzalistok kérdésében maga a hercegprímás utazik Rómába. Nem tudom mi történt, de sajnos, a kedvező megoldásnak még csak a remény-sége sincs a látóhatáron. Pedig a protestáns szívekből talán a legtöbb keserűséget okozó tövis lenne ezáltal kihúzva és a legnagyobb akadálya a keresztyén felekezetek teljes megértésének le-rombolva.

E helyről, mint Anyaszentegyházam világi szolgája és mint hazája jövőjéért aggódó magyar ember, keresztyén szeretettel hívom fel a katolikus világi vezető férfiakat, a katolikus nagy hazafiakat, vegyék fel nagy püspökük által elejtett fonalat, tárják fel Róma előtt Magyarország különleges helyzetét a vegyesházasságok terén és kövessenek el mindent, hogy az 1844 óta fennállott türelmi állapot, melyet a római kath. egyház és a pápai szék legújabb rendelkezései megszüntettek, újból visszatérhessen.

F. E. K.: Nőegyleteink, a Miskolci ref. Filléregylet és a Ref. Szeretetszövetség könnyeket letörlő és az Orsz. Ref. Presbiteri Szövetség egyházerosító munkájában örömmel kérek részt magamnak.

Az Országos Ref. Lelkészegyesület most ünnepelte fennállásának 25 éves évfordulóját, mélységes tisztelettel állok meg e határkőnél. Nagy alkotásainak fenntartásában és erősítésében mindig készséggel állok szolgálatára.

Bölcsen mondja ki a misszióról szóló, még szentesítésre váró új törvényünk, hogy a belmissziói munka vezetésében és irányí-

tásában minden egyházi hatóság résztvesz, a legfelsőbb vezetést pedig az egyetemes konventre bizza. Nem is lehet másképp, mert a belmisszió „hitébresztő, hiterősítő, segítő, ápoló, mentő és szervező” munkáját csak egységes vezetés és irányítás mellett lehet igazán eredményesen végezni.

A jövő megmentésének egyik hathatós eszközét látom abban a rendelkezésében új missziói törvényünknek, mely szerint az egyház összes tagjai köteleztetnek missziói munkára, de csak akkor, ha el tudjuk érni azt, hogy ebben a kötelezettség teljesítésében hiveink nem terhet, hanem „Krisztus gyönyörűséges igáját” látják.

A szegényeknek és betegeknek, elhagyatottaknak és árváknak, özvegyeknek nem szabad nélkülözniök az egyház és a módosabbak szeretetteljes gondoskodását. Nem elég az alamizsna, jótékony bálók és hangversenyek rendezése, hanem fel kell keresni a nyomorgó, nélkülöző családokat és pártfogásba venni őket, Krisztus nevével vigasztalni és gondoskodni róluk. Arra kell törekednünk, hogy az egyház minden szegényét lehetőleg egy-egy jobbmódu család gondjaira bízassuk. Nemcsak Krisztus példája kívánja a legintenzívebb szegénygondozást, de a polgári társadalom önérdeke is. Éreznie kell a nyomorgónak, hogy ez a társadalom neki nem ellensége, hanem szerető keresztyén felebarátja.

Nagyszerűen fejezte ki ezt a gondolatot a mi halhatatlan emlékü nagy Tisza Istvánunk. 1903 szeptemberében Nagyváradon tartott előadásában, midőn ezt mondja: „Milyen megbocsáthatatlan bünt követünk el saját magunk és a körülöttünk élő nép iránt, midőn idegenül, sorsukkal nem törődve, bajaikat meg nem látva, élünk közöttük; minden szemet hunyunk az emberi élet azon számtalan megpróbáltatásai, küzdelmei, nélkülözéseivel szemben, melyeket ujjainkkal érinthetnénk mindenütt körülöttünk! Tegye meg bárki, aki eddig nem próbálta, látogasson végig egynéhány szegény családot, nem rideg alamizsnával, de jó szóra, jó tanácsra, vigaszra hajló, résztvevő lélekkel: higgyék meg nekem, közelebb lesz lelki üdvösségéhez egy lépéssel, midőn e körutjából hazatér.”

F. E. K.! A vagyon és jövedelem eloszlás különbözőségeiből eredő ellentétet nem szabad a szegényebbekkel érzékeltetni. A fényezés, a cifrázkodás igen alkalmasak az osztálygyűlölet felkeltesére és bizony-bizony nem kálvinista jellemvonások. A hagyományos egyszerű, puritán kálvinista életmód mindig, de hatványozottan parancsolóan szükséges a mai válságos gazdasági helyzetben.

F. E. K.! El kell érünk azt, hogy a Szent Biblia minden családunk asztalán ott legyen és hogy annak megértő, rendszeres olvasása hiveinknél lelki szükségessége váljon.

Egyházkerületünk elszakított területén lakó ref. testvéreinket lelkünkől, együvé tartozásunk imádságos érzésétől semmiféle határ el nem választhatja. Egyek vagyunk és egyek leszünk mindörökre.

F. E. K.! Midőn apostoli hitű, lángoló lelkű elnöktársamnak gyönyörű testvéri üdvözlését szívem mélyén meghatva megköszönöm, igérem, hogy mint az egyházkerület első világi szolgája, egyházunk belső és külső építésében és minden tettemben a szeretet fog vezetni. Ehhez a munkához kérem és várom a főtisztelőt s méltóságos Püspök ur és a főtiszt. egyházkerület minden tagjának elnéző és szeretetteljes támogatását.

„Az ember dolga a becsületes igyekezet“, de az Irás tanítja „sem aki plántál nem valami, sem aki öntöz, hanem a növekedést adó Isten“ és újból „hálát adok annak, aki engem megerősített, a Krisztus Jézusnak, a mi Urunknak, aki engem hívnek ítelt rendelvén a szolgálatra.“

A helyeslésektől és tetszésnyilvánításoktól gyakran félbeszakított, nagy hatást keltő székfoglaló beszéd után a beiktatott főgondnokot a következő testületek, illetve küldöttségek üdvözltek :

A tizáninnyi egyházkerület Meczner Béla, az egyetemes konvent és a társegyházkerületek dr. Baltazár Dezső, a magyar királyi kormány Petry Pál államtitkár, a tiszai ág. ev. egyházkerület Geduly Henrik püspök, a m. kir. honvédség Pokorny Hermann altábornagy, az Országos Református Lelkészegyesület Csikesz Sándor, a debreceni gróf Tisza István tudományegyetem hit-tudományi kara dr. Révész Imre, a sárospataki főiskolai igazgatótanács Janka Károly, a főiskola és tanítóképző-intézet dr. Mátyás Ernő, Abaujvármegye Szent-Imrey Pál alispán, Miskolc thj. város Halmay Béla polgármesterhelyettes, Borsodvármegye Bónis Aladár alispán, a Bethlen Gábor szövetség Maday Gyula, az Országos Református Tanítóegyesület Tóth István, a miskolci református reálgymnázium Csorba György, a leánygimnázium Cinyéry Barna h. igazgató, a szülőföld és csonka Gömörmegye Juhász László, az elszakított gömöri egy-

házmegye Seress Zoltán által. Farkasfalvi Farkas Géza hálás meleg szavakban köszönte meg az elhangzott üdvözléseket, mire elnöklő püspök az egyházkerületi közgyűlésének első, ünnepélyes részét bezárta.

Lelkészszentelés.

A szentelésre jelentkezett lelkészek a reálgimnázium udvarán gyülekeztek s onnan vonultak le dr. Enyedy Andor főjegyző és Medgyasszay András abauji h. esperes, valamint Illyés Bertalan püspöki titkár vezetése alatt kettős rendekben, festői menetben a Kossuth utcai templomba. A templom bejáratánál Farkas István püspök és Farkasfalvi Farkas Géza főgondnok fogadták és üdvözlötték őket. A gyülekezeti ének után dr. Enyedy Andor főjegyző bibliát olvasott a János ev. 17. r. 6—19 verséből, azután imádkozott. Az egyházi beszédet Szabó Zoltán, a gyakorlati theológia professzora mondotta a Lukács ev. 17. r. 19. v. és I. Kor. 4. r. 1. v. alapján. Beszédében eleven színekkel rajzolta a lelki sáfárság evangéliumi gondolatát, megrázó erővel mutatott reá az általános emberi bűnösségre s a bűnből újjászüülő isteni kegyelem drága voltára. Farkas István püspök szertartási beszédének alapigéje a II. Thess. 2. r. 14—15. verse volt. Az alapigén mint tüzes szekér indult el az apostolság mivoltáról, az üdvbizonyosságról és a kereszt bolondságának vállalásáról szóló atyai utmutatás, biztatás és bátorítás. A szentelendő lelkészeket dr. Enyedy Andor főjegyző mutatta be egyenként a gyülekezetnek, ugyancsak ő olvasta fel előttük a lelkészi esküt. Egy-egy tartalmas életrajz, érdekesebb adat, kiemelkedőbb jellemzés hallatára meleg tetszésnyilvánítás hangzott fel a gyülekezetből. A közösen, érces, erőteljes hangon elmondott eskü mély hatást tett a jelenlevőkre: ime Krisztus zászlója alá uj, ifju sereg sorakozik, nem vesznek az ő evangéliumi egyházán diadalmat a pokol kapui sem. Eskü után az ifju lelkészek egymásután, sorjában letérdeltek az urasztala körül, a vének pedig kézrátétellel, egy-egy bibliai mon-

dással megáldották őket. Majd Farkasfalvi Farkas Géza főgondnok kötötte ihletett szavakban a lelkükre, hogy mint felszenteltek, legyenek szentek, példaképei a nyájnak, angyalai a gondjaikra bizott gyülekezeteknek, gyakorolják különös gonddal a halhatatlan lelkek gondozását, építsék az anyaszentegyházat s ezáltal szolgálják hiven a haza és a sok válsággal küzdő emberi társadalom szent ügyét is. A lélekemelő ünnepség a püspök áldó imájával, az oklevelek kiosztásával és gyülekezeti énekkel fejeződött be.

A felszentelt lelkészek tiszteletére a miskolci Kálvinszövetség női osztálya a leányegylettel karöltve szeretetvendégséget rendezett a gyülekezeti teremben. A szeretetvendégség családias, testvéries, derült hangulata bizonyára kedves emlékeket hagyott a megjelentek lelkében s megerősítette bennük azt a szeretetet, amely nemcsak a tökéletesség kötele, de a sikeres és eredményes lelkipásztori munkának is egyetlen legfőbb titka és eszköze.

A felszentelt lelkészek névsora:

Az abauji egyházmegyéből: ifj. Hörcsik Lajos Nyiri. Kádár József Telkibánya, Kántor Ferenc Szentistvánbakta, Kiss István Felsődobsza és Kocsis Sándor Hernádszurdok.

Az alsóborsodi egyházmegyéből: Arday Janka László Mezőkeresztes, Benke József Hejőpapi, Derencsényi István Szirma, dr. Filep Gusztáv Egerlövő, Horváth József Tiszakeszi, Ilosvay Ferenc Martintelep, Keresztury József Maklár, Kigyóssy Dezső hitokt. lelkész Diósgyőr, Mikes Géza hitokt. lelkész Miskolc, Molnár Béla Ujlőrincfalva, Nagy Elek Hejőszalonta, Nagy József hitoktató lelkész Miskolc, Nagy Sándor hitoktató lelkész Diósgyőr, Perjéssy László Nemesbikk.

Az alsózempléni egyházmegyéből: Dr. Zsiros József theol. h. tanár Sárospatak, dr. Ujszászy Kálmán theol. rk. tanár Sárospatak, Bagócsy Lajos Alsódobsza, Benke Kálmán Ond, Főző László Vajdácska, Gaál László Sándor hitokt lelkész Sátoraljaujhely, Major Gyula Csobaj, Makó Dezső Erdőbénye, Nagy Sándor Béla Vámosujfalu, Nemcsik Endre Zemplénagárd, Osváth József

Tállya, ifj. Szilva István Bájj, Varga János hitokt. lelk. Tokaj, Veress Imre Taktaharkány.

A felsőborsodi egyházmegyéből: Demeter Béla Ládbesenyő, Gönci Miklós Martonyi, Horváth Imre Felsőkelecsény, Nagy Lajos Lak, Sápý Dezső Kondó, Szabó Lajos Parasznya, Szathmáry Gábor Kupa, Várady József Sajóvamos, Onda Sándor Hangács, Osváth László Rakacaszend.

A gömör-tornai egyházmegyéből: Balogh István Szuha-fő, Németh Károly hitoktató lelkész Putnok, Oláh István Perkupa.

1. Farkas István püspök az egyházkerület közgyűlését a következő imával nyitotta meg:

Bibliaolvasás: Máté VII. r. 21. vers.

Dicsér Téged teljes szívünk: mi Istenünk hirdetjük Neved... ma reggel is, mint annyi sok Te tőled áldott új reggelén az életünknek...

Mint szomju föld eped csendes eső után, úgy epekedik a mi lelkünk is Te hozzád Élő Istenünk...

Csillagok számát Te tudod: nevéről ismered mindeniket...

Te rendelsz fövenyt a tenger határául: — hiába háborog, — nem mehet tul rajta!...

Te tőled nyerte életét égen és földön minden s Téged csak dicséret illet mindenért!...

Te teremtetted minket is, az embert!... Egyenként ismersz mindnyájunkat s temérdek ellened való vétkezéseink dacára irgalmasságod fényes palástjába takargatsz s amaz Igaznak vére érdeméért, bennünket tisztára mosogatsz.

Mi Istenünk, add a Te Igédet a mi szánkba s adjad nekünk azt a békességet, amelyet olyan régen hiába vár ez a világ. Adjad nekünk a Te Fiad békességét, taníts meg bennünket elhagyni a hamis utakat, hogy necsak szájjal szolgáljuk a békességet. Mint madárral teli kalitkák, úgy vannak teli az emberi szívek gonossággal!

Urunk! jövel, légy a mi gyámolunk!

Lásd meg könnyeinket s a Te szolgálád ajakáról olyan sokszor felzokogó kérésünket hallgasd meg Istenünk és a mi mostani árvaságunk elesettségéből, csak még egyszer emelj fel bennünket.

Mai tanácskozásaink során, hadd érezzük meg a Te felénk hajló szived melegét s halljuk örökkön-örökké, a Te szent Fiad biztatását: Aki cselekszi az én mennyei Atyám akaratát, megmarad mindörökké: Ámen.

2. Elnökség napirend előtt bejelenti, hogy dr. gróf Klebelsberg Kunó, Magyarország volt vallás és közoktatásügyi minisztere meghalt s benne elvétel az a nagy férfiú akinek a megértése és pártfogása által adta kerületünknek az isteni kegyelem a sárospataki angol internátus és gimnázium korszakos jelentőségű ajándékát. Javasolja az elnökség, hogy közgyűlésünk a haláleset felett érzett gyászának adjon megfelelő formában kifejezést.

Egyházkerületi közgyűlés megilletődött érzésekkel áll meg lélekben dr. gróf Klebelsberg Kunó volt kultuszminiszter ravatala körü. Az ő értékes egyéniségének közéletünkben eltűnése nemcsak az országra és a nemzetre jelent súlyos veszteséget, hanem egyházkerületünkre és féltett, szeretett történelmi kincsünkre, jövődönk zálogára, a sárospataki főiskolára is. Ez a főiskola, ennek fejlesztése, a jelen igényeihez való alkalmazása a megboldogultnak nemcsak hivatalos, hanem személyes ügyévé, valósággal szivügyévé is lett, úgy hogy őt valósággal főiskolánk újjáépítőjének mondhatjuk. Nagy távlatokban mozgó látásával, kiváló kulturérzékével, alkotó hevével még sok segítséget és indítást nyerhettünk volna tőle sárospataki iskolaterveink teljes keresztülvitelére. A veszteség tudata azonban nem feledtet, sőt felfokozza iránta való hálánkat, s ebből fakadó kegyeletünket. E kegyeletet jegyzőkönyvünk lapjain fogjuk megörökíteni, a kultuszkormányt pedig táviratban értesítjük igaz együttérzésünkről és mély részvételünkről, temetésén kerületünket főgondnokunk által képviseltetjük, koporsójára koszorút helyezünk.

3. Elnökség az egyházkerületi közgyűlés megmondolásába ajánlja, miszerint egyházkerületünknek módot kellene találni arra, hogy azokat a vezérférfiait, akiket bármiféle akadály tisztségükről lemondásra kényszerít, de akiket egyházkerületi közgyűlésünk részint szolgálataik méltánylásában részesíteni, részint pedig szervezeti s lelki közösségében továbbra is megtartani óhajt, tiszteletbeli tisztviselőkké választhassa. Együttal jónak látná az elnökség azt is, hogy az egyházkerületi tanácsbíráink száma 5 lelkészi és 5 világi helyett ezután 6—6-ban, összesen tehát 12-ben állapíttassék meg, illetve emeltessék fel. Ez a létszám emelés lehetővé tenné azt is, hogy az ügyek torlódása esetén egyszerre két bíróság tárgyalhasson. Mindezekre pedig az egyházkerületi szabályrendelet megfelelő kiegészítése, illetve módosítása adná meg a kívánt lehetőséget.

Egyházkerületi közgyűlés az elnökség előterjesztett szempontjait magáévá teszi, ehhez képest elrendeli, hogy az E.T.I. t.c. 177—178. §-ainak alkalmazásához szóló egyházkerületi szabályrendeleti pontok közé a következő betoldás iktattassék be: „Egyházkerületi közgyűlés különleges szolgálatot teljesített vezérférfiakat tiszteletbeli tisztviselőkké választhat. Ezt a választást az egyházkerületi közgyűlés ejti meg. Ugyanez a jog adatik meg az egyházmegyei közgyűlésnek is. Elrendeli továbbá az egyházkerületi szabályrendelet 11 pontjának következő módosítását: „Egyházkerületi közgyűlés az egyházkerületi lelkészi és világi tanácsbírák számát 5-ről 6-ra, vagyis összesen 12-re emeli fel.“

4. Elnökség indítványozza, hogy a hozott határozat által nyújtott lehetőséggel élve Dókus Ernőt, aki két évtizednél több időre terjedő főgondnoki szolgálataival egyházkerületünk háláját és tiszteletét kiérdemelte; s akitől, mint világi vezértől egyházkerületünk legutóbb nagy sajnálatára megválni kényszerült; válassza a köz-

gyűlés tiszteletbeli egyházkerületi főgondnokká s erről őt táviratban is értesítse.

Egyházkerületi közgyűlés az elnökség javaslatát egyhangú lelkesedéssel elfogadja s Dókus Ernőt, iránta érzett örökös hálája és ragaszkodása jeléül tiszteletbeli főgondnokká választja, őt erről táviratban értesíti és felkéri, hogy a megválasztás elfogadásával a maga részéről is járuljon hozzá annak a bensőséges viszonynak az újabb megpecsételéséhez, amely viszony közötté és egyházkerületünk között évtizedek közösségében szövődött.

5. Farkas István püspök felolvassa következő jelentését.

Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerületi Közgyűlés!

Őszi egyházkerületi közgyűléseinken, — ősi szokás szerint az iskolaügyek állanak a tárgyalások közép-pontjában. A püspök jelentései, — egy esztendő megörökítésre méltó közölnivalói, meglátásai, bizonyosságtévései, megemlékezései és bátorításai a tavaszi gyűléseken kerülnek napirendre.

Nagyon jól tudom, hogy a mai kivételesen nehéz időkben, nagy szükségünk volna arra mindnyájunknak, hogy halljuk a vezetők bátorító szavát, minden összejövetelünk alkalmával.

Én bennem kész is a lélek arra, hogy e tekintetben is új utakon járjak s volna is nagyon sok elmondanivalóm s fel is csendül ajkamon a bátorítás szava: Ne csüggedj el kicsiny sereg, — mert minden nyomorúságunk dacára is, tetszett az Istennek, hogy néktek adja az országot.

A tegnapi nap folyamán azonban a mi szeretett világi vezérünk, Főgondnokunk, minden mi fájó sebeinket elének tárta; a gyógyulás drága orvosságait is felmutatta; a boldogabb holnapok megkészítéséhez szükséges tennivalókat, az öntudatos hitű keresztyén s

a Hazáját igazán szerető magyar, olyan tiszta meglátásaival, olyan mindnyájunkat meggyőző erővel, lebilincselő módon tárta elénk nagyszabású székfoglaló beszédjében, melyre egy egész ország felfigyelt, hogy ünneprontó volnék, ha én itt ma újból feltépném az ugyis fájó sebeket.

Nem hozok hát ide elénk megfejtésre váró problémákat, de van egy nagy kérésem a Főtiszteletű Egyházkerület minden egyes kiküldöttéhez. A tegnapi ígérkezetek és fogadkozások után hazatérve mindnyájan magunkba, őrtálló helyeinkre: az újjászületett ember kemény akarásával kezdjünk, hozzá közös eszményeink, célkitűzéseink, evangéliumi egyházunkra váró munkáink, a Krisztusról ránk maradt drága örökségnek-, birtokbavétele és megvalósításához. A hívő és munkás ember bizonyágtevése és martírságot is vállalni kész életével induljunk el evangéliumi, történeti és hitvallásos egyházunk feladatainak megvalósítására. „Öltözzétek fel, mint Isten választottai, szentek és szeretettek a könyörületet, jóságosságot, alázatosságot, szelidséget, hosszútűrést; elszenvedvén egymást és megbocsátván kölcsönösen egymásnak, ha valakinek valaki ellen panasza volna; miképpen a Krisztus is megbocsátott néktek, aképpen ti is. Mindezeknek fölébe pedig, öltözzétek fel a szeretetet, mint amely, a tökéletességnek kötele.”! (Kol. III:12—14).

Az Ige fényénél, de a szeretetmunkákon keresztül fogja tudni megszépíteni a református keresztyénség, ezt a nagyon fájó magyar életet. Attól függ munkánk sikere, mit tudunk a Krisztus eszményeiből a szeretet fegyvereivel léletté változtatni!

Ha püspöki jelentésemben, nem veszek is fel most, mindnyájunkat érdeklő kérdéseket, az időszaki, különösen személyi vonatkozású ügyekben, mégis lesz egy-néhány szívem szerint idehozott, elmondanivalóm.

Mindenekelőtt, Isten iránt való igaz hálaadással kell megállanunk, amellet a határák mellett, amelyre az *ORLE ezévi*, 25. esztendő jubiláris ünnepén, nagyszerű bizonyágtevésekkel irtuk fel, nem kőtablára, de imádkozó emberek szívének hustábláira a 25 esztendő

emlékeit, alkotásait s hivatását mindegyre nemesebben betöltő Egyesületünk, sok áldott dolgait.

Dr. Baltazár Dezső, a Vezér és dr. Kiss Ferenc, a Vezér jobb keze, ez a két, istenáldotta emberünk, dicsekedésünk — méltán rászolgáltak arra, hogy a jubiláris ünnepnapok után úgy emlékezzünk róluk, mint akiknek életén keresztül, a sok munkatárs segítségével és az Isten kegyelme által, csodálatos módon dicsőítette meg emberek erőtlenségén keresztül, — Isten a maga erejét!... Bizonynal mondom, hogy méltatlan bántalmakat elfeledve, ezer akadály, sokszori megcsufolást legyőzve, ez a 25. esztendő múlt bizonyságtevés arra nézve, hogy: Ha Isten velünk, — ki lehet ellenünk?!... Bizony, — senkisé!

A közeli napokban, egyházkerületünk egyik kitűnőségét: *Puky Endrét*, arra tartotta érdemesnek, országunk Főméltóságú Kormányzója, hogy az ezer sebtől vérző Csonkaországunk, külügyminiszteri székének el látását, őreá bizta. Kerületünk igaz imádsága száll az egek Urához, hogy a megpróbáltatások hosszú esztendei után, bárcsak sikerülne az ő áldott munkái után, a magyar igazságról úgy győzni meg külföldi ellenségeinket, hogy még az ő idejében beteljesednék minden magyarok édes álma: Nagymagyarország feltámadása. Imádságunk kísérje őt a Haza ügyében végzendő szent szolgálataiban.

Tisztelettel jelentem be, hogy *Petry Pál államtitkár urat*, államtitkári szolgálatának 10 esztendő évfordulója alkalmából, egyházkerületünk nevében is őszinte tisztelettel üdvözöltem. Méltán rászolgált arra, hogy szívünk, — az ő — minket szerető szívéhez közel hajoljon.

Boldog örömmel teszek jelentést arról a nagy cselekedetről, amelyet Főtiszteletű *Janka Károly ur*, a sárospataki Főiskola megújhódása érdekében tett munkáival, — nevét az örökkévalóságba beiró, szeretett lelkészi gondnoka; — kérő, visszahívó szavunknak engedve: újból ott áll, az: Élen!... Az emberi élet igaz értékeit, elfogulatlanul mérlegelni tudó történetírás fogja majd méltóképpen megörökíthetni, a Krisztus ez alázatos

és engedelmes szolgájának nagyszerű példamutatását. Én kibeszélhetetlen örömmel teszek bizonyosságot arról, hogy a mai püspökök felette nehéz hivatását és kereszt-hordozását meglátó lelke, testvér módjára közelhajolt a szívemhez s valóban bizonyosságot tett arról, hogy őrt-álló helyén felismerte Istentől reábizott nagyszerű feladatait, megbízatásait s ez a példaképpen szolgálható lelkipásztortestvérünk hűséges munkatársává lett, amint-hogy volt is minden időben; kerületünk ama munkásainak, akiknek a lelkét a Krisztus szerelme szorongatja. Áldja meg az Isten mind a két kezével az ilyen jellemeket, az ilyen talpig férfiut: Isten szolgáit!

Az alsóborsodi egyházmegye esperesi székébe, *Pósa Péter* cserépfalusi, elválasztott miskolci lelkipásztor testvérünket ültette be, — a gyülekezetek egyetakarásával megjelentett: isteni akarat. Május 25 óta felesküdt és beiktatott esperes s azóta, a tőle megszokott rendszeretettel, hűséggel és fáradhatatlan buzgósággal látja el hivatali teendőit. A mai időkben esperesnek lenni, felelőséggel teljesebb és több munkát jelentő kötelesség, mint a boldog időkben. Az új esperes méltó arra eddigi életével, hogy egyházkerületünk, szívből jött áldáskivánással köszöntse, a vezérkar e kiváló tagját.

Dr. Rácz Lajos, a sárospataki Főiskola országos hírvé, nyugalmazott tanára 50 esztendő óta tanári szolgálatát ez év derekán töltötte be.

Porcs Kálmán és *dr. Kosztolányi Zollán* miskolci reálgimnáziumi tanárok, a tanári szolgálat 30 éves határmesgyéjéhez értek. Mind a hárman méltán rászolgáltak arra, hogy áldáshívánásunkkal öleljük őket át s szívből könyörödjünk értük, hogy éltük hátralevő idején is, mint eddig: Isten legyen nekik minden a mindenkben!

Különös nagy szeretettel kell megemlékeznem *dr. Trócsányi Józsefről*, a sárospataki teológiai tanári kar e kiválóságáról, gazdasági választmányunk elnökérről, erről a gondviselés-szerűen nekünk adatott férfiről, aki eredményekben gazdag munkássága 25 éves évfordulóját érte el. A Sárospataki Főiskola újra életrekeltése idején, a kezdet óta, hihetetlenül sokat fáradó,

magát éjjeli s nappali munkában az Alma Mater szolgálatára önként odaáldozó, olyan hűséges munkás ő, akivel az Isten csak jókedvében áldhat meg egy iskolát. Mikor mások már-már útvesztőbe tértek s sötétben járva nem látták a kivezető utakat, ő rettenthetetlen bátorsággal előretört és a Főiskola gazdasági ügyeinek talpraállítása terén új utakat talált. Takarékos, rendes, fegyelmet tartó, a maga hasznát nem kereső, az Édesanyáért sokszor szegénykedést is szívesen vállaló, egész ember ő. A kálvinista puritán typus igaz átélője, aki mindig csak ad és mindig szolgálni vágyódik. Felelősséggel teljes nagy és sok munkájánál — csak az alázatossága nagyobb. Áldassék az Isten, hogy eddig is nekünk adta őt és áldja meg az Isten boldog hosszú élettel, hogy legyen mindvégig a mi dicsekegésünk.

Dr. Kun Zoltán, a Főiskola késői, szép vénséget megért orvosa, — 59 évi hűséges munkák végzésében megfáradva, — nyugalomra vágyott. Bocsássuk őt el ama kedves utravalóval, hogy bárcsak a bízó Simeonnak nyomdokain járva, mindenekben megérhetné idvezítése, boldog öregséget váró reménykedése minden örömét.

Szügyi László és *vitéz Nyitray Károly* tanítóink, eredményes tanítói munkálkodásuk jutalmául miniszteri elismerésben részesültek. *Tatár József* az alsózsolcai egyház 50 esztendőn át belső embere, — gondnoka — a Kormányzó úr Ófőméltóságától kapott, külön elismerő dicséretre lett érdemes. A hűséges munkások kitüntetésének öröme, a mi örömünk is.

Megilletődésérzéseivel jelentem, hogy *Domby László* egyházkerületi főjegyző, egyházkerületi középiskolai előadó, a kerületi Leánygimnázium országos hírű igazgatója testi erőtlenségei miatt, igazgatói tisztét illetőleg, pár havi szabadságolását kérte. Mai gyűlésünk tárgysorozatában jelentve lesz, hogy igazgatótanácsunk már rendelkezett is, szabadságának megadásáról, az igazgatói teendők ellátásáról.

Azonban *Domby László* úr hozzám bejelentette, testi gyöngeségére való hivatkozással, kerületünknel viselt tisztségeiről való lemondását is,

Mély tisztelettel indítványozom, hogy e lemondást ne méltóztassék elfogadni. Olyan sok érdemeket szerzett munkása egyházkerületünknek Domby László, hogy kezét a mi kezünkől ő nem veheti ki. Főjegyzői teendőit, vannak, akik ellássák. *A középiskolai előadói teendők végzésére nézve kérek a magam részére felhatalmazást atekintetben, hogyha — amitől Isten óvjon! — hónapok múlva sem lenne a mi szeretett előadónknak gyógyulása, akkor én biznék meg arra érdemes férfiakat a középiskolai előadói tiszt ezévi ellátására.*

Jelen gyűlésünkől biztosítsuk őt ragaszkodó szeretetünkről és kérjük a mindenható Istent, hogy adja vissza régi jó egészségét, hogy sok éveken át gyönyörködhessünk minden ő jó munkájában.

Hosszú rendet vágott a halál kaszája soraink között, a közeli hónapok alatt...

Hadd álljak meg elsőben, őszinte könnyeket hullatva ama sírhalom felett, ahol *Főtiszteletű Cziáky Endre atyánkfia*, az abauji egyházmegye kiváló esepese, püspökelődöm életének utolsó esztendeiben: püspökhelyettes; magas kitüntetések elnyerője; egyetemes egyházunk és egyházkerületünk jóformán minden intézményének holtig hűséggel szolgáló alkotó tagja, az abaujszántói egyház kiváló lelkipásztora, életében kerületünk egyik legszebben imádkozni tudó lelkipásztora, alussza édes álmait.

Koporsója mellett magam is hirdetem, hogy: bizony ez az ember jó és igaz vala. Cselekedetein, lelke evangéliumi megnyilatkozásain keresztül, szemünk láttára, még életében benőtt az örökkévalóságba. Anyaszentegyházunk és az őt felnevelő Főiskola holtig hálás, igaz lelkű, gerinces, bölcs: mindenekben apostolként előljáró gyermeke maradt, szíve utolsó dobbanásáig.

E jóságos élet cselekedetei, emlékezet okáért is, de meg azért is, hogy az Istentől: vele, benne és általa nyert kegyelem ajándékai az utódok számára megőriztessenek, kívánom, hogy e jóságos ember életének emlékezte jegyzőkönyvünkben megörökíttessék.

Papp József tomori, Orosz László mályinkai,

Jakab István lászlófalvai, Ferenci Dániel tiszatarjáni lelkész és Lövey Dániel putnoki s. lelkész testvéreink, az Úr hazahívó szavára, immáron az édes álomba ringató honi földben pihennek csendesen. Az emlékezet egy-egy szál virágát, őszi rózsák egy-egy szálát hadd tűzzem oda én is kegyeletes emlékezésünk jeléül, kihűlt szíveik felé.

Elhívta az Úr földi munkateréről *dr. Lehoczky Bélát*, az abauji egyházmegye ügyészét.

Csak a közeli napokban kísértük utolsó útjára *Porcs János* tanárt, a 94 esztendősen korábban pihenni tért hűséges munkást. *Petyke Pál* és *Petyke László*, az alsó-borsodi egyházmegyében szolgáló két testvér tanító a közeli hónapokban, egymás után tértek meg örök pihenőre. A tisztességes véniséget nyert tanár s az életük java-korában pihenni tért két tanító nyugodjanak csendesen. Szerető szívek álma virraszt sirjaik felett.

Hálásan köszönöm meg egyházkerületünk lelkipásztorai s ifjusági munkát irányító vezetőinek, azt a felém hajló szeretetét, hogy az ez év nyarán, augusztus 2-án Lillafüredre összehívott belmissziói konferenciánk sikerét, szinte példátlanul nagy számu, — mintegy 700 résztvevő felvonulása által, olyan, feledhetetlenül széppé, bensőségesé és a jövőt illetőleg: boldog reménység táplálóiává tették. Az Isten után vágyódó, kereső lelkeknek olyan szépséges megnyilvánulása volt ez a konferencia, hogy nincs szó az ebből fakadó áldott hatások leírására. Az előadók, hűséges munkatársaim szolgálatát, nagy melegséggel köszönöm meg erről a helyről is.

Aminthogy, ugyancsak nagy elismeréssel emlékezem meg azokról a munkatársainkról, tanártestvéreinkről is, akik tudományos felkészültségeik, szakmunkáik érdemes volta alapján, ez esztendőben kitüntetésre lettek érdemesek. Doktori címet nyertek: *dr. Marton János*, *dr. Ujszászy Kálmán*, *dr. Urbán Barnabás* és *dr. Egey Antal képezdei tanár*. *Dr. Vasady Bél egyetemi magántanári képesítést szerzett*, *Zilahy Ferenc középiskolai tanárit*. Mindnyájan hűséges munkások! Legyenek sok-sok éveken át a mi dicsekedéseink.

Az imádkozó ember meghatottságával jelentem be, hogy egyházkerületi közgyűlésünk ama régebbi határozata, hogy Dókus Ernő úr nagyméltósága 20 éves főgondnoki jubileumának emlékeztére, — a Főgondnok úr arcképe megfestessék s a főiskolai könyvtárterem e célból kiválasztott helyén elhelyeztessék; továbbá, hogy a Főgondnok úr Istenben boldogult, haló poraiban is áldott drágalátos életepárjának, hűséges hitvesének, művészi kéz által megfestett arcképe, a Főgondnok úré mellé helyeztessék el, — *végre lett hajtva.*

Ott vannak immár mind a ketten, abban a csarnokban, ahol — élők és holtak egész serege bizonytságot tesznek anyaszentegyházunk és ősi Főiskolánk — örökkévalóságra elrendelt szép életéről. Áldott legyen a nagy Isten, a mi élő dicsekedésünkért, a nyugodni tért drága lélekért is: örökkön-örökké.

Magam, püspöki szolgálatairól csak annyit kívánok bejelenteni, hogy apostolságot vállalni kész ígéretem adósságait, igyekezem szakadatlanul másokért munkás életemmel, törlesztgetni. Ugynevezett püspöki hivatalos látogatást eddig: csak a sárospataki Alma Máter-ben és a sátoraljaujhelyi egyházban végeztem. Azonban igehirdetéssel, az egyházak örömében és bánatában való részvételem megbizonyításául, *négy hónap alatt 12 gyülekezetben szolgáltam erőm képességei szerint Istennek ügyét.*

Nagy hálaadással köszönöm meg azokat a hívó szavakat, amelyekkel a gyülekezetek meglátogatására hivogatnak. Egyszerre mindenüvé nem mehetek. A lélek kész volna erre is, de a test erőtelen.

Jelen közgyűlésünk bevégzése után: *október 16-tól október 28-ig a felsőborsodi egyházmegye sajó- és bánvölgyi gyülekezeteihez kívánok kiszállani, püspöki, generális vizitáció tartására.* Bárcsak Isten megáldó kegyelme hajolna felém és kísérotársaim felé, hogy a mi munkáinkon keresztül is teljességre juthatna közöttünk a nagy Isten dicsősége.

Sok zaklató kérésre e helyről közlöm, hogy portóváltság címen még eddig egy fillért sem kapott egyházkerületünk. Pedig gondolom és tudom, hogy a

portóköltések is nagyon felszaporodhattak mindenfelé. Hiszen az én Iktató könyvem 4 hónap alatt több, mint 1400 iktatószámot mutat. Irodámban Istennek hála elintézetlen akta egy sincs.

E jelentésem megtétele után a Főtiszteletű Egyházkerület további szíves szeretetébe ajánlva magamat, vagyok

Miskolc, 1932 október hava.

A Főtiszteletű Egyházkerület alázatos szolgája
Farkas István
 püspök.

Egyházkerületi közgyűlés örömét fejezi ki afölött, hogy a kormányzói bölcsesség *dr. Puky Endrét*, egyházkerületünk régi kipróbált vezéralakját ültette a külügyminiszeri székbe. A fényes polcra, de egyuttal felelősségteljes munkakörbe emelt államférfit imádságaikba foglalja és kívánja, hogy legyen Istentől megáldott eszköze a magyar sors jobbrafordulásának.

Petry Pál államtitkár üdvözléséhez — 10 éves jubileuma alkalmából — a maga részéről is örömmel csatlakozik.

Janka Károlynak hálás köszönetét, elismerését fejezi ki azért, hogy kipróbált munkaerejét, hűséges odaadását, tapasztalatokban edzett bölcsességét kéri továbbra is odaáldozni a sárospataki főiskola oltárára.

Pósa Péter alsóborsodi esperest, akit az egyhangú esperessé választás nagy bizalomnyilvánítás mellett a miskolci lelkészi állásra történt meghívás tisztessége is ért, büszke és boldog együttérzéssel köszönti és mindkét új tisztségében végzendő munkájára Isten áldását, segedelmét kéri.

Dr. Rácz Lajost tanár-szolgálatának ötvenedik évfordulóján a hű munkásnak

és tevékeny tudósnak kijáró megbecsüléssel üdvözlí.

Porcs Kálmán és *dr. Kosztolányi Zoltán* miskolci reálgimnáziumi tanárokat, működésük 30-ik évfordulóján, Isten további, minden jóra segítő kegyelmébe ajánlja és eddigi működésük felett elismerését nyilvánítja.

Dr. Trócsányi József theol. tanár és gazdasági választmányi elnök 25 éves működését, az abban megnyilvánuló példaadó önzetlenséget, az Alma Mater iránti rajongó szeretetet, lángoló hitet és a nehézségekkel mindig számolni tudó józanságot örömmel jegyzi fel a jegyzőkönyvbe, történelme lapjaira s azt kívánja, hogy amennyi áldást nyert egyházkerületünk az ő egyéniségén s működésén keresztül; annyi áldás szálljon ezután életére és munkájára, hogy egyházunknak és főiskolánknek még hosszú időn át erős oszlopát szemlélhessük benne.

Dr. Kun Zoltántól csaknem 60 évi munkájáért érzett köszönettel, sok-sok áldáskívánással bucsuzik el.

Domby Lászlót testi ereje mielőbbi helyreállításának reményében és óhajával főjegyzői tisztének további megtartására kéri; ha pedig esetleges gyengélkedése miatt középiskolai előadói kötelezettségeit teljesíteni nem tudná, ennek a tisztségnek ideiglenes ellátására elnökséget felhatalmazza.

Cziáky Endre volt abaujszántói lelkész, abauji esperes, sok éven át püspök-helyettes elvesztése felett mélységes fájdalmát fejezi ki. A megboldogult nemesveretű egyéniségével dísz, koronája volt egyházkerületünknek, ihletett tényezője Isten országáért folyó munkáinknak. Legyen

emlékezete áldott és hitének, hűségének jutalma felüléljen minden itt maradt szerettei, tisztelői lelkében vigasztaló bizonyosság.

Papp József tomori, *Orosz László* mályinkai, *Jakab István* lászlófalvai, *Ferenci Dániel* tiszatarjáni lelkészek, *Lövey Dániel* putnoki segédlelkész elköltözése felett a nagy és fájó messzeségek érzését nyilvánítja s az elköltözöttek emlékét a jegyzőkönyvben megörökíti.

Az abauji egyházmegyének és a gyászoló családnak *dr. Lehoczky Béla* egyházmegyei ügyész halála felett érzett fájalmában egyházkerületünk is részvételt osztozik.

A 94-ik életévében, patriarcha korban elhalt *Porcs János* nyug. gimnáziumi tanár sírjára elhinti kegyelete virágait; hiszi, hogy a hosszú földi élet örök életbe olvadt át, Jézus váltságahalála árán.

Petyke Pál és *Petyke László* tanítókat, a két testvér munkásból lett testvér halottat Istennél tudja, Aki minden munkást méltóvá tesz a maga jutalmára.

A lillafüredi konferencia rendezőinek és előadóinak a maga részéről is köszönetet mond s püspökelnökünk e nagyszerű kezdeményezésének folytatását egyházi életünkre kívánatosnak s áldásosnak tartja.

Büszke örömmel üdvözli *dr. Marton János* és *dr. Ujszászy Kálmán* theol., *dr. Urbán Barnabás* gimn., *dr. Egey Antal* tanítóképezdei tanárokat doktori képesítésük megszerzése, *dr. Vasady Béla* theol. tanárt az egyetemi magántanári vizsga, *Zilahy Ferencet* pedig újabb képesítő vizsgájának letétele alkalmából s jövődő munkájukra a sikerek által is felfokozott várakozással tekint.

Örömmel értesül püspökelnök eddigi szolgálatairól s kívánja, hogy bejelentett felsőborsodi körutját a Szentlélek Isten termékenyítő ihletéssel kísérrje. A püspöki jelentést egyébként köszönettel tudomásul veszi és egész terjedelemben jegyzőkönyvébe iktatja.

6. Elnökség bejelenti, hogy a bírósági üléseket a közgyűlés helyére délután három órára tűzte ki s azokra a bíróság tagjait és az érdekelteket ezúton is meghívja.

Tudomásul szolgál

7. A szavazatbontó bizottság beterjeszti f. évi június 4-én Miskolcon tartott ülése jegyzőkönyvét az üreseedésben levő egyházkerületi világi aljegyzői állásra és zsinati lelkészi rendes tagságra elrendelt szavazás eredményéről. E szerint az egyházkerületi világi aljegyzői állásra a beadott 233 érvényes szavazatból dr. Idrányi Béla 147, dr. Csontos József 7, dr. Varga Lajos és dr. Radácsi György 6—6 szavazatot kapott, a többi szavazat többfelé oszlott meg; így a szavazatok általános többségével dr. Idrányi Béla választatott meg világi aljegyzőnek.

A zsinati lelkészi rendes tagságra az érvényes 233 szavazatból dr. Enyedy Andor 126, Kiss Ernő 34, Elek József 11, Kovács István 10, Hubay Kálmán 7, Medgyasszay András 5 szavazatot kapott, a többi szavazatok szétforgácsolódtak, így a szavazatok általános többségével zsinati lelkészi rendes taggá dr. Enyedy Andor választatott meg.

A bizottság jelentése szerint nem küldött szavazatot Tiszavalk és Alsóberecki, helytelenül szavazott Imola, mivel a szavazó lapról a két presbiter aláírása hiányzik, Belsőbócs nem adott szavazatot az egyházkerületi főjegyzői állásra.

Közgyűlésünk a szavazatbontó bizottság jelentése alapján dr. Idrányi Bélát egyházkerületi világi aljegyzőnek, dr. Enyedy

Andort zsinati lelkészi rendes tagnak jelenti ki. Dr. Idrányi Bélától a hivatali esküt kiveszi, dr. Enyedy Andornak zsinati lelkészi rendes taggá választását az egyetemes konventnek bejelenti, mindkettőjük működésére Istennek áldó kegyelmét kéri.

A szavazatot nem adott tiszavalki és alsóberecki-i egyházak lelkészeit, valamint a helytelenül szavazó imolai egyház lelkészét 20—20 pengő birsággal, a belsőbőcsi egyház lelkészét pedig e birság egyharmad részével sujtja közgyűlésünk a miskolci leánygimnázium javára.

Együttal szintén 20—20 pengő birságot ró ki a főgondnoki tisztség betöltésénél a bizottság jelentése szerint szavazatot nem adott Fulókércs, Tornyosnémeti, Berzék, Tokaj, Vajdácska, Ládbesenyő, Szendrőlád egyházközségek lelkészeire is.

8. Pósa Péter, az alsóborsodi egyházmegye esperesévé történt megválasztása folytán 9 év óta viselt egyházkerületi tanácsbírói tiszteréről lemond s megköszöni a bizalmat, mellyel az egyházkerület presbitériumai annakidején a kitüntetésnek vett s hűséggel betöltött tisztséggel felruházták.

Közgyűlés Pósa Pétert, eddigi hűséges tanácsbíráját, esperesi minőségében isörömmel és jóreménységgel látja alkotó tagjai között.

9. Dr. Marton János, akit 1910. október 11—13-iki egyházkerületi közgyűlés választott meg a sárospataki theol. akad. r. tanárává s aki egy évtizede, mint 205 szavazattal megválasztott aljegyző teljesített igen hűséges, lelkiismeretes és értékes szolgálatot, aljegyzői tiszteréről s miután e lemondásával megszűnik az egyházkerületi gyűlés tagja lenni, közgyűlésünktől a 122. zsol-tár 8—9 versével bucsuzik el.

Egyházkerületi közgyűlés mélyen és hálásan érzi, hogy milyen értékes tagot bír Marton Jánosban, mint közgyűlésünk avatott tollú jegyzőjében s mivel ő róla, gyűléseinken való részvételéről, közéletünk kára nélkül nem nélkülözhető szolgálatáról lemondani nem akar, lemondását nem fogadja el, hanem felkéri, hogy lemondását visszavonva, maradjon meg továbbra is közgyűlésünk alkotó tagjának, Istentől ihletet tényezőjének.

10. Elnökség bejelentése alapján az egyes bizottságokban megüresedett helyekre

közgyűlésünk a következőket választja:

1. Lelkészképesítő bizottságba: Dr. Enyedy Andort, Janka Károlyt és Téglássy Andrást;

2. Missziói bizottságba: a megválasztandó abauji esperest, a megválasztandó abauji gondnokot és Pósa Pétert;

3. Leánygimnázium igazgatótanácsába: Pósa Pétert, Csorba Györgyöt és gróf Bethlen Pált;

4. Sárospataki főiskola igazgatótanácsába: Medgyasszay Andrást;

5. Nyugdíjbizottságba: Pósa Pétert;

5. Pénzügyi választmányba: Pósa Pétert és Dr. Enyedy Andort;

7. Középiskolai tanügyi bizottságba: Dr. Lengyel Istvánt és Pósa Pétert;

8. Népiskolai tanügyi bizottságba: Téglássy Andrást;

9. Szavazatbontó bizottságba: Dr. Enyedy Andort.

11. Elnökség bejelenti, hogy az orsz. közalapi bizottságban egy póttagsági hely, az orsz. adóalap végrehajtó bizottságban egy rendes tagsági hely, továbbá egy

konventi lelkészi rendes tagsági hely s egy konventi világi póttagsági hely üresedett meg s amennyiben a konventi lelkészi rendes tagsági hely az eddigi első póttaggal: Juhász Lászlóval töltetnék be, üresedésbe kerül egy konventi lelkészi póttagsági hely is. Kéri ez állásokra a választás megejtését.

Közgyűlésünk az országos közalapi bizottságba póttagul: Farkas István püspököt, az adóalap végrehajtó bizottságba rendes tagul: szintén Farkas István püspököt, konventi lelkészi rendes tagul: Juhász Lászlót s az ő rendes taggá választásával megüresedett konventi lelkészi póttagsági helyre: Dr. Enyedy Andort s konventi világi póttagul: Téglássy Andrást választja meg s e választásokról az egyetemes konventet értesíti.

12. Elnökség bejelenti, hogy üresedésben van egy zsinati világi rendes-, egy zsinati lelkészi rendes tagsági hely, továbbá a sárospataki főiskola világi gondnoki állása s két egyházkerületi lelkészi-, s egy egyházkerületi világi tanácsbírói állás. Javasolja, hogy ez állásokra rendelje el egyházkerületi gyűlésünk a szavazást.

Közgyűlésünk felhívja az egyházközségek presbitériumait, hogy az elnökség által bejelentett állásokra a szavazást ejtsék meg s a szavazatokat f. évi december 1-ig a püspöki hivatalhoz küldjék be.

13. Az Országos Református Lelkészegyesület 25 éves fennállását jubiláló közgyűlése mély tisztelettel emlékezett meg az egyházkerületek és annak vezetőinek nagy munkáiról s a testvéri szeretet őszinte érzésével küldte távirati köszöntését az elnökségnek.

Egyh. ker. közgyűlés Isten iránti hálával s a vezetőség iránti nagyra becsüléssel gondol az ORLE 25 éves életére min-

dig és az abban nyilvánlátható külső és belső izmosodásra, az abból fakadó, nemcsak lelkeszi karunkra, hanem egész egyházi életünkre kiható eredményekre. A jubiláris közgyűlés megemlékezését köszönettel veszi és azzal a jókívánsággal viszonzozza, hogy az egyesületet s nagyérdemű vezéreit, dr. Baltazár Dezsőt és Kiss Ferencet még igen sok nagy dologra ihlesse, készítse, segítse, a felettük örökdő és bennük munkálkodó isteni kegyelem.

14. A Magyar Református Külmissziói Szövetség arra kéri egyházkerületünket; hívja fel a kerület összes egyházait, hogy az áldozócsütörtöki perselypénzt a magyar külmissziói szövetség javára küldjék be.

Egyh. ker. közgyűlés a külmissziói szövetség kérése tárgyában végérvényesen nem határoz addig, míg az új egyházi törvények életbe lépésének a missziói III. t.-c.-ben említett missziói nap tartása, az ezen begyűlt adományok hovafordítása, a külmissziói szövetségnek az egyetemes egyházhoz való viszonya egységesen rendezve nem lesz. A külmisszió támogatását azonban addig is ajánlja a kebelbeli egyházközségek támogatásába azzal, hogy az e célra szánt perselypénzeket és adományokat a többi olyan természetű járulékok mintájára az egyetemes konventre küldjék.

15. A 125, 127, 128, 172, 184, 207, 218, 296—1932. sz. konventi határozatokra

egyházkerületi közgyűlés felhívja az illetékesek figyelmét.

16. Egyetemes Konventünk megküldi a tőkesegélyosztó bizottságnak 343 jkvi szám alatt tárgyalta 403/1930. sz. konventi határozattal engedélyezett tőkekamat se-

gélyek rendeltetésszerű felhasználásáról szóló jelentését, amely szeriot a tiszáninneri egyházkerületben a segélyt Eger és Nagyvisnyó vették fel. — Nem vették fel a segélyt Sajóbáony és Sára. — A fel nem vett segélyek évi összege 1050 P.

S felkéri egyházkerületünket, hogy a 293/931. sz. konventi határozatban kívánt jelentését a jövő évi konventi ülésre pótlólag tegye meg.

Egyházkerületi közgyűlésünk elrendeli, hogy a tőkekamat segélyt igénybe vett egyházak a kölcsön felhasználásáról okmányolt számadást terjesszenek be a püspöki hivatalba, ahol azok felülvizsgálást nyerve annak eredményéről a Konventhez jelentés teendő. A Konvent által kívánt táblázatos kimutatások kitöltés végett jövőben az esperesnek küldetnek meg.

17. Az Egyetemes Konvent Elnöksége f. év aug. 3-án kelt 2898/1932. sz. leiratában közli egyházkerületünkkel a súlyos anyagi helyzetbe jutott egyházközségeknek a földteherrendezési eljárásba való bekapcsolódása tárgyában 300/1932. számú konventi határozat folytán intézett megkeresésükre a földteherrendező bizottság Elnökének 29/K/B 1932. sz. válaszát, amely szerint nincs elvi akadálya annak, hogy az egyházak is kérhessék a földteherrendezési eljárásba való bevonásukat, de e kérvények beadásának határideje 1931. szept. 30-án lejárt s így kérvényt elfogadni most már módjukban nem áll. De a 3800/M. E. 1932. sz. a. megjelent rendelet a legminimálisabb fizetési feltételek mellett mindenki részére halasztást ad 1932. nov. 1-ig. ha túlnyomó jövedelme földbirtokból ered. E kedvezmény meghosszabbítása iránt még nov. 1. előtt újabb rendelet kiadása várható, aminek rendelkezései azonban egyelőre nem ismeretesek.

Egyházkerületi közgyűlésünk az Egyetemes Konvent elnökségének 2892/1932. sz.

leiratát — a 29/K/B. sz. a. hozzá intézett átiratban foglaltak alapján — tudomásul veszi.

18. 123—1932. számú határozatának 4. sz. felhívására

egyházkerületi közgyűlés magáévá teszi s az Egyetemes Konventre felterjeszteni rendeli a sárospataki főisk. igazgató-tanács 20—1932. számú határozatát, illetve javaslatát, mely szerint a lelkésztanító képző tanfolyamot Sárospatakon kell felállítani, mert: A) A sárospataki főiskolának a sárospataki ref. tanítóképzővel közös szervei vannak ; B) A főiskola épületében biztosítható a gyakorló iskola és az új V. osztály felállításához szükséges két tanterem. C) A jelentékeny befogadóképességű theol. internátusban legalább 20 lelkésztanítójelölt számára van lakás, a főiskola tápintézetében pedig az étkezés ugyancsak biztosítható. D) A spataki theol. akadémián az ének- és zenetanítás eddig is a lelkésztanítóképzés követelményeinek megfelelő figyelembevételével történt s az akadémia a miniszteri leiratban jelzett zene- és énektanítást a négy theol. évfolyamon át legalább heti 2 órán a jövőre nézve is biztosíthatja. E) Felállítás esetén a theol. internátus rendjére tekintettel könnyen összhangba hozhatónak tartja a lelkésztanítói tanfolyamon résztvevő ifjaknak nevelési rendjét a tanítóképző-intézet nevelési rendjével. F) A tanfolyamnak Sárospatakon való felállításához fontos indokképpen járul az a körülmény, hogy a dunántúli egyházkerület mellett tisztáninni egyházkerületünkben van a legnagyobb szükség lelkésztanítók alkalmazására. G) A theol. kar javaslata szerint a tanfolyamot egy-

előre egy évi próbaidőre a theológia négy évfolyamát elvégzett és önként jelentkező ifjak részére kellene felállítani. Az egyházkerület ehhez képest a maga részéről felajánl a főiskola (theol. akadémia) épületében a tanfolyam céljaira 2 tantermet, biztosít legkevesebb 20 ifju részére elhelyezést a theol. internátusban, biztosítja az ifjak részére a tápintézetben az ellátást a szokásos díjak fizetése mellett. A tanári, illetve gyakorló iskolai tanítói állások szervezését az egyetemes egyháztól várja.

19. Dr. Révész Imre n.b. édesanyja, néhai dr. Révész Kálmán egyházkerületi és tudományos vonatkozású hátrahagyott leveleit és iratait megőrzés végett átadta az egyházkerületnek azzal, hogy azokat hivatalos pecséttel kell lezárni és a megboldogult századik születési évfordulójáig 1960 augusztus 11-ig lezárva tartani.

A bizonyára nagyon értékes kézirat anyagot köszönettel átveszi és annak pecsét alatti zárva tartásáról és megőrzéséről, levéltára útján gondoskodik.

20. Egyházkerületünk lelkészképesítő bizottsága beterjeszti az 1932 szeptember 20—24 napjain Sárospatakon tartott I. és II. lelkészképesítő vizsgálatról felvett, sorrend szerint itt következő jegyzőkönyveket:

JEGYZŐKÖNYV.

felvétel az 1932. évi szeptember hó 20—22. napjain tartott első lelkészképesítő vizsgálat alkalmából.

Jelen vannak : Farkas István püspök és Meczner Béla egyházkerületi gondnok elnöklete alatt: dr. Enyedy Andor egyházkerületi lelkészi főjegyző, Janka Károly cigándi lelkész, főiskolai lelkészi gondnok, dr. Mátyás Ernő theol. igazgató, dr. Mar-

ton János, dr. Trócsányi József, dr. Vasady Béla, dr. Zsiros József, Szabó Zoltán, dr. Ujszászy Kálmán theol. tanárok mint vizsgáló bizottsági tagok.

1. Farkas István püspök, a vizsgáló bizottság elnöke, meleg érzésekkel üdvözli a vizsgáló bizottság megjelent tagjait, jelenti, hogy Farkasfalvi Farkas Géza egyházker. főgondnok éppen a vizsga idején fontos tárgyalásokat folytat a kultuszminisztériumban, ezért azon nem jelenhet meg, jelenti továbbá, hogy Bernáth Aladár vizsgáló bizottsági tag hivatalos elfoglaltságára való tekintettel kimentette magát a vizsgálaton való távolmaradásáért.

Szolgál tudomásul.

2. Dr. Mátyás Ernő theol. igazgató meleg érzésekkel üdvözli Farkas István püspököt abból az alkalomból, hogy a lelkészképesítő bizottságban először foglalja el elnöki székét. Kifejezi azt a bizonyosságát, hogy a püspöknek a theol. tanári karral való együttműködéséből nagy áldások fognak származni anyaszentegyházunkra. Hasonló meleg érzésekkel üdvözli theol. igazgató dr. Enyedy Andor egyházker. főjegyzőt, aki szintén először vesz részt a lelkészképesítő bizottság munkájában.

Bizottság Farkas István püspököt és dr. Enyedy Andor egyházker. főjegyzőt a theol. igazgató üdvözlése nyomán meleg ünnepelésben részesíti.

3. Dr. Mátyás Ernő theol. igazgató jelenti, hogy az első lelkészképesítő vizsgálatra tizenhat ifju jelentkezett, hogy az absolutoriuma mindenkinek rendben van, jelenti, hogy házi dolgozataikat mindnyájan a szabályszerű időben elkészítették és beadták, hogy f. hó 20-án zárt helyi írásbeli dolgozataikat is elkészítették, azokat a szaktanárok el-

fogadták s így semmi akadály a nincsen, hogy szóbeli vizsgálatra álljanak.

Szolgál tudomásul.

4. A vizsgálatra bocsájtott 16 jelöltnek a szóbeli vizsgálat megkezdődvén és a jelöltek a vizsgálati rend szerint kikérdeztetvén, a következő eredménnyel vizsgáztak :

Szóbeli vizsgálat befejeződén, elnök az eredményt a vizsgázóknak kihirdeti s az ifjaknak, valamint a tanári karnak a szép eredményért meleg elismerését nyilváníttja.

5. Vizsgáló bizottság Letrich Terézia vizsgálatán feleletei alapján megállapította, hogy ő tanulmányi szempontból a vizsgálat követelményeinek jól megfelelt, megállapította azonban azt is, hogy ő vizsgája alatt a spiritizmusnak református hitvallásainkkal ellentétes gondolatai mellett tett bizonyosságot.

Miután Letrich Terézia református hitvallásainkkal ellentétes elveket vallott vizsgálat alatt, vizsgáló bizottság elhatározta, hogy lelkészképesítő bizonyítványát visszattartja és őt exmisszióban ez alkalommal nem részesíti, hanem arra kötelezte őt, hogy legkorábban 3 hónap eltelté után a theol. kar utján a vizsgáló bizottsághoz benyújtott írásbeli dolgozat keretében tegyen vallást református hitelveink mellett és arról, hogy ő a spiritizmus gondolatait református hitelveinkkel összeegyeztethetlenné tartja. Amennyiben Letrich Terézia eme követelményeknek megfelel, vizsgáló bizottság felhatalmazza a Püspököt, hogy őt a püspöki hivatalban exmittálhassa és

Sorszám	N é v	Ó-szöv.	Új-szöv.	Bibliai vallástan		Ker. vallás- tan	Ker. erkölcs- tan	Egyházi szónok- lat	Az írásb. vizsga ered- ménye	Általános osztályzat
		írásmagyarázat		ó-szöv.	új-szöv.					
1.	Bertha István . .	jeles	jeles	jó	jó	jeles	jeles	jeles	jeles	jó
2.	Egressy Lajos . .	jó	jeles	jeles	jó	jeles	jeles	jeles	jeles	jó
3.	Jeney József . .	jó	jó	elégs.	elégs.	jó	jó	jó	jó	elégséges
4.	Letrich Teréz . .	jó	jeles	jeles	jó	jó	jeles	jó	jó	jó
5.	Medgyasszay Pál .	jó	jó	jó	elégs.	jó	jó	jeles	jó	jó
6.	Molnár István . .	elégs.	jó	elégs.	jó	jó	jó	jó	jó	elégséges
7.	Molnár Pál . . .	jeles	jeles	jó	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles
8.	Nagy Árpád . . .	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles
9.	Pósa Dezső . . .	jó	jó	elégs.	jó	elégs.	elégs.	jó	jó	elégséges
10.	Simon József . .	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles
11.	Szilva Sándor . .	elégs.	jó	jó	jó	jó	jó	jó	jó	jó
12.	Szomolnok Lajos	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles
13.	Técsy Béla . . .	elégs.	jó	elégs.	elégs.	elégs.	jó	jeles	elégs.	elégséges
14.	Tóth Ferenc . .	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles
15.	Tóth Lajos . . .	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles
16.	Veres Lajos . . .	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.	elégs.	jeles	jó	elégséges

neki az első lelkészképesítő bizonyítványt kiadja.

6. A segédlelkészek kibocsátása ünnepélyes formák között esti istentisztelet keretében a városi templomban folyt le. Az istentiszteleten ígét olvasott és buzgó imát mondott: Dr. Enyedy Andor egyházker. főjegyző. Az ígét Tóth Lajos exmittálandó segédlelkész-szénior hirdette Ézsaiás 6:8. verse alapján. Az istentisztelet befejezése után dr. Mátyás Ernő theol. igazgató a theol. akadémiát végzett ifjakat átadta az egyházkerület fejének: Farkas István püspöknek rövid beszéd keretében. Farkas István püspök II. Kor. 3:1—6. v. alapján tartott az ifjuság és az anyaszentegyház izzó szeretetétől áradó kibocsátó beszédet, amiután dr. Enyedy Andor egyházker. főjegyző a s. lelkészek-től kiveszi a hivatalos esküt. A felemelő ünnepély a püspök megáldásával végződött.

K.m.f.

<i>Meczner Béla</i>	<i>Farkas István dr.</i>	<i>Enyedy Andor</i>
<i>egyházsm. gondnok.</i>	<i>püspök.</i>	<i>egyházker. lelkészi</i>
<i>a biz. világi elnöke.</i>	<i>a biz. lelkészi elnöke.</i>	<i>főjegyző.</i>

JEGYZÖKÖNYV.

Felvétetett a Tiszáninnyi Egyházkerület lelkészképesítő bizottságának Sárospatakon, 1932. évi szeptember hó 22—24. napján a második lelkészképesítő vizsgálat alkalmából tartott üléseiben.

Jelen vannak : Farkas István püspök és Meczner Béla egyházkerületi h. főgondnok elnöklete alatt: Janka Károly lelkészképesítő bizottsági tag, dr. Marton János, dr. Trócsányi József, dr. Mátyás Ernő theológiai igazgató, dr. Vasady Béla, Szabó Zoltán, dr. Zsiros József és dr. Ujszászy Kálmán theol. akad. tanárok, dr. Enyedy Andor bizottsági jegyző, mindannyian, mint a lelkészképesítő bizottság tagjai.

1. A vizsgálatot vezető Farkas István püspök üdvözli a bizottság tagjait, bejelenti, hogy Farkasfalvi Farkas Géza és Bernáth Aladár bizottsági tagok másirányú elfoglaltságuk miatt nem jelenhetnek meg a vizsgálaton.

Bizottság sajnálattal vesz tudomást két értékes tagjának kényszerű távollétéről, de azt az elnöki bejelentés alapján igazoltnak veszi.

2. Bizottság jegyzője jelenti, hogy a második lelkészképesítő vizsgára 14 segédlelkész jelentkezett, névszerint: Csathó József, Erős Sándor, Faragó György, Ferenc Lajos, Gyüre Lajos, Hubay Lajos, Ignác István, Lövey Dániel, Nagy Bertalan, Sipos István, Soltész Kálmán, Soltész Pál, Szabó Lajos, Szendy Pál. Ezek közül Lövey Dániel f. hó 20-án a miskolci kórházban meghalt. Indítványozza a nemes törekvésű, szelid lelkületű ifjú korai halála alkalmából a bizottság gyászának és a gyászeset által sújtott özvegy édes anyja iránti részvételének kifejezését. A vizsgálatra jelentkezettek házi írásbeli dolgozataikat idejében elkészítették és azokat a theol. akad. igazgatójához határidőre elküldötték; továbbá kérvényeikhez csatolták első lelkészképesítő bizonyítványukat és szolgálati bizonyítványukat. Csathó József nem adott igazolást a strassburgi egyetemen és Párisban töltött idejéről, egyetemi hallgatásáról, Párisban végzett gyak. lelkészi munkájáról. Soltész Pál szolgálati bizonyítványai 1931. szept. 1-ig fogadhatók el igazoló erejűeknek. Szabó Lajos első lelkészképesítő vizsgai bizonyítványának esperes által hitelesített másolatát adta be. Zárthelyi írásbeli vizsgálat tárgyául a bizottság az egyházjogtan körébe tartozó: „Vegyes házasságból született gyermekek vallására vonatkozó rendelkezések áttekintő ismertetése” c. tételt tűzte ki. Szaktanárok jelentik, hogy a vizsgára jelentkeztek a házi és zárthelyi írásbeli dolgozatokat ál-

talában kielégítő eredménnyel végezték el, a vizsgálati rendtartásban előírt követelmények szerint.

Egyházkerületi lelkészképesítő bizottság mély meghatottsággal s az egyházi életünkre is kiható nagy és fájó veszteség tudatával áll meg lélekben a Lövey Dániel frissen hantolt sírja mellett. Bizonnyal elhiszi, hogy a megboldogult elhívása jutalmát Istennél megnyeri, gyászoló édesanyját részvétéről jegyzőkönyvi kivonatban értesíti. Csathó Józsefet strassburgi és párisi tartózkodásának, tanulmányainak és gyak. munkájának utólagos írásbeli igazolására kötelezi, lelkészi oklevelét e kötelezettség teljesítéseig visszatartja. A jövőben felhívni kívánja a második lelkészképesítő vizsgálatra jelentkezőket, hogy okmányokkal kellően felszerelt kérvényeiket idejében adják be az egyházkerület lelkészi főjegyzőjéhez, hogy a főjegyzőnek módja legyen a kérvényeket és mellékleteket jó előre átnézni és a jelentkezőket az esetleges hiányok pótlására figyelmeztetni. Soltész Páltól szolgálati bizonyítványt kíván 1931. szept. 1-től a jelen időig a Szeretetszövetség alkalmazásában eltöltött idejéről. A többi jelentkezeteknél semmi akadály nem merülven fel, Soltész Pál a kívánt szolgálati bizonyítványt bemutatván, bizottság a jelentkezeteket írásbeli dolgozataik alapján szóbeli vizsgálatra bocsátja, mely az egyes vizsgázókra nézve a mellékelt kimutatásban feltüntetett eredménnyel folyt le. — A szóbeli vizsgálat befejeztetvén, Soltész Pálnak a gyak. theológiából kapott efégtelen osztályzata kijavítására bizottság 3 hónapi határidőt állapít meg, a többi vizsgázók számára a lelkészi oklevél szabályszerűen kiállítatott és kiadatott. Az

Sorszám	A vizsgázó neve	A vizsgálat tárgyai s az azokból szerzett érdemjegyek						
		Homiletika	Magy. prot. egyház- és irodalom-történet	Egyház-jogtan	Gyakorlati theológia	Gyakorlati biblia-magyarázat	Írásbeli dolgozat	Általános osztályzat
1.	Csathó József . . .	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles
2.	Erőss Sándor . . .	elégséges	jó	elégséges	elégséges	elégséges	jó	elégséges
3.	Faragó György . . .	elégséges	jó	jó	jó	jó	jó	jó
4.	Ferencz Lajos . . .	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles
5.	Gyüre Lajos . . .	jó	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles	jeles
6.	Hubay Lajos . . .	jeles	jó	jó	jó	jó	jó	jó
7.	Ignác István . . .	elégséges	jó	jó	elégséges	elégséges	jó	elégséges
8.	Nagy Bertalan . . .	jó	elégséges	elégséges	jó	jó	jó	elégséges
9.	Sipos István . . .	jeles	jeles	jó	jeles	jeles	jeles	jeles
10.	Soltész Kálmán . . .	elégséges	elégséges	jó	elégséges	jó	elégséges	elégséges
11.	Szabó Lajos . . .	jeles	jeles	jeles	jó	jeles	jeles	jeles
12.	Szendy Pál . . .	elégséges	elégséges	elégséges	elégséges	elégséges	elégséges	elégséges
13.	Soltész Pál . . .	elégséges	elégséges	elégséges	elégtelen	elégséges	elégséges	

eredmény kihirdetése után Farkas István elnök szívhez szóló beszédben bocsátja el a levizsgázott segédlelkészeket; különösen lelkükre kötven az Ur szolgálaihoz illő magaviseletet. Ezután a tanári karnak a vizsgákon is megnyilatkozó buzgó, lelkiismeretes, eredményes munkájáért köszönetet mondva, erre a munkára Isten további gazdag áldását kérve, dr. Mátyás Ernő theol. akad. igazgatónak az elnökséget üdvözlő szavai mellett a bizottság ülését be-rekeszti.

Kelt Sárospatak, 1932. szeptember 24.

Dr. Marton János

Farkas István

Dr. Mátyás Ernő

Janka Károly

Szabó Zoltán

Dr. Enyedy Andor

Dr. Zsiros József

Dr. Trócsányi József

Egyházkerületi közgyűlés a lelkész-képesítő vizsgák sikeres lefolyását örömmel veszi tudomásul.

21. Vallástanárképesítő bizottság beterjeszti a konventre küldött jegyzőkönyvének másolatát a szeptember 24-én Sárospatakon tartott vallástanári vizsgáról. Eszerint javító vizsgát tett Apostol Elek, teljes vizsgát tettek: Kovács Olga, Szeleczy Olga és Turóczy László. Sikeres vizsgájuk alapján mindnyájan képesítették.

Tudomásul szolgál.

22. A sárospataki főiskola és tanítóképző intézet igazgató-tanácsa f. évi szeptember 12-én tartott üléséből jelenti, hogy a theológiai kar a főtiszteletű Püspök ur felhívása alapján is elkészítette a segédlelkészek ünnepélyes kibocsátásának rendjét, amely szerint az

exmisszió, mint ünnepélyes aktus a városi templomban történne esti istentisztelet keretében a következő renddel:

1. Ének a) Fennálló b) CXXX. VIII. zsoltár.
2. Fohász a) bibliaolvasás, b) imádság, végzi az egyházkerületi főjegyző.
3. Igehirdetés az uri imával. Végzi a legjobb exmittálandó ifju.
4. Theol. igazgató átadja az uj s. lelkészeket az egyházkerületnek.
5. Püspök átveszi őket s exmissziós beszédet mond.
6. Eskütétel a) férfi, b) női. Kiveszi az egyházkerületi főjegyző.
7. Kézfogas.
8. Imádkozás. Adakozásra felhívás a theol. internátusi alapra. Megáldás. Végzi a Püspök.
9. Közének XC. zsoltár 9. verse.

Igazgató-tanács a theol. karnak ezt a javaslatát a segédlelkészek ünnepélyes kibocsátásáról elfogadta s azt végleges jóváhagyásra felterjeszti az egyházkerületi közgyűlésre.

Közgyűlésünk az exmissziónak a theol. kar által készített s teljesen helytálló rendjét a maga részéről is kész örömmel erősíti meg.

23. Dr. Mátyás Ernő theol. akad. igazgató jelenti, hogy a 750—1932 sz. püspöki leirat, a 236—1932. sz. konventi határozat és az igazgató-tanács 1931. szept. 11-iki ülésének 12 sz. jegyzőkönyvi utasítása alapján a theol. akad. első évfolyamára a tanári kar 20 ifjút vett fel.

Tudomásul szolgál.

24. A sárospataki főiskola igazgató-tanácsa, 1932. június 13-iki üléséből a közisk. szék előterjesztése alapján jelenti egyházkerületi közgyűlésünknek, hogy főtiszteletű és méltóságos Farkas István püspöki látoga-

tásainak tervezett sorozatát éppen a sárospataki ref. főiskolában kezdette meg június hó 11-én. Minden ünnepélyességet mellőzni kívánó óhajtása ellenére sikerült megnyerni, hogy helyi okokból is, a ref. önértzet fokozása céljából is, nyugodjék bele, hogy a mai időkhöz mért szerényebb keretek közt ugyan, de mégis ünnepélyes fogadtatással várják. A hatóságok a nyert értesülés után önként csatlakoztak s az alispán a vármegye, a főszolgabíró a járás határán, a község előljárósága megérkezésekor a Máv. pályaudvaron üdvözölte. Ugyanitt keresett alkalmat a helybeli gör. kath. főesperes arra, hogy üdvözlétét kifejezze. A pályaudvaron a város részéről a hatóságok fejei, egy leventekülönítmény saját zenekarral és kispataki gazdalányok fehér ruhában; a főiskola és tanítóképző-intézet részéről a teljes tanári testület, a theol. akad. ifjuság és gimn. cserkészek testületileg, utóbbiak egyenruhában vettek részt a fogadtatásban. Az iskolakert főútja mentén felállított gim., tanítóképző-intézeti és ref. elemi iskolák növendékeinek sorfala között a főiskolába vonult a menet. Itt a kórus éneke után a főiskolai lelkész gondnok az ig.-tanács, a helybeli lelkész a ref. egyház és szervezetei, a járásbíróság elnöke, az ipartestület elnöke, a P. D. O. Szövetségének elnöke, a közigazgató és szenior üdvözölték illetékes testületeik nevében. Ezekre a püspök együttes válaszban felelve, többek közt biztosította a főiskolát hozzávaló változhatatlan ragaszkodásáról; kijelentette, hogy nagy lelki örömmel látja a főiskola reneszánszát és a főiskola intézeti ágainak védelmére, bárholnan fenyegető veszedelemmel szemben, felajánlotta egész hivatali és személyi súlyát és bafolyását. Mindezért igazgató-tanács hálás köszönetét fejezte ki.

Egyházkerületi közgyűlés nagy örömmel veszi tudomásul az igazgató-tanács jelentését, mert ebből is megállapítja, hogy a főtiszteletű és méltóságos Püspök ur első hivatalos látogatásának kitüntetésében egész egyházkerületünk gondolkodása nyert

kifejezést, mely a sárospataki főiskolában legnagyobb dicsekedését látta a multban és kívánja látni a jelenben és jövőben egyaránt.

25. A sárospataki ref. főiskola igazgató-tanácsa szeptember 12-én tartott üléséből jelenti, hogy lelkeszi gondnoknak napirend előtti felszólalása nyomán tiszteletének és ragaszkodó szeretetének legforróbb szavai-val üdvözölte Farkasfalvi Farkas Géza főiskolai világi gondnokot, akit a tiszáninneneni egyházkerületünk gyülekezeteinek egyhangu bizalma az egyházkerületi s s ezzel együtt a főiskolai főgondnoki székbe emelt. Megindult szavakkal kérte, hogy új méltóságában is legyen továbbra is az az oszlop, melyre ráfőnódott mindenik intézeti ág életének minden friss hajtása. És amikor tiszteletteljes üdvözlettel köszönti új méltóságában, sikert és gazdag eredményeket kér Istentől az új főgondnok további működésére. Farkasfalvi Farkas Géza mélyen megindító szavakkal mondott köszönetet a szívek mélyéről fakadt üdvözlésért s az igazgató-tanács színe előtt hitvallásszerű nyilatkozatban jelentette ki, hogy nem akar bucsuzni a főiskolától, melyhez hozzánőtt, hanem új tisztében is szolgálni kívánja azt szíve utolsó dobbanásáig.

Egyházkerületi közgyűlés, amikor főiskolai főgondnoki méltóságában is mély tisztelettel üdvözli Farkasfalvi Farkas Géza egyházkerületi főgondnok urat, boldog megnyugvással veszi tudomásul, hogy egyházkerületünk szemefényét: a sárospataki főiskolát, melyhez nagyszerű alkotások is örökre odaűzik, szíve utolsó dobbanásáig szolgálni kívánja. Istennek kegyelmét, áldását kéri a magasztos elhatározás alkalmából.

26. A sárospataki főiskolai ig.-tanács szept. 12-iki üléséből jelenti, hogy Farkasfalvi Farkas Géza főiskolai világi gondnok főgondnökká történt választása követ-

keztében főiskolai világi gondnoki tisztéről lemondott, annak a kérelmének a kifejezésével, hogy az ig.-tanács kegyessége a bejelentett lemondáshoz semmi megjegyzést ne fűzzön. Ig-tanács a kifejezett óhajítás előtt meghajolva, Farkasfalvi Farkas Géza urnak világi gondnoki tisztéről való lemondását minden megjegyzés nélkül tudomásul vette. Hiszen úgysem tudná méltóképen kifejezni tiszteletének, szeretetének, hódolatának és hálaának teljességével övezett volt gondnoka iránti érzéseit és nem tudná kellőleg méltányolni azokat a halhatatlan érdemeket, amelyeket Farkasfalvi Farkas Géza úr öméltósága Isten áldó kegyelméből az ő rövid idejű, de eredményekben gazdag főiskolai gondnoksága alatt a főiskola történetében maradandó alkotásaival és nagyszerű kezdeményezéseivel önmagának tisztességére, a főiskola megújuló élete javára és Isten nevének dicsőségére szerzett. Farkasfalvi Farkas Géza főgondnoki működését Isten örök szeretetébe ajánlva, mély tisztelettel tesz előterjesztést a főtiszteletű egyházkerületi közgyűlés elé a megüresedett főiskolai gondnoki tisztség betöltésének elrendelésére.

Egyházkerületi közgyűlés az ig.-tanács előterjesztését elfogadva, Farkasfalvi Farkas Géza főiskolai világi gondnok urnak egyházkerületi főgondnokká történt választása következtében a világi gondnoki tisztéről való lemondását tudomásul veszi, elfogadja s a megüresedett főiskolai gondnoki tisztség betöltését e határozatával elrendeli. De egyúttal megragadja az alkalmat arra, hogy azokért a fényes szolgálatokért, amelyeket a sárospataki főiskola érdekében rövid gondnoksága ideje alatt tett, leghálásabb köszönetét kifejezze. Az a szolgálat nemes és maradandó eredményű abban, hogy kormányzók és kormányzotlak lelke közel jutott egymáshoz, összeforrott s ebből a tiszteletből szeretetből, nagyrabecsülésből fakadtak ki a harmóni-

kus együttműködés korszakalkotó tényei. Mert, bár a későbbi kor története lesz hívatva a főiskola életének utolsó éveiben történt alkotásokat elbírálni és azok jelentőségét méltányolni, már ma is bizonyosnak látszik, hogy a régi intézmények megújítása és megerősítése, új intézményekkel való kiegészítése s ezzel az újabb időknek a régi nyomokon való szolgálata, a főiskola történetének hatalmas fejezete. Mindezekben mások érdemeinek sérelme nélkül megállapítható Farkasfalvi Farkas Géza volt gondnok kiemelkedő és döntő működése. Kormányzó férfiak hajlandóságának megnyerése, alkalmas gondolatok és javaslatok megértő felkarolása, megfelelő férfiak kiválogatása és érvényesülésüknek biztosítása, valamint az összes munkatársak lelkének megnyerése: mindez olyan egyéni és kormányzói tulajdonságok összefoglalása, melyek nélkül a súlyos és aggasztó megállás utáni haladás nem lett volna elgondolható. Mindezekért az eddigi nagy szolgálatokért és kifejezhetetlen érdemekért egyházkerületi közgyűlésünk hála szívvel mond köszönetet Farkasfalvi Farkas Géza volt főiskolai gondnok úr óméltóságának s jövőendő nagy munkájára Istennek gazdag áldását kéri.

27. A sárospataki ref. főiskola Igazgató-tanácsa f. évi szeptember 12-én tartott üléséből jelenti, hogy lelkész gondnok kegyeletes szavakkal áldozott főtiszteletű *Cziáky Endre* szántói lelkész, abauji esperes, főiskolai Ig.-tanácsos emlékének, aki 1932. augusztus 27-én bekövetkezett váratlan elhunytával főiskolánkat is gyászba borította. A megboldogult komoly ethikus személyiségével, puritán felfogásával, gazdag tapasztalataival és tudásával, szigorú kötelességteljesítésével és főiskolánk iránt soha nem lankadó szeretetével és hű-

ségével példányszerűen töltötte be más tiszte mellett a főiskola igazgatótanácsosi tisztét is és mindezzel személyét tiszteletreméltóvá és súlyossá, emlékét áldottá tette.

Egyházkerületi közgyűlés megilletődött lélekkel csatlakozik a főiskolai igazgatótanácsnak elnöke által kifejezett kegyeletes megemlékezéséhez; áldottnak mondja az Örökkévalóságba költözött *Cziáky Endre* abauji esperes igazgató-tanácsosi működését és nagy érdemeit jegyzőkönyve alapján Isten iránti hálával örökíti meg.

28. A sárospataki ref. főiskola igazgató-tanácsa 1932 szeptember 12-iki üléséből a köziskolai szék felterjesztése alapján jelenti, hogy dr. Kun Zoltán főiskolai orvos úr szeptember 1-én főiskolai orvosi állásától megvált és nyugalomba vonult

Köziskolai szék ebből az alkalomból maga elé idézte dr. Kun Zoltán orvos úrnak főiskolánkban végzett működését és szeretettel köszöntötte őt. Tiszáninnyi egyházkerületünk 1873. évi közgyűlése 84. pontja szerint több pályázó közül szótöbbséggel választotta meg dr. Kun Zoltánt. Épen nagy kolera járvány volt az országban, ezért az egyházkerület felhívja őt, hogy az iskolai év megkezdése előtt egy héttel előbb kezdje meg orvosi működését s hogy minden szükséges óvintézkedést tegyen meg a főiskolai ifjuság egészségének megóvása érdekében. Dr. Kun Zoltán egész orvosi pályáján mindig a legfrisebb törekvések hordozója volt. Természetes, hogy ifjú energiájának teljében a fenyegető kolera járványra tekintettel is nagy odaadással látott hozzá az ifjuság egészsége biztosításának munkájához, amint maga írja le, a betegsegélyező egyesület történetében (1930—1931. évi értesítő) annak idején a főiskola udvara beiratkozás alkalmával telve volt falusi szekerekkel és lovakkal. Energikusan lép fel az akkori közigazgatónál, Antalfy Jánosnál és kitakaríttatja az udvart. Ettől kezdve az ifjuság egészségének biztosítására egymás után vezet be a legüdvösebb reformokat. Bevezeti az iskolai

év kezdetén a diákság egyenkénti megvizsgálását. Alaposan megreformálja a tanuló szállásokat. Miután kevésnek találja a helyet a kórházi betegszobában, az előljárásság engedelmével átköltözteti a kórházat az udvaron levő addigi tanárlakásba. 1899-ben különálló épületben négyágyas betegszobát építtet s ugyanakkor Bodrog-vízzel látja el szivattyu útján az egész kórházat s ezzel biztosítja az osztály-fürdőseket. 1902-ben fürdőszobával bővíti ki a kórházat. 1931-ben 8 ágyas betegszobával bővíti ki azt, Különös gondját mindig kiterjesztette a főiskola más intézményeire is. Nagy akciót fejt ki 1874-ben az akkori építkezések körül, miután a régi épületeket az egészség szempontjából veszélyesnek találta. Nagy energiával igyekszik érvényesíteni gondolatait az új építkezések idején, főleg az angol-internátus elhelyezése körül.

Ha a külső intézmények fejlesztése és újak létesítése tekintetében telve volt friss kezdeményezéssel, alkotni vágyással, ugyanez a lélek vezette az ifjúság gyógykezelésének munkájában is. Teremtő erejű tehetség izig-vérig modern ember volt, aki mindig mohón vetette rá magát az új orvosi felfedezésekre s ezeket munkájában mindig érvényesítette, de a lobogó tudás-szomj és az új ismeretek különös értékelése nála őserjű orvosi intuícióval párosult. Valóságos röntgenszeme volt a szervezetben fészkelő bajok meglátására. Ezeknek a képességeknek köszönhető, hogy országos tekintélyre tett szert munkájával, úgyhogy több előző kitüntetése után a kormányzó részére az „egészségügyi főtanácsosi” címet adományozta.

Munkáját a legnemesebb orvosi ethika hatotta át. Nem volt számára az orvosi pálya üzlet, még talán kenyérkereset sem. Számára az orvosi pálya hűséggel és odaadással végzett misszió volt. Ezért volt az, hogy közöttte és betegei között egy sajátos lelki kapcsolat támadt. Innen táplálkozott az ő személye körül az orvosi munkában oly nélkülözhetetlen bizalom. Csak természetes, hogy egy ilyen fényes tehetségekkel felruházott egyén a tudomány terén is nagyot és maradandót alkotott s igen-igen nagy szolgálatot tett a tudomány

népszerűsítése körül. Avatottabb egyén alig adhatta elő az akadémián a törvényszéki orvostant és a közegészségtan tudományát s a gimnáziumban az egészségtant, mint dr. Kun Zoltán. Az isteni gondviselés különösképen megajándékozta őt, megadta neki a lehetőséget, hogy csodás szellemi frissességben, úgyszólván két emberi munka időtartamán át végezhesse misszióját. Főiskolánktól való bucsuvétele időpontján köziskolai szék tisztelettel és szeretettel köszöntötte őt és elhatározta, hogy a budapesti egyetem részéről kikéri az ő részére aranyoklevelét. Érdemeit jegyzőkönyve alapján megörökítette. Igazgató-tanács is nagy elismeréssel tekint végig dr. Kun Zoltán nyugdíjbavonulása időpontján és az ő gazdag pályafutásán. Hálás érzésekkel veszi számon azokat a szolgálatokat, amelyeket ő csaknem hat évtizeden keresztül a főiskola egészségügyi intézményeinek fejlesztése és az ifjúság egészségének biztosítása körül kifejtett. Tisztelettel áll meg az ő fényesen tündöklő tehetsége, mély ethicitással gazdag hivatását evangéliumi lelkülettel végző személyisége előtt. Főiskolánktól való bucsuvétele alkalmával őt meleg szeretettel köszönti és életére Isten gazdag áldását kívánja.

Egyházkerületi közgyűlés mély megindulással vesz bucsút nyugalomba vonulása alkalmából dr. Kun Zoltán főiskolai orvos úrtól. A maga részéről is megállapítja, hogy olyan időkben, amikor azt még sem szokás, sem szabályzatok nem állapították meg, tisztán hivatása s az ifjúság iránti szeretetből fokozatosan az egész főiskolai ifjúságra kiterjesztette az egészségügyi szempontok érvényesítését s egészségügyi intézményekkel gazdagította a főiskolát, melyek révén főiskolánk akkor páratlanul állott országunkban. Az isteni kegyelem lehetővé tette, hogy főiskolánk életében példátlanul hosszú szolgálattal végezhesse soha nem lankadó lelkesedéssel

betöltött tisztét. Amikor a főiskolai orvostól kénytelen bucsut venni, hálásan mond köszönetet nemes szolgálataiért, azt kéri a kegyelem Istenétől, hogy tegye zavaratalanná és áldottá a nyugalom esztendeit, hogy minél tovább élvezhesse hosszú szolgálatának fáradalmai után a jól megérdemelt nyugalmat.

29. A sárospataki ref. főiskola igazgató-tanácsa 1932 június 13-iki üléséből *Dr. Kun Zoltán* főiskolai orvos beadványa alapján előterjesztést tesz, melyben javasolja, hogy a főiskolai orvos ur 1932. évi szeptember hó 1-től állásától felmentessék s részére mostani illetményei nyugdíj gyanánt folyósíttassanak. Ez utóbbinak összegét a XI. fiz. osztály 1. fokozatának megfelelő összegben állapítja meg, tekintetbe véve mindenkor az állami nyugdíjnál történő változásokat. E javaslat indoklásában rámutat ig. tanács azokra a halhatatlan érdemekre, amelyeket dr. Kun Zoltán főiskolai orvos ur 59 évi hűséges szolgálata alatt a főiskola egészségügyi vezetése körül szerzett, amelyekben nagy tehetsége, a kor színvonalával lépésttartó tudása, a legmagasabb orvosi etika által vezetett önzetlen és önfeláldozó munkája, kiváló szervező ereje és állandó alkotni vágyó kezdeményezése harmonikusan érvényesült.

Egyházkerületi közgyűlés, teljesen áthatva az igazgató-tanács indoklásának helytálló és igaz voltától s azokat a maga részéről is teljes egészében magáévá téve amikor dr. Kun Zoltán főiskolai orvos urat saját kérésére főiskolai orvosi állásától felmenti és részére eddigi javadalmát az ig.-tanács által javasolt módozatok mellett nyugdíj gyanánt megállapítja, nem mulaszthatja el, hogy legteljesebb elismerését és hálás köszönetét ki ne fejezze azokkal a felbecsülhetetlen érdemekkel szemben, amelyek dr. Kun Zoltán 59 éves főiskolai

orvosi szolgálatát olyan értékessé és szinte nélkülözhetetlenekké tették.

30. A sárospataki ref. főiskola ig-tanácsa 1932. szept. 12-iki üléséből a köziskolai szék felterjesztése alapján jelenti, hogy 25 esztendeje annak, hogy dr. *Trócsányi József* a főiskola szolgálatára választott s hogy ebből az alkalomból szép hagyományokat követve, őt meleg érzésekkel üdvözölte. Dr. Trócsányi Józsefet az 1907. évi szeptemberi egyházkerületi közgyűlés választotta meg a *jogakadémia* magyar magánjog, osztrák jog és bányajog tanszékére rendkívüli tanárnak; rendes tanári minőségben 1911. évi októberben véglegesítette. Az 1913—14. isk. évben már jogakadémiai dékán lett. Ezekben az években kezd kibontakozni az ő tudós tanári egyénisége. Egymás után jelennek meg tudományos értekezései, mindenike egy-egy fényes ígérlet. „Erkölcstelen ügyletek“ c., 1910-ben megjelent munkája pedig egyenesen iránytszabó a magánjog területén, amelyhez ma is szívesen visszatérnek a szakemberek.

Fényesnek ígérkező tudományos pályafutását megszakította a kitört világháború. A haza hívó szava a csatátérre szólította. Előbb az orosz harctéren: Bukovinában végez szolgálatot, mint tüzér-főhadnagy. Majd az olasz frontra kerül. A legnehezebb helyzetben végzi szolgálatát végig, mint százados és üteg-parancsnok. Az összeomláskor olasz fogságba került, honnan csak 1919 novemberében szabadult ki. Háborús szolgálatát, mint egész férfiú végezte. Hogy nem avatták vitézzé, bár ehhez minden feltétele megvolt, az tartózkodó egyéniségét bizonyítja, mivelhogy vitézzé avatását nem kérte.

Az 1919—20. isk. év második felében kezdte meg újból tanári szolgálatát. 1923-ban a jogakadémia megszűnván, a theol. akadémián folytatta tanári működését, a jogi természetű tantárgyak előadásával. Ujrakezdet munkásságának egészen új irányt szabott az a körülmény, hogy 1921. július 12-én az egyházkerület őt a főiskola gazdasági választmányának elnökévé választotta. Így nem adódott alkalom arra, hogy újra felvegye tudós munkájának fonalát, mert a főiskola gaz-

dasági ügyvitele egész embert kívánt. Egész energiával kellett hozzálátnia, hogy a háború okozta veszteségeket fokozottan intenzív gazdálkodással pótolja. Mindig több munkát igényelt a főiskolai birtokok fokozatos házi kezelésbe vétele is. 1929. nyarától folynak a nagyjelentőségű főiskolai építkezések. Az építkezési tervek végrehajtásának minden mozzanata a gazd. vál. elnök kezébe fut össze. Heroikusabb munkát kevesen végeztek a főiskoláért nálánál, — nagyobb takarékossgal senki sem ebben az országban az utolsó esztendőekben. Az építkezések apadó munkája sem könnyíti terhét. A fokozódó gazdasági és pénzügyi válság egyre jobban növeli gondjait s felfokozza felelősségét.

Dr. Trócsányi József tanári egyéniségében a kiváló ítélő erő, a szokatlan mértékű tárgyilagosság és igazságszeretete a jellemző. Ritka önzetlenség, és puritán lélek párosul erős valóságérzéssel, szokatlan munkabírással és mindig növekvő felelősségérzettel. Szemléletvilágán van egy sötét tónus, ami egyéni hajlami mellett onnan is magyarázható, hogy szellemi képességeinek meg nem felelő munkatéren kellett kifejtenie energiájának legjavát. Annál nagyobb tisztelettel állott meg köziskolai szék az ő történeti távlatban is nagy horderejű munkateljesítménye előtt.

Főiskolai igazgató-tanács, amikor nagy elismeréssel veszi számon azokat az értékes szolgálatokat, amelyeket Dr. *Trócsányi József* 25 éves pályája alatt mint tanár szerzett a jogtudományok terén és mint nemzetünk meleg és hűséges lelkű fia kifejtett hazánkért, külön is kiemeli azokat az érdemeket, amelyeket mint gazdasági vál. elnök, nehéz, terhes és folytonos emésztődésekkel járó munkájában végzett a főiskola nagy céljai érdekében. Az ő önzetlen, főiskolánk iránti hűségben, szeretetben s áldozatos szolgálatban élő személye előtt életének határkövénel tisztelettel meghajolva, őt meleg érzésekkel üdvözölte.

Egyházkerületi közgyűlés legmelegebb elismerésének és méltánylásának érzéseivel üdvözli Dr. Trócsányi József akad. ta-

nárt szolgálatának 25-ik évfordulója alkalmából. A maga részéről is megismétli a tiszteletadásnak és nagyrabecsülésnek mindazt a bensőséget és mélységet, amely a köziskolai szék és ig.-tanács felterjesztésében olyan méltó módon nyert kifejezést és magáévá teszi az elismerésnek mindazokat a fokozatait, amelyek köszöntik e határnapon benne a tudós tanárt és a főiskola anyagi ügyeinek nagy felelősséggel és bölcs mérséklettel intéző önzetlen elnökét. Amikor neki a főiskola nagy érdekeiért magát feláldozó munkásságáért leghálásabb köszönetet mond, további életére és nemes munkájára Istennek gazdag áldását és kegyelmét kéri.

31. Igazgató-tanács szept. 12-én tartott ülésének 21-ik sz. határozatával javasolja, hogy dr. Ujszászy Kálmánt, akinek a filozophiai és pedagógiai tanszék ideiglenes ellátására kapott megbízatása lejárt, egyházkerületi közgyűlésünk rendkívüli tanári címmel és jelleggel, végleges érvénnyel theol. akad. rendkívüli tanárrá válassza, úgy azonban, hogy a rendkívüli tanárt megillető VIII. fizetési osztálynak megfelelő fizetés élvezetébe csak később lép, amikor a fizetési előlépést ezidőszereint korlátozó állami rendelkezés megszűnik.

Egyházkerületi közgyűlés az igazgatótanács javaslata tárgyában későbbi időben, akkor fog határozni, ha a dr. Gerőcz Kálmán alkalmazás iránti kérvényére az igazgatótanács véleményes jelentését megkapja.

32. Dr. Gerőtz Kálmán a szünetelő sárospataki ref. jogakadémia tanára kérvényt intéz a Főtiszteletű és Méltóságos Püspök urhoz, amelyben a nevezett, a jogakadémia szüneteltetése kapcsán B. lisztára helyezett jogtanár az 1929. év óta üresedésben álló, azóta máig helyettesítés útján ellátott filozófiai tanszékre való alkalmaztatását kéri.

Egyházkerületi közgyűlés dr. Gerőtz Kálmán kérelmét véleményezés céljából a sárospataki főiskola igazgató-tanácsához teszi át.

33. Igazgató-tanács felterjeszti f. év június 13-án, Sárospatakon tartott ülésének 29. sz. határozatát, melyben köszönetet mond Szabó Zoltán theol. akad. h. tanárnak az ifjúság gyakorlati munkájának irányításában kifejtett odaadó tevékenységéért; elfogadja a theol. akad. hallgatói közé a jövőben csak azok nyerjenek felvételt, akik szünidei gyakorlati munkájukat és elméleti önképzésüket igazolni tudják; végül örömmel veszi a theol. kar tagjainak a különféle egyházi, egyházmegyei vallásos összejövetelekre, értekezletre ígért szolgálatait.

Egyházker. közgyűlés az igazgató-tanács felterjesztett határozatához örömmel adja hozzájárulását.

34. A főiskolai orvosi állásra vonatkozólag az 1931 novemberi szanáló bizottság úgy határozott, hogy annak terhét a közpénztárról leveszi. Ezzel és a dr. Kun Zoltán főiskolai orvos nyugalmazásával vele járó orvosváltozással kapcsolatban felmerült az orvosi állás ujraszervezésének a kérdése. Az igazgatótanács a köziskolai szék javaslata alapján 1932 szeptember 12-iki ülésén foglalkozott a kérdéssel s javasolja 1. hogy a főiskolai orvost a közpénztár tehermentesítésével a betegsegélyező díjakból fenntartandó új főiskolai külön pénztár, a Főiskolai Betegsegélyező Pénztár fizesse (A főiskola 1932—33. évi költségvetésében ez az új külön pénztár már be is állíttatott). Jelenti 2. hogy a főiskolai orvosi állás a Betegsegélyező Egylet mai autonómiaja keretében nem tartható meg, miért is a betegsegélyező egylet működését felfüggesztette s annak újra szervezésére bizottságot küldött ki. 3. Javasolja, hogy a betegsegélyező díjak kezelése s általában az egész ügy pénzügyi oldala a főiskolai pénztár és a gazd. választmány hatáskörébe utaltassék. 4. Javasolja, hogy az

orvosi állás ugyan állandó jellegű legyen, de mégis bármelyik fél részéről félévi felmondással megszüntethető legyen. A főiskolai orvost az igazgató-tanács alkalmazza. — Javasolja, hogy az orvos tiszteletdíja évi 1800 P. legyen a főiskolától és tanítóképzőtől együtt (főiskolától 1425 P, tanítóképzőtől 375 P.). 5. Javasolja, hogy az orvos nyugdíj ügye a főiskola megterhelése nélkül oldassék meg a Társ. bizt. intézet útján. 6. Javasolja, hogy az orvos kötelessége legyen azon tanároknak, tisztviselőknek, tanári és tisztviselői családoknak a gyógykezelése, akik azt igénybe óhajtják venni. Igénybevétel esetén egy tanár, illetve egy tanári család (tisztviselő, illetve tisztviselői család) a mindenkori betegpénztári díjat fizeti be a Betegsegélyező Pénztárba, amiért azonban csak orvosi kezelést igényelhet gyógyszer nélkül (E díj az orvost nem illeti, hanem a betegsegélyező pénztaré.). 7. Javasolja, hogy az orvos kötelessége legyen a főiskola gazd. alkalmazottainak a gyógykezelése is. 8. Javasolja az állásnak pályázat útján való betöltését. 9. Javasolja a betegsegélyezési díjnak évi 10 P-ről 12 P-re való felemelését. 10. Javasolja a Főiskola Kormányzati Rendszabályok 53. és 54. §. d) pontja ama részének a felfüggesztését, amely a Betegsegélyező Egylettel kapcsolatos. 11. Javasolja, hogy az orvos köteleztessék a középiskolai egészségtan tanári képesítés megszerzésére.

Egyházkerületi közgyűlés a főiskolai orvosi állásra vonatkozólag előterjesztett fenti javaslatokat elfogadja a következő módosításokkal: ad. 5. Amennyiben az Orsz. Társ. bizt. Intézet illetékes szervei a fennálló törvények értelmében az orvost kötelezett tagként vonnák be az O. T. I. kötelékébe, a főiskola a fennálló törvények értelmében viseli az őt terhelő törvényes járulékot. Ellenben önkéntes belépés esetén a főiskola semmi terhet nem vállal. ad. 11. Az egészségtan tanári képesítés megszerzése tekintetében felhívja az igaz-

gató-tanácsot az ide vágó törvényes rendelkezések figyelembevételével újabb határozathozatalra.

A Kormányzati Rendszabályok 53. §. és 54. §-ának helyébe a következő új rendelkezések lépnek:

53. §. A főiskolai orvost a Köziskolai Szék javaslatára az igazgató tanács alkalmazza. Az állás állandó jellegű, azonban az alkalmazás bármelyik fél részéről fél-évi felmondással megszüntethető.

54. §. Hatásköre:

a) A főiskola és a tanítóképző-intézet körében a közegészségügyi országos törvényeket végrehajtja, illetve azok végrehajtásáról gondoskodik, szükség esetén idevonatkozólag javaslatokat tesz;

b) a főiskola és tanítóképző intézet növendékeit, tanárait, tisztviselőit, azok családtagjait, szolgaszemélyzetét s ezek családtagjait, Bálványos tanyai, helybeli gazdasági, szükség esetén Györgytarló tanyai cselédségének Sárospatakon kezelésre jelentkező tagjait (amíg e birtokok házi kezelésben vannak) gyógyítja. E célból a főiskolai kórház és a tanítóképző intézet kijelölt helyiségében, valamint saját lakásán naponként rendelési órát tart az illetékes igazgatókkal egyetértőleg megszabott időben. Tanyára való kiszállás szüksége esetén a gazdaság fodatot bocsát rendelkezésére;

c) a beteg tanulókról rendes naplót vezet. Ha a beteg tanuló helyzete súlyosabbá válik, jelentést tesz az illetékes igazgatóknak. Félév végén a kezelt betegekről, netán elhunytakról az illetékes tanári széknek kimutatást nyújt be;

d) a főiskolai kórházra, a tanítóképző és az angol internátus betegszobáira fel-

ügyel, azokba betegeket vesz fel és gyógyítja. A kórház felszereléséről az illetékes bizottsággal (igazgatók, gazd. választmányi elnök és szénior) egyetértőleg gondoskodik. Az ápolónőt e bizottsággal egyetértőleg felfogadja és elbocsátja ;

e) a tanév kezdetén s azonkívül a tanév folyamán az összes növendékeket legalább négy alkalommal megvizsgálja. Ragályos betegség fellépte esetén azonnal jelentést tesz a közigazgatónak, illetve a tanítóképző intézeti igazgatónak s a szükséges óvintézkedéseket megteszi ;

f) az iskolai év beállta előtt a főiskola és tanítóképző intézet növendékei részére előlegesen bejelentett városi szállásokat és a főiskola, s a tanítóképző épületében kijelölt lakószobákat s az internátusokat a kiküldött bizottsággal együtt megvizsgálja s a lakható szobákban az elhelyezhető tanulók létszámát megállapítja, a nem alkalmas szállásokról s a szállásvizsgálat eredményéről az illetékes igazgatónak jelentést tesz ;

g) a tanulók által lakott helyiségeket az igazgatókkal évközben is meglátogatja s azokkal egyetértőleg az illető helyiségekben a tisztaság és a rend fenntartásáról gondoskodik. Szükség esetén azokból a tanulók eltávolítását javasolhatja ;

h) a tápintézet és internátusok részére a megállapított étrendet ellenőrzi. A tápintézeti étkezésre az egész tanév alatt felügyel ;

i) a tornázás, rajz és ének alól való felmentés tekintetében az arra alkalmatlankok részére javaslatot tesz ;

k) a főiskolai építkezések alkalmával az építési tervekről, az új épületek használat-

bavehetőségéről közegészségügyiszempontból javaaslatot tesz ;

l) kötelessége a gimnáziumban és a tanítóképző intézetben heti 2—2 órán, esetleg az akadémián heti 1 órán az egészség-tan tanítása ;

m) állomásáról a szorgalmi szak alatt 24 óránál hosszabb időre csak úgy távozhathat el, ha magát hivatalos teendőiben kielőleg helyettesített és eltávozását a köz-igazgatónak előzetesen bejelenti. Ugy ezen esetben, mint betegsége esetén, helyettesítéséről saját költségén tartozik gondoskodni ;

n) a tanulók elszállásolását, a betegek gondozását, általában a közegészségügyi intézkedéseket illetőleg a háznaggyal rendelkezik ;

o) egész ügyködésének pénzügyi vonatkozásaiban tartozik a Betegsegélyező Pénztár költségvetéséhez igazodni s ezért annak évközi alakulása tekintetében a főiskolai pénztárral állandó érintkezésben állani. A költségvetés kereieit tul nem lépheti, hanem ha ennek elkerülhetetlen szüksége merül fel, ide vonatkozó javaslatát tartozik a d)pontban említett bizottság elé terjeszteni. A Betegsegélyező Pénztár évi költségvetésének felállításánál javaslatot tesz.

35. A sárospataki ref. főiskola igazgató-tanácsa 1932 június 13-ikán tartott ülésének 71. jkvi pontjában jelenti, hogy az állam a fizetési osztályokba sorozott tisztviselőknél és tanároknál 1932 január 1-től kezdve újabb 5%-os fizetés-csökkentést léptetett életbe, február 1-től pedig a lakpénzt szállította le 5%-kal (7.000/1931. sz. M. E. rendelet). A 3.000/1932. sz. M. E. rendelet 1932 július 1-től kezdődőleg pedig a lakpénzt újabb 3%-kal s a családi pótlékot és tiszteletdíjakat is redukálja. Miután e rendeletek szerint az állami fizetésekiegészítést

húzó gimn. tanárok iskolafentartói ugyanilyen mértékben kötelesek az illetményeket redukálni, az igazgatótanács a megszabott mértékben redukálta az illetményeket és pedig a theol. tanárookra és tisztviselőkre is, mert valamennyien fizetési osztályokba vannak sorolva s így az egyenlő elbánás is követelte az intézkedést.

Egyházkerületi közgyűlés sajnálattal, de az egész országra ránehezedő nyomoruságos pénzügyi helyzet tudatában kénytelen az idézett kormányrendeletekben előírt illetménycsökkentés foganatba vételét tudomásul venni s az igazgató-tanács intézkedését megerősíteni.

36. A sárospataki ref. főiskola 1932 június 13-ikán tartott ülésének 74. jkvi pontjában jelenti, hogy dr. Vince Károly amerikai Perth-Amboy-i ref. lelkész, főiskolánk volt növendéke a Pataki Diákok Amerikai Szövetsége nevében 280 pengőt küldött azzal a rendelkezéssel, hogy ez összeggel olyan alapítvány alapját vessék meg, amely alapítványnak a kamatai hittudományi könyvek beszerzésére fordítandók a Nagykönyvtár részére.

Egyházkerületi közgyűlés az alapítást hálattelt szívvel fogadja s azt megerősíti.

37. A sárospataki ref. főiskola igazgatótanácsa 1932 június 13-án tartott ülésének 73. jkvi pontjában jelenti, hogy Béky Zoltán, amerikai Trenton-i ref. lelkész, főiskolánknak volt növendéke 232 P-t küldött tápintézeti alapítványi tőkéül theológusok részére és 58 P-t ösztöndíj alapítványi tőkéül gimn. tanulók részére. Kilátásba helyezi öt éven át hasonló összegek küldését.

Egyházkerületi közgyűlés nagy köszönettel vesz tudomást az Amerikába szakadt, de főiskolánkra onnan is hálás szívvel gondoló tanítvány áldozatkész megnyilatkozásáról, az általa tett alapítványt pedig megerősíti.

38. A sárospataki ref. főiskola igazgatótanácsa 1932 június 13-án tartott ülése 72. jkvi pontjában jelenti, hogy az Amerikai Magyar Ref. Egyesület a főiskola 400 éves jubileuma alkalmából 1135 P 99 f-t küldött alapítványi tőkéül azzal a rendeltetéssel, hogy annak kamataiból évenként az amerikai ref. magyarsággal és ref. egyházi élettel foglalkozó pályadolgozat jutalmaztassék.

Egyházkerületi közgyűlésünk az amerikai és az itthoni magyarság, de különösen a ref. magyarság közötti eltéphetlen testvéri kapcsolat ápolására hívatott nemeslelkű alapításról hálatelt szívvel vesz tudomást, az alapítványt megerősíti s erről az Amerikai Magyar Ref. Egyesületet meleg köszönetének s hittestvéri szeretetének nyilvánítása mellett értesíti.

39. A sárospataki református főiskola igazgatótanácsa 1932 június 13-án tartott ülésének 69. jkvi pontjában jelenti, hogy dr. Végh Elemér beregszászi táblabíró (meghalt 1931) 1926. július 26-án kelt végrendeletében megemlékezve a főiskoláról, az általa tett s nevére nevezett ösztöndíj alapítványt kiegészíteni rendelte 2,000.000 papirkoronával akként, hogy az általános örököse az örökhagyónak a sárospataki u. n. Soltész-házból bírt $\frac{1}{16}$ rész jutalékát Soltész Lenke holtigani haszonélvezeti jogának megszűnte után adja el s ebből fizesse ki az alapítvány részére a 2,000.000 koronát. Végrendelkező továbbá azt rendelte, hogy ha az ő általános örököse (fogadott leánya) leszármazó örökösök nélkül halna meg, a végrendelkező ingatlanaira a főiskola legyen az örököse. Az utóöröklés megnyilta esetén pedig az ingatlanok nyilvánosan adandók el s a befolyó vételár „dr. Végh Elemér táblabíró és neje alapítvány” címen kezelendő s kamataiból 1926 június hó 30-i magyar pénzértékben 2,000.000 koronás tételekben pályadíjak tüzendők ki a magyar irodalom és történet köréből s a pályadíjakkal feltétlenül érdemes

pályamunkák jutalmazandók meg. Ilyen pályamunkák hiányában a megmaradt pályadij mindenkor a tőkéhez csatolandó. A pályadij kiosztásának mindenkor az évzáró ünnepélyen nyilvánosan kell történnie. Végül végrendelet az utóöröklés megnyilta esetére is a kamatokat Zsóka Etelka mádi lakos részére rendeli kiadni, ha nevezett az utóöröklés megnyiltakor még életben volna.

Az alapítványi előadó jelentése szerint egyelőre ez a hagyomány nem érvényesíthető, mert Soltész Lenke életben van. Az utóöröklés biztosítására sem lehet tenni semmit, mert ez az utóöröklés a végrendelet világos szavai szerint csak fideicomissum quod supererit, vagyis olyan, amely egyáltalán nem korlátozza az örököst a vagyonnal élők közötti rendelkezésben s így az telekkönyvileg fel nem jegyezhető.

Egyházkerületi közgyűlés az alapító iránti hálás kegyelettel vesz tudomást az alapítványi rendelkezésről s a gazdasági választmányt megbízza az ügy nyilvántartásával.

40. A sárospataki ref. főiskola igazgatótanácsa 1932 június 13-iki ülésének 67. jkvi pontjában jelenti, hogy Deme László péceli ref. lelkész, főiskolánk volt tanítványa 100 P-ös alapítványt tett közpénztári célokra.

Egyházkerületi közgyűlés a tanítványi hála áldozatkész megnyilvánulását köszönettel fogadja s az alapítványt megerősíti.

41. A sárospataki ref. főiskola igazgatótanácsa 1932 június 13-án tartott ülése 65. jkvi pontjában jelenti, hogy Kocsis József sonkádi ref. lelkész, főiskolánk egykori növendéke az általa a 80-as években tett 200 firt-os tápintézeti alapítványának a kiegészítésére 200 pengőt küldött a jubileumi ünnepség alkalmából.

Egyházkerületi közgyűlés örömmel látja, hogy a nehéz gazdasági viszonyok közt is akadnak még hálás szívű tanítványok, akik szeretettel gondolnak az Alma Materre s szeretetüket áldozatkész tettel bizonyítják. Az alapító iránti hálás köszönetének nyilvánítása mellett az alapítvány kiegészítést elfogadja és megerősíti.

42. A sárospataki református főiskola igazgatótanácsa 1932 június 13-án tartott ülésének 64. jkvi pontjában jelenti, hogy a dr. Dóczi Imre alapítványhoz dr. Dóczi Jenőtől a következő pótnyilatkozat érkezett: „Budapest, 1931. november 11. Mélyen Tisztelt Igazgatóság! Boldogult édes apám, dr. Dóczi Imre végakaratából és az ő intencióinak megfelelően tett s Budapesten, 1931. február 15-én kelt alapítólevelemben foglalt kétezer pengős alapítványom kiegészítéséül s részben módosításául kérem, méltóztassék tudomásul venni s úgy intézkedni, hogy az alapítványnak a Vily községbeli ifjú javára szóló részét az alapítványra felvett sárospataki tanuló abban az esetben is élvezhesse, ha az érettségi, illetve a tanítóképző vizsga letétele után olyan főiskolai tanulmányokat folytat, amelyek elvégzésére Sárospatakon nincs lehetőség s ha erre az illető érdemesnek mutatkozik. Kiváló tisztelettel: dr. Dóczi Jenő s. k.“

Egyházkerület a pótnyilatkozatot tudomásul veszi s felhívja az igazgatótanácsot, hogy az alapítványt a pótnyilatkozat figyelembe vételével kezelje.

43. A sárospataki ref. főiskola igazgatótanácsa 1932 szept. 12-iki ülésének 64. jkvi pontjában jelenti, hogy P. Horváth-pusztai bérlői dr. Hartyáni Imre és Füle Zsigmond a szerződés szerinti 1918 q buza haszonbérnek állandóan évi 1600 q buza haszonbérre való mérséklését és azt kéri, hogy az áprilisi és juliusi esedékes részletet állandóan utólagosan és kamatmen-

tesen fizethessék. Indokolják ezt a mezőgazdasági válsággal, mely őket máris katasztrófális helyzetbe hozta és a haszonbérlettel az OFB rendelkezésével kiszakított 100 hold kishaszonbérlettel, mely után alig kapnak haszonbért. Igazgató-tanács a kérvény teljesítését méltányosnak tartja s a haszonbért az 1932/33 gazdasági évre 1600 q búzára javasolja leengedni, az 1933. április 1-én és július 1-én esedékes haszonbérre pedig 1933. szept. 1-ig javasol haladékokat a pontos fizetés feltétele s a szerződés szerű kamatok viselésének a terhe mellett.

Egyházkerületi közgyűlés az igazgató-tanács javaslatát elfogadja mégis azzal a hozzáadással és feltétellel, hogy az engedmény csakis a haszonbér pontos, birói beavatkozás nélküli megfizetésének esetére vonatkozik, de a haszonbérbeadó főiskola fenntartja magának azt a jogot, hogyha a haszonbért birói beavatkozással akár perrel vagy elsőbbségi bejelentéssel kell érvényesítenie, az egész 1918 q buza haszonbért van joga érvényesíteni.

44. A sárospataki ref. főiskola igazgatótanácsa 1932 június 13-ikán tartott ülésének 60. jkvi pontjában jelenti, hogy a Faragó-szállási rétek jórésze már 1931. évben 30 holdas részletekben kat. holdanként 20 P-vel adatott haszonbérbe. Kimaradt egy 30 holdas rész, valamennyi közt a leggyengébb, amelyre nem akadt bérlő. A gazd. választmánynak sikerült 1932 tavaszán ezt a 30 holdas részt is holdanként 20 pengőjével haszonbérbe adni Sipos Ferenc és társainak két évre (1932, 1933). Az igazgató-tanács a bemutatott haszonbérleti szerződés megerősítését javasolja. Az előadó jelentése szerint, miután a haszonbérleti szerződés 1932 június 15-ikén veszi kezdetét s így annak egyházkerületi gyűlési megerősítésére őszig várni nem lehetett, felterjesztés folytán a szerződést a püspök úr megerősítette.

Tudomásul szolgál.

45. A sárospataki református főiskola igazgató-tanácsa 1932 június 13-án tartott ülésének 61. jegyzőkönyvi pontjában jelenti, hogy a Rosinger Ignáccal kötött hatéves szerződés 1932 okt. 1-én lejár, miért is a birtok bérbeadását Balkány községben és a szomszédos községekben dobszó útján, továbbá hirlapilag meghirdettette. A beérkezett ajánlatok közt legelőnyösebb a mai bérlőnek, Rosinger Ignácnak az ajánlata, aki évi 300 q buza bér, minimum azonban 3100 aranypengő évi bért ígér, továbbá a bérlet lejártával ingyen visszahagyja a főiskolának az általa emelt s kb. 2500 P értékű dohánypajtát s a mellett 400 P értékű bérleti biztosítékát (Nyíregyházi Tkptri Egyesület betétkönyve) továbbra is bennhagyja. A többi ajánlatok voltak: Czinner Zsigmond 200 q buza, Lövy Miklós 160 q buza és 160 q rozs, Virágos János és társai 220 q rozs, Gödény Lajos 130 q buza és 130 q rozs vagy ezek helyett 3000 arany pengő. A gazd. választmány Rosinger Ignáccal kötötte meg a szerződést, mert nevezett az egész eddigi bérleti idő alatt pontosan eleget tett kötelezettségének s olyan biztosítékot nyújt, mint egy sem a többi ajánlattevő közül. Gazd. választmány elnöke bemutatja a 1932—1933. évre szóló haszonbérleti szerződést, amely az egyházkerület előtt ismeretes régi feltételek szerint van szövegezve. Előadó jelenti továbbá, hogy miután a szerződést a fennálló törvények szerint a vármegyei gazd. bizottság jóváhagyási eljárása alá is kell terjeszteni, ami hónapokig tart s így a szerződésnek az őszi gyűlésen való megerősítésére várni nem lehetett, a szerződést felterjesztés folytán a püspök úr megerősítette.

Tudomásul szolgál.

46. A sárospataki ref. főiskola igazgató-tanácsa 1932 június 13-ikán tartott ülésének 36. jkvi pontjában előterjesztést tesz arra, hogy a theol. internátusi díj az 1931. évi őszi egyházkerületi szanáló-bizottság által megállapított évi 180 P-vel szemben 170 P-ben állapíttassék meg az 1932—33. isk. évre.

Egyházkerület az előterjesztéshez hozzájárul.

47. A sárospataki ref. főiskola igazgató-tanácsa 1932. június 13-án Sárospatakon tartott ülése 68. sz. jegyzőkönyvi pontjában a theol. internátus építkezési államsegélyek elszámolása tárgyában a következő előterjesztést teszi.

68. Olvastatott a gazd. választmány 1932. március 31-ik üléséből felvett 31-ik jkvi pontja az évi 5000 P theol. internátus építési államsegélynek az állam részére való elszámolása tárgyában:

„Dr. Trócsányi József gazd. vál. elnök és építől bizottsági elnök jelenti, hogy a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter ur 4533/1932. II. sz. rendeletével elszámolást kíván az 1928/29, 1929/30, 1930/31 és 1931/32 költségvetési évekre a theol. internátus építésére évi 5000 pengőjével kiutalt, összesen 20,000 P-ről, illetve az ennek alapján felvett törlesztéses kölcsönről.

Gazdasági vál. a következőképen határoz: Megbízta az elnököt, hogy az 1928/29, 1929/30 és 1930/31. évekre befolyt 15,000 P-t a theol. internátusnak 1930/31 évben felmerült építési költségeire a pénztári könyvek, számlák, nyugták s építési iratok alapján számolja el.

Tekintettel továbbá arra, hogy az 5000 P annuitás alapján törlesztéses kölcsönt felvenni nem lehetett s ma erre hosszú időre kilátás sincs, viszont a főiskolai pénztár a több mint 100.000 pengőbe került építési költségeket ideiglenesen előlegezte, az ügy végleges rendezésére belső kölcsönnek a felvételét határozza el oly módon, hogy az 5000 P annuitásból az 1931/32 év kezdetétől, 1931. június 1-től kezdve még hátralévő 32 évi járadékok fedezete mellett a szükséges tőkét az egyes külön alapítványi pénztáraktól veszi kölcsön. Elfogadja e célra az elnök által Benkő Béla gimn. matematikai tanár utmutatásai alapján készített s ide mellékelte törlesztéses tervet, mely szerint évi 6% kamatozás mellett 70,766 P 20 fillér vehető fel tőke gyanánt, mégpedig:

1. a tápintézeti alapok pénztárától	35.000'— P
2. az ösztöndíj alapok pénztárától	13.000'— P
3. a segélydíj alapok pénztárától	8.500'— P
4. a tisztviselő nyugdíj pénztárától	5000'— P
5. a közpénztári alapok pénztárától	9.766'20 P
összesen	70,766'20 P

A kölcsönvétel és a kamatozás kezdőpontjául 1931. július 1-ét jelöli meg s az 1931. év második felére kiutalt 2.500 P államsegélyből 2,122.98 P-t kamatra és 377'02 P-t tőketörlesztésre, az 1932. év első felére kiutalt 2500 P-ből 2,111'67 P-t kamatokra s 388'33 P-t pedig tőketörlesztésre számol el, úgy hogy az 1932. június 30-án ez alapokkal szemben fennálló adósság 70,000'85 P-t fog kitenni.

Ugyancsak elszámolandó az elnök által az állam részére a fent kimutatott 70,766'20 P a már befejezett építkezésre fordított költségek számláival, nyugtaival, felülvizsgálati s utófelülvizsgálati irataival.

Jelen határozatát megerősítés céljából a főiskolai igazgató-tanácsához terjeszti fel."

Igazgató-tanács az évi 5000 P-ös államsegély elszámolása tárgyában tett előterjesztést megerősíti. Kiegészíti ezt azzal, hogy az évi 5000 P járadékokat az alapítványi tőkétől kölcsönvett összegnek tőketörlesztésére és kamatszolgáltatására leköti. Határozatát megerősítés céljából az egyházkerületi elnökséghez terjeszti, aminek megtörténte után a gazd. vál. elnöke felhatalmaztatik az elszámolásnak a fenti módon való megejtésére.

Egyházkerületi közgyűlés, mint a sárospataki ref. főiskola felügyelő hatósága az előterjesztett javaslatot megerősíti és határozati erőre emeli.

48. A sárospataki ref. főiskola igazgatótanácsa 1932 szeptember 12-én tartott ülésének 61. jkvi pontjában jelenti, hogy a főiskolai nyomdát, miután a gazdasági

élet tovább tartó pangása miatt a házi kezelésre való visszatérés ma még nem ígérkezik rentábilisnak, a gazd. választmány 1932 november 1-től 1933 november 1-ig terjedő egy évre újból bérbeadta azt a tavalyihoz teljesen hasonló feltételek alatt évi 2000 P bérért Kisfaludy Lászlónak, aki az elmúlt évben bérlői kötelezettségének pontosan eleget tett. Igazgatótanács a haszonbér-szerződés megerősítését javasolja.

Egyházkerület a bemutatott haszonbér-szerződést jóváhagyja.

49. A sárospataki ref. főiskola igazgatótanácsa 1932 szeptember 12-én tartott ülésének 55. jkvi pontjában jelenti, hogy az 1931—32 költségvetési évben az előirányzott 3500 P kulturadó helyett e címen az egyházkerülettől csak 1000 pengő folyt be a főiskolai pénztárba s kéri az egyházkerületet, hogy az egyházmegyék a kulturadó hátrálékos összegét utólagosan fizessék be a súlyos anyagi nehézségekkel küzdő főisk. pénztárba.

Egyházkerületi közgyűlés — bármennyire szíven viseli a főiskola sorsát — kénytelen megállapítani, hogy a hívek gazdasági helyzetének s adózóképességének megromlása folytán nem tehet a behajtásra erélyesebb lépéseket, felhívja azonban az espereseket, hogy a kulturadó beszédését az egyes egyházak anyagi helyzetének a mérlegelése mellett szorgalmazzák s a begyűlt összegeket továbbítás céljából késedelem nélkül szolgáltatassák be az egyházkerületi pénztárnak.

50. A sárospataki ref. főiskola igazgatótanácsa 1932 szeptember 12-iki ülésének 59. jkvi pontjában felterjeszti a főiskola 1932—33 évi költségvetését a gazd. választmány kísérelő indokolásával együtt s azokat elfogadásra ajánlja.

A közpénztár költségvetésének főbb tételei ;

Fedezet:**Szükséglet:**

	P
1. Szántóföldek, ré- tek stb.	156.590·47
2. Szőlők	12.300·—
3. Pincék	—·—
4. Lakóházak	10.327·—
5. Nyomda	465·85
6. Könyvkeresked.	—·—
7. Könyvraktár	200·—
8. Lótartás	2.500·—
9. Vegyes bevétel	7.351·40
10. Évjáradékok	7.215·40
11. Tőkéek jöved.	1.654·95
12. Tandíj	34.892·—
13. Nyugdíjjárulék	9.761·42
14. Dologi kiad. hoz- zájárulás	17.900·—
15. Kamatbevételek	2.000·—
16. Könyvraktár	300·—
17. Rendkívülibevé- telek	4.000·—

Fedezet összesen 267.457·87

	P
1. Szántóföldek	114.850·12
2. Szőlők	7.936·76
3. Pincék	200·—
4. Lakóházak	1.200·—
5. Nyomda	—·—
6. Könyvkeresked.	—·—
7. Könyvraktár	10·—
8. Lótartás	2.500·—
9. Vegyes kiadások	3.219·75
10. Kötelezettségek	11.689·68
11. Kölcsönök kam.	3.039·61
12. Közterhek	4.222·64
13. Nyugdíjjárul.	10.411·50
14. Dologi kiad.	16.294·43
15. Tanügyi kiad.	2.700·—
16. Személyi kiadás	77.862·68
17. Vegy. szem. kiad.	3.224·68
18. Admin. kiad.	12.873·74
19. Nyug. és kegydíj	271·92
20. Mult évi hiány	55.647·32
21. Rendkív. kiadás	260·—

Szükséglet összesen 328.414·83

Szükséglet: 328.414·83 P

Fedezet: 267.457·87 P

Hiány: 60.956·06 P

A közpénztár hiánya tehát 60.956·96 P-vel van előirányozva. A szanalási bizottság elgondolása szerint az 1931—32 év költségvetésének 78.170·35 P-s deficitjét 7 év alatt kell eltüntetni. E szerint a szanalási időszak II. évének 1932—33 isk. évnek a végére a hiálynak már csak 55.835·27 P-nek szabad volna lenni, az előirányzás pedig 60.956·96 P hiányt hoz ki, tehát 5.121·69 P-vel többet. Hogy a tanárok fizetésének a lényeges csökkentése dacára a hiány nem csökken a kívánt mértékben, annak egyik fő oka a növendékek számának a megfogytatkozása folytán a tandíjbevételek csökkenése és a gimn. tanároknál a fizetésekiegészítő államsegély újabb 10 százalékos csökkentése. Javulást vár az igazgatótanács

az általános gazdasági nyomás enyhülésétől és a kenyérmagvak árának a várható emelkedésétől, ami az ingatlanok hozamát emelné.

A külön pénztárak költségvetésének főbb tételei:

Új—Vay—Mocsáry-alap.

	Fedezet:	Szükséglet:
1. Osztalékok, adományok	118·11	
2. Tőkésítésre		118·11

Internátusi- és fenntartási-alap.

1. Osztalékok és kamatok	51·02	
2. Tőkésítésre		51·02

Theol. internátusi építési-alap.

1. Államsegélyből	5.000·—	
2. Annuitás fizetésére		5.000·—
3. Adományokból, főiskola, theol. tanárok, egyházkerület hozzájárulása	12.244·—	
4. Közpárnak mult évi hiány, folyószámla- kamat, tőkésítés s építkezés		12.244·—

Betegsegélyző-pénztár.

1. Gimn. tanulók, theol., tanítóképző hozzá- járulása	6.260·—	
2. Tanárok stb. hozzájárulása	280·—	
3. Személyi illetmények (orvos, ápolónő) ...		4.269·24
4. Dologi kiadások		2.648·69
5. Hiány	377·93	

Ösztöndíj-pénztár.

1. özv. Pogány I.-né alapból	1.623·68	
2. Kamatjövedelem	2.214·34	
3. Valoriz. tartalékra	1.243·26	
4. Pályadíjakra, ösztöndíjakra		3.136·78
5. Tőkésítésre		1.360·11
6. Muraközy alap kiadásai		356·—
7. Maradvány	228·39	

Mudrány-pénztár.

	Fedezet :	Szükséglet :
1. Rétek, szőlők stb. bevétele	13.372·42	
2. Gazdasági kiadásokra stb.		13.327·19
3. Jótéteményekre		2.000·—
4. Hiány	1.954·77	

Táplintézeti-pénztár.

1. Évjáradékok, kamatok	7.758·15	
2. Tápdíjakból	72.000·—	
3. Adományokból	110·—	
4. Jótéteményekre		5.348·88
5. Élelmiszer, fűtés stb.		74.519·27

Tisztviselői nyugdíj-alap.

1. Fenntartási járulék, kamatok	989·03	
2. Tőkésítésre		989·03

Segélydíj-pénztár.

1. Kamatokból	616·05	
2. Tőkésítésre		—·66
3. Segélyezésre és kezelési díj		615·39

Gimn. internátusi építési-alap.

1. Államtól évi segély	70.000·—	
2. Kamat és adomány	1.100·—	
3. Építkezésre vagy tőkésítésre		25.100·—
4. Törlesztéses kölcsön annuitása		46.000·—

Angol-internátus.

1. Ellátási és egyéb díjakból	58.560·—	
2. Állampénztártól tanárok fiz. kiegészítése	2.575·32	
3. Vegyesek	850·—	
4. Élelmiszer beszerzések, fűtés, világítás, személyi fizetések stb.		65.993·87
5. Hiány	4.008·55	

Egyházkerületi közgyűlés a főiskola
beterjesztett 1932—33 évi költségvetését
megerősíti.

51. A sárospataki ref. főiskola igazgató-tanácsa 1932 szeptember 12-iki ülésének 49. jkvi pontjában felterjeszti a főiskola zárszámadását, eredményszámláit, vagyonsmérlegét s az ahhoz a gazd. választmány által készített kísérő indokolást. Jelenti, hogy a számvizsgáló bizottság megvizsgálta a tőkék könyvét, az értékek, szerződések, óvadékok és betétek leltárát, a számlakönyveket, a zárszámadást, eredmény-számlákat, vagyonsmérleget s e vizsgálat alapján az 1931—32. évi zárszámadást és vagyonsmérleget a felterjesztett kísérő indokolással együtt elfogadásra ajánlja s egyben ajánlja, hogy dr. Trócsányi József gazd. vál. elnöknek, Szűts István főisk. számvevőnek és Szalay Róbert főisk. pénztárnoknak hűséges kötelességteljesítésük teljes elismerésével az egyházkerületi közgyűlés a felmentvényt a szokásos óvás fentartása mellett adja meg.

Egyben jelenti az igazgató-tanács az 1931—32-iki zárszámadás vázlatos ismertetéseként a következőket:

Az egyes pénztárak nyersforgalma a következő:

Közpénztári bevétel: 1,081,823 P 13 fillér. Kiadás: 1,076,195 P 90 fill. Az új Vay-Mocsáry alap bevétele: 906 P 90 fill., kiadása: — P. Az internátusi és fenntartási alap bevétele: 407 P 02 fill., kiadása: — P. Theol. internátusi építési alap bevétele: 94,142 P 24 fill., kiadása: 99,282 P 05 fill. Az ösztöndíjpénztár bevétele: 21,613 P 58 fill., kiadása: 16,976 P 82 fill. Tisztviselői nyugdíjalap bevétele: 8,315 P 95 fill., kiadása: 5,166 P 66 fill. Segélydíj pénztár bevétele: 10,964 P 97 fill., kiadása: 10,278 P 24 fill. Az Angol-internátusi építési alap bevétele: 414,435 P 20 fill., kiadása: 409,977 P 18 fill. Tápintézeti pénztár bevétele: 123,657 P 32 fill., kiadása: 138,080 P 25 fill. A Mudrány pénztár bevétele: 26,831 P 88 fill., kiadása 20,218 P 69 fill. Az angol-internátus bevétele: 46,432 P 17 fill., kiadása; 52,483 P 52 fill.

A Közpénztárról, Tápintézeti, Mudrány és Angol-internátusi pénztárról a külön elkészített eredmény-számlák (Jövedelem és veszteség számla) a következők:

A Közpénztár 1931—32. évi eredményszámlája.

I. Nyereség:

Sor- szám	C I M E K	Végleges ered- mény 1932. június 30-án
1.	Györgytarló --- --- --- --- --- --- --- --- ---	131,766·59
2.	Bálványos --- --- --- --- --- --- --- --- ---	15,385·75
3.	Pálóci Horváth-pusztá --- --- --- --- --- --- --- ---	19,901·04
4.	Perked-Mosölygő -- --- --- --- --- --- --- --- ---	2,966·87
5.	Erdők, rétek, alsóhatári föld --- --- --- --- --- --- --- ---	6,752·94
6.	Királyhegy --- --- --- --- --- --- --- --- ---	19,055·96
7.	Aranyos --- --- --- --- --- --- --- --- ---	1,382·62
8.	Pincék -- --- --- --- --- --- --- --- ---	—·—
9.	Lakóházak --- --- --- --- --- --- --- --- ---	10,317·44
10.	Nyomda --- --- --- --- --- --- --- --- ---	2,575·64
11.	Könyvraktár --- --- --- --- --- --- --- --- ---	79·80
12.	Lótartás --- --- --- --- --- --- --- --- ---	2,385·19
13.	Vegyes bevételek --- --- --- --- --- --- --- --- ---	7,222·54
14.	Évjáradékok --- --- --- --- --- --- --- --- ---	5,307·60
15.	Tőkéek jövedelme -- --- --- --- --- --- --- --- ---	1,625·57
16.	Tandíj --- --- --- --- --- --- --- --- ---	37,112·22
17.	Nyugdíj járulékok --- --- --- --- --- --- --- --- ---	10,480·94
18.	Dologi kiadásokhoz hozzájárulás --- --- --- --- --- --- --- ---	12,549·08
19.	Kamat bevételek --- --- --- --- --- --- --- --- ---	6,152·72
20.	Előir. kívüli bevételek --- --- --- --- --- --- --- --- ---	2,662·20
21.	1930—31. évi eredmény-számla szerinti terhek le- rovásáért --- --- --- --- --- --- --- --- ---	1,373·64
22.	Adományokból --- --- --- --- --- --- --- --- ---	462·86
23.	400 éves jubileum bevételei --- --- --- --- --- --- --- ---	6,185·59

Követelések és készletek.

24.	Pálóczi Horváth-pusztá bérhátráléka --- --- ---	6,903·—
25.	Borkészlet --- --- --- --- --- --- --- --- ---	5,780·72
26.	Internátusi díj hátrálék --- --- --- --- --- --- --- ---	438·50
27.	Tandíjhátrálék --- --- --- --- --- --- --- --- ---	491·29
28.	P. Horváth-pusztá tulépítkezéséért --- --- --- --- ---	3,078·21
29.	„ „ „ építkezési hátrálék teljesítésére --- --- ---	—·—
30.	Könyvkereskedés be nem fizetett jövedelme --- --- ---	2,030·93
31.	Egy tanár lakbér- és nyugdíj-százalék hátráléka --- --- ---	512·92
Összesen ---		322,950·37

II. Veszteség.!

Sor- szám	C I M E K	Végleges ered- mény 1932. június 30-án
1. Györgytarló	---	129,449·81
2. Bálványos	---	15,938·78
3. P. Horváth-pusztá	---	6,366·40
4. Perked-Mosolygó	---	254·56
5. Erdők	---	1,906·50
6. Rétek	---	—·—
7. Királyhegy	---	8,813·23
8. Aranyos	---	761·74
9. Pincék	---	—·—
10. Lakóházak	---	992·57
11. Könyvraktár	---	—·90
12. Lótartás	---	2,224·77
13. Vegyes kiadások	---	4,610·87
14. Kötelezettség	---	8,920·10
15. Kölcsönök kamatai	---	6,987·12
16. Közterhek	---	5,250·67
17. Nyugdíj-járulékok	---	5,376·78
18. Dologi kiadások	---	16,595·26
19. Theol. személyi kiadások	---	39,237·42
20. Tanügyi kiadások	---	3,156·41
21. Gimn. személyi kiadások	---	32,912·83
22. Vegyes személyi kiadások	---	5,192·68
23. Nyugdíj és kegydíjak	---	271·84
24. Mult évi hiány fedezésére	---	22,674·85
25. Előir. kívüli kiadások	---	148·75
26. Theol. és gimn. tanári nyugdíjak	---	5,955·18
27. Adminisztrációs kiadások	---	13,835·04
28. 400 éves jubileumra	---	12,369·55
29. Muzeumok hátrálékos dotációja	---	1,236·58
30. P. Horváth alaptól hátrálékos kötelezettség	---	4,464·—
31. Tavalyi borkészlet értéke	---	13,856·20
32. Hátrálékos kamatok buzaért. alapoknak	---	14·04
33. Nyugdíjintézetnek be nem fizetett járulékért	---	5,034·72
34. Egy tanár föl nem vett fizetése	---	963·64
35. 1930—31. évi eredmény-számlában ktmutatott kö- vetelések befolyásáért	---	2,824·—
	Összesen	378,597·69

Eredmény:

Veszteség : 378,597·69 P

Nyeresség : 322,950·37 P

Hiány : 55,647·32 P

Táptézeteti pénztár eredmény-számlája.

I. Nyeresség :

Sor- szám	C I M E K	Végleges ered- mény 1932. június 30-án
1.	Jótétemény számla	5,449·54
2.	Tőke kamat számla	2,872·58
3.	Tápdíjakból	67,093·96
4.	Társadalombiztosítási díj	89·67
5.	Élelmi szerek árából	8,638·77
6.	Vegyes bevételek	464·10
7.	Adományokból	80·33
8.	1931—32. évi tápdíjhátrálékok	1,361·98
	Összesen	86,050·93

II. Veszteség :

1.	Jótétemény számla	5,441·54
2.	Tápdíj visszatérítések	269·90
3.	Társadalom biztosító	1,158·76
4.	Alapítványi kamatok	1,305·86
5.	Élelmiszerekért	49,253·43
6.	Vegyes kiadások	278·09
7.	Felügyelő tisztelet díja	540—
8.	Gondnoknő fizetése	1,760—
9.	Mészáros fizetése	901·70
10.	Világítás	1,445·09
11.	Fűtés	3,521·12
12.	Felszerelés	4,588·85
13.	Épület javítások és rendkívüli építkezés	25,050·92
14.	Előir. kívüliek	2,155·85
15.	Szinpad	265·74
16.	Cselédek fizetése	2,309·41
17.	Adminisztrációs hozzájárulás	1,965·74
18.	Tűzbiztosítás	66·46
19.	Kifizetetlen számla	200—
20.	1930—31. évi tápdíjakért	118·34
	Összesen	102,596·50

Veszteség: 102,596·50 P

Nyereség : 86,050·93 P

Hiány : 16,545·57 P

Mudrány-pénztár eredmény számlája.

I. Nyereség.

Sor- szám	C I M E K	Végleges ered- mény 1932. június 30-án
1.	Szegi földek ...	179·30
2.	Szegilongi rét ...	250.—
3.	Faragószállás ...	3,108·23
4.	Zsindely ház ...	1,308·30
5.	Erdő ...	420·50
6.	Poklos szőlő ...	14,103·78
7.	Tőkekamat ...	24·80
8.	Padrah Sándor lakbér hátráléka ...	291·70
9.	Füzesbér és rétbér hátrálék ...	204·25
10.	Borkészlet értéke 1932. VI. 30-án ...	7,163·36
	összesen ...	27,054·22

II. Veszteség.

1.	Szőlész fizetése ...	832·68
2.	Szegi földek kezelése ...	14·22
3.	Szegilongi rét kezelése ...	6·27
4.	Faragószállás „ ...	137·61
5.	Zsindely ház ...	691·50
6.	Erdő ...	137·87
7.	Vegyes ...	11·32
8.	Poklos szőlő ...	4,204·33
9.	Illeték egyenérték ...	53·12
10.	Tűzbiztosítás ...	14·50
11.	Adók ...	1,377·01
12.	Kórház segítése ...	200.—
13.	Szőlőkölcsön ...	1,610·93
14.	Adminisztratív kiadásokhoz hozzájárulás ...	982·72
15.	Pincekezelő fizetéséhez hozzájárulás ...	300.—
16.	Előir. kívüli kiadás ...	83·57
17.	1931 VI. 30-iki borkészlet értéke ...	12,267·60
18.	15 hl bor fogyasztásiadó hátráléka ...	216.—
19.	1930—31 évi követelések befolyása ...	180.—
20.	Mult évi hiány fedezésére ...	7,095·54
	összesen ...	30,416·79

Nyereség	27,054·22
Veszteség	30,416·79
Hiány	3,362·57

Angol internátus eredmény számlája.

I. Nyereség.

Sor- szám	C I M E K	Végleges sred- mény 1932. június 30-án
1.	Felvételi díjakból	928.—
2.	Ellátási „	27,032·06
3.	Lakás „	6,787·07
4.	Angol társalgási díjakból	2,150.—
5.	Vegyres bevételek	83·84
6.	Tenniszpálya díjakból	81.—
7.	Előir. kívüli bevételek	1,703·20
8.	Élelmiszerek árából	653·40
9.	Társad. biztosítási díjak	114·13
10.	Ellátási és lakásdíj követelések	296.—
11.	Társalgási díj követelések	315.—
	összesen	40,143·90

II. Veszteség.

1.	Szabó Gyula h. tanár fizetése	1,224·54
2.	Szabó József h. sporttanár fizetése	1,043·88
3.	Német társalgási díjak	324.—
4.	Francia „ „	180.—
5.	Zene díjak	725·75
6.	Orvosi költségek	15·34
7.	Gondnoknő fizetése	844·76
8.	Cselédek fizetése	742.—
9.	Inasok fizetése	963·49
10.	Gépész fizetése	924.—
11.	Kertész fizetése	75·26
12.	Műhelyvezetés	61·50
13.	Mosás	520·96
14.	Társadalom biztosítási díjak	862·59
15.	Tűzbiztosítás	102·20
16.	Épület karbantartás	334·54
17.	Kertészet	693·19
18.	Fűtés (konyha)	1,321·66

19. Fűtés (központi)	---	---	---	---	---	---	---	8,925.14
20. Világítás	---	---	---	---	---	---	---	1,483.60
1. Vizellátás	---	---	---	---	---	---	---	1,351.57
22. Korrepetálás	---	---	---	---	---	---	---	157.—
23. Butorjavítás	---	---	---	---	---	---	---	20.—
24. Sport helyek	---	---	---	---	---	---	---	383.50
25. Sport eszközök	---	---	---	---	---	---	---	2.12
26. Ujságok	---	---	---	---	---	---	---	111.68
27. Játékok	---	---	---	---	---	---	---	32.70
28. Igazgatói irodai szükségletek	---	---	---	---	---	---	---	675.68
29. Mosási anyagok	---	---	---	---	---	---	---	50.—
30. Műhely anyag szükségletek	---	---	---	---	---	---	---	236.44
31. Szennyviztelep	---	---	---	---	---	---	---	10.—
32. Előir. kívüli kiadások	---	---	---	---	---	---	---	248.21
33. Élelmiszerekért	---	---	---	---	---	---	---	17,150.16
34. Díjvisszatérítések	---	---	---	---	---	---	---	145.—
35. Felszerelések pótlása	---	---	---	---	---	---	---	974.11
36. Vegyes kiadások	---	---	---	---	---	---	---	216.50
37. Adminisztratív kiadásokhoz hozzájárulás	---	---	---	---	---	---	---	2,000.—
38. Kifizetetlen számla (tűzifa)	---	---	---	---	---	---	---	200.—
összesen	---	---	---	---	---	---	---	45,333.07

Veszteség 45,333.07 P

Nyereség 40,143.90 „

Hány 5,189.17 „

A vagyonmérleg adatai a következők:

	1931 június 30-án	1932 június 30-án
Közpénztár tiszta vagyona	1,388.222.94	1,345.713.25
Uj Vay—Mocsáry alap	3,760.33	3,896.90
Intern. és fenntartási alap	273.22	298.43
Ösztöndíj pénztár	168.81	769.38
Tisztviselői nyugdíj	11,225.34	11,995.28
Segélydíj pénztár	11,670.02	11,670.68
Theol. intern. építési alap	—.—	—.—
Gimn. „ „ „	—.—	—.—
Mudrány pénztár	326,737.85	331,363.20
Tápiintézeti pénztár	20,579.11	3,661.66
Angol internátus	—.—	—.—
Tiszta vagyon összesen	1,762.637.62	1,709.368.78

Az iskolafenntartás szempontjából legfontosabb közpénztári eredményszámla szerint a hiány 55.647·32 P, amiben már benne van az 1930—31 évi 22.674·85 P hiány is. Az 1931—32 évi költségvetés 78.170·35 P hiánnyal számolt, az 1931 évi őszi egyházkerületi szanálóbizottság pedig a hiánynak 7 év alatti kiküszöbölését vette tervbe. A szanálási időszaknak erre az elmúlt I. évére kiküszöbölendő hiány lett volna ezek szerint 11.167·54 P, a hiánykiküszöbölés (78.170·35 P és 55.647·22 P közti különbözet) pedig ténylegesen 22.523·05 P, vagyis az előirányzottnál kedvezőbb.

A Mudrány-pénztár eredményszámlája 3.362·57 P hiányt mutat fel még mindig. Miután 1930—31-ben a hiány még 7095·54 P volt, a két összeg közti különbség 3752·97 P, e pénztár javulásának a mértékét mutatja, ami a borok kismértékben való eladási akciójának köszönhető.

A tápintézeti pénztár eredményszámlája szerint 16.545·57 P hiány van, amit a 24.014 pengős rendkívüli építési költség (mennyezet átalakítás, új padlózat) magyaráz meg. E hiányban azonban semmi aggasztó nincs, mert ez az alapítványi tőkék érintése nélkül a tápintézetnek szabad tőkéjét apasztotta meg, sőt még így is maradt a tápintézetnek 3.661 P szabad tőkéje.

Az angol internátus ideiglenes költségvetése az I. évre 10.000 P hiánnyal számolt, amivel szemben a tényleges hiány 5.189·17 P, az eredmény tehát aránylag kedvező.

Egyházkerületi közgyűlés a főiskola 1931—32 évi zárszámadását, eredményszámláit, vagyonmérlegét az azt kísérő indoklással együtt elfogadja és dr. Trócsányi József gazd. vál. elnöknek, Szüts István főisk. számvevőnek s Szalay Róbert pénztárnoknak hűséges kötelességteljesítésük teljes elismerésével a szokásos óvás fenntartása mellett a felmentvényt megadja.

52. A miskolci ref. leánygimnázium igazgatótanácsa f. évi június 22-iki üléséből jelenti, hogy dr. Finály Gábor tanker. kir. főigazgató, mint miniszteri megbízott, 1932 február 22—24-én, Elekes Imre sárospataki gimn. igazgató, mint egyházkerületi megbízott, 1932 április 11—13. napjain végezték az intézetben hivatalos látogatásaikat. A miniszteri megbízott „megnyugvással állapítja meg, hogy az intézetben az igazgató bölcs vezetése alatt buzgón működő, pályáját és a rábízott ifjúságot szerető tanári testület mindent megtesz, hogy a kedvezőtlen elhelyezés terhével küzdő iskola növendékei lelkében elérje a kívánatos eredményt, hogy az ezeréves magyar haza üdveért, boldog jövődjéért élni-halni kész magyar lányokat neveljen a küzdelemre s a remélt boldogulásra.“ — Az egyházkerületi megbízott „a tudatos, sok-sok esztendő fáradságos munkájának, iskolaszeretetnek, örökölt hagyományok kipróbált nyomain haladó továbbfejlődésnek a gyümölcsének“ tartja azt az öröndetes eredményt, melyet minden vonatkozásban megállapított. „A maga egészében tartja azt a magas színvonalat ez az intézet, amelyet hosszú esztendők odaadó és lelkiismeretes munkájával elérni és biztosítani sikerült. Komoly megítélés, becsületes munka, az élet feladataival tisztában levő célkitűzés, következetes és megnemalkuvó szellem termelte ki e színvonalat. Nehéz és teljes kötelességtudást igényel fenntartása. Ha ez sikerül — mintahogy sikerült — a tanártestület minden tagját köszönet és elismerés illeti. Hogy ebből legnagyobb rész az igazgatót illeti, miként a gondból, munkából, felelősségből, a kormányzás és irányítás ezer izgalmából szintén neki kell hordoznia a legnagyobb részt, magától értetődő s természetes. Az igazgató a maga eszményét igyekszik belevetíteni tanártársaiba, növendékekbe, iskolába, falakba s kövekbe. A valóság sohasem éri el égi mását, de minden közeledés egy lépés a tökéletesedés útján. A jól és nemesen végzett munka édes, boldog öntudata legyen új erők, új ösztönök, megállást nem ismerő lelkesedések gazdag forrása, Isten dicsőségére, nemzetünk javára, egyházunk előmenetelére.“

Közügyülésünk, a Középiskolai Tanügyi Bizottság javaslatára úgy a miniszteri megbízottnak, mint az egyh. ker. megbízottnak jelentését örömmel veszi tudomásul és a szép és kiváló eredményért teljes elismerését s köszönetét fejezi ki az intézet tanártestületének és lelkesbuzgóságú igazgatójának.

53. A miskolci ref. leánygimnázium igazgatótanácsa f. évi október 3-iki ülésének 4. pontjából a tanügyi bizottság útján felterjeszti az intézet 1933—33 évi költségvetési tervezetét, mely szerint az összes személyi kiadás: 47.040·61 P, a dologi kiadás: 35.660·— P, az összes kiadás tehát: 82.700·61 P. Az összes bevétel: 78.195·60 P. Fedezetlen hiány: 4.505·01 P.

Egyházkerületi közgyűlésünk az Egyházkerületi Tanügyi Bizottság javaslatára a felterjesztett költségelőirányzatot jóváhagyólag veszi tudomásul.

54. A miskolci ref. leánygimnázium igazgatótanácsa f. évi október 3-iki ülésének 3. a) pontjából jelenti, hogy az iskolai munka szeptember 1-én kezdődött. Az évmegnyitó ünnepély 9-én volt s utána a rendes tanítások megkezdődtek. A beíratás eredménye a következő: a beírt tanulók létszáma: 480, 22-vel kevesebb, mint tavaly. A tanulók vallás szerint a következőképen oszlanak meg: református: 234 (1-gyel több, mint tavaly) = 48·34⁰/₁₀₀; ág. h. ev.: 41 (6-tal kevesebb) = 8·74⁰/₁₀₀; r. kath.: 95 (14-el kevesebb) = 19·80⁰/₁₀₀; g. kath.: 18 (3-mal több) = 3·75⁰/₁₀₀; g. kel.: 1 (—) = 0·21⁰/₁₀₀; izr.: 92 (6-tal kevesebb) = 19·16⁰/₁₀₀. — Örvendetes jelenség, hogy a ref. növendékek száma szaporodott, viszont feltűnő az, hogy a r. kath., ág. h. ev., és az izr. vallású növendékek száma összesen 26-tal csökkent, ami feltétlenül a nemrégiben megnyílt r. kath. és izr. tanítónőképzőintézet hatására vezethető vissza. — A növendékek száma az egyes osztályokban normálisnak mond-

ható, csupán a II. A), II. B) és az V. osztályokban van megengedett létszámon felüli tanuló, amennyiben itt 54, 53 és 52 a növendékek száma. Ez osztályok szétosztására, párhuzamosítására azonban — noha ezt a Rendtartás előírná — az intézet mai nehéz anyagi helyzetében gondolni sem lehet. Így erre a tanári kar a főtiszt. és mélt. Püspök úrnak nem is tett javaslatot.

Egyházkerületi közgyűlésünk az Egyházkerületi Tanügyi Bizottság javaslatára a jelentést megnyugvással veszi tudomásul.

55. A miskolci ref. leánygimnázium igazgatótanácsa f. évi augusztus 30-án tartott ülésének 4. pontjából őszinte részvéttel s mély sajnálattal jelenti, hogy Domby László, az intézet érdemes igazgatója, aki 34 évet töltött a tanári szolgálat soha nem lankadó munkájában, mint igazgató pedig 22 éves lelkes működésével örökre beírta a nevét a nőnevelés történetébe, — megrendült egészségének helyreállítása végett három hónapi szabadságot kért. Az igazgatótanács a legteljesebb elismeréssel adózva Domby László igazgató nemes, érdemekben gazdag munkájának és biztosítva őt továbbra is a legteljesebb bizalmáról s ragaszkodó szeretetéről, a kért három hónapi szabadságot neki a legkészségesebben megadta s a ráruházott jogánál fogva helyettesítéséről a következőképen gondoskodott: megosztva az igazgatói munkakört — az igazgató szabadsága idejére — Czinyéry Barmát megbízta az iskola tanulmányi ügyeinek intézésével. Az intézet gazdasági ügyeinek intézését rábízta Péter Pálra s Tóth Kálmánra, az internátus szellemi vezetésével pedig Tóth Irén állandó igazgatóhelyettest bízta meg.

Egyházkerületi közgyűlésünk az Egyházkerületi Tanügyi Bizottság javaslatára a jelentést jóváhagyólag veszi tudomásul, azzal a forró óhajtással, vajha a gondviselő jó Isten minél hamarabb visszaállítaná Domby László igazgató régi jó egészségét,

hogy megújult erővel, a régi lelkes munkakedvvel foglalja el helyét ismét igazgatói székében.

56. A miskolci ref. leánygimnázium igazgatótanácsa f. évi október 3-án tartott 3. g) pontjából jelenti, hogy az iskola ez évben is fenntartotta a délutáni modern nyelvi tanfolyamokat s a rajz- és képzőművészeti tanfolyamot, valamint tanítja rendkívüli tárgyként az I-IV. osztály mindenik szakában a női kézimunkát és kötelező rendkívüli tárgyként az I. és II. osztályban heti 1—1 órán a magyar és német szépírást. A német nyelvi társalgási tanfolyamra 12 növendék jelentkezett, heti óraszám: 2. A francia nyelvire 19 növendék iratkozott be, akik 3 csoportban heti 2—2 órán, mint kezdők, haladók és haladottabbak vesznek részt a tanulásban. A rajz- és képzőművészeti tanfolyamon 25 növendék vesz részt heti 2—2 órán 3 csoportban. Gyorsírási tanfolyamot ez évben az iskola nem szervezett, miután ezt a minisztérium kötelező tárgyként rendelte el a IV. és V. osztályokban.

Egyházkerületi közgyűlésünk az Egyházkerületi Tanügyi Bizottság javaslatára a jelentést tudomásul veszi.

57. A sárospataki gimnázium és a tanítóképző-intézet igazgató-tanácsa jelentése alapján és az Egyházkerületi Tanügyi Bizottság javaslatára

Egyházkerületi közgyűlés örömmel veszi tudomásul Domby László kpiskolai előadó iskolalátogatási jelentést, melyben megállapítja, hogy a tanári testület lelkiismeretes, öntudatos és buzgó munkásságot fejtett ki, s igyekezete folytán az iskola színvonala állandóan emelkedik. A jó munkáért s a nyomában járó szép eredményekért úgy a tanári testületnek, mint az iskola felvirágoztatásáért lelkesen mun-

kálkodó igazgatónak az előadó elismerését nyilvánította. Az iskola új, angol ágazatának megnyitása is nagy fontosságú. — Az Egyházkerületi közgyűlés a megállapított szép eredményért elismerését és köszönetét fejezi ki a tanártestületnek s az igazgatónak.

58. A sárospataki főiskola és tanítóképzőintézeti igazgatótanács jelentése alapján a Középiskolai Tanügyi Bizottság javaslatára

Egyházkerületi közgyűlés megnyugvással veszi tudomásul a gimnáziumi igazgató I. félévi részletes jelentését az iskola minden irányú működéséről. Örömmel állapítja meg, hogy a gimnáziumban intenzív s rendszeres munka folyik, melyért a tanári karnak s az irányítást végző igazgatónak a közgyűlés elismerését nyilvánítja. Érdeklődéssel és reménykedéssel tartja nyilván a jelentésnek azt a véleményét, hogy az új internátussal kapcsolatos angol iskolai ágazat bevezetése olyan új korszak kezdetét jelenti, melynek során Sárospatak újra a magyarországi reformátusok nevelő iskolájává fog lenni.

58a. A sárospataki főiskola és tanítóképzőintézeti igazgatótanács javaslatára s az Egyházkerületi Tanügyi Bizottság helyeslő véleményére

Közgyűlésünk hozzájárul, hogy a sárospataki gimnáziumnál szükséges új tankönyvek legyenek a II-ik osztályban az angol nyelv tanításához Berlitz: First Book és Kipling: Tales; a VI-ik osztályban a görög nyelv helyett való angol tanításhoz Jolland—Kund Angol nyelvkönyv II. rész, II. kiadás.

58b. A sárospataki főiskolai és tanítóképzőintézeti igazgatótanács 1932 június 13-án tartott ülésének határozata alapján az Egyházkerület Középiskolai Tanügyi Bizottsága javaslatára

Közgyűlésünk örömmel veszi tudomásul, hogy az angol internátusban volt 20 teljes díjfizető, 27 bentlakó, de a tápintézetben étkező, és 12 részben kedvezményes, a manzard szobában lakó tanuló, összesen 59, s mindezeknek tanulmányi, egészségi és fegyelmi állapota jó volt, továbbá, hogy a vallásos áhítat fejlesztetett s hogy a testi nevelésre, fürdés, vívás, sportok, tennisz stb által nagy gond fordítottatott. Ilymódon a nagy jövőre hívatott intézmény működése szépen megindult. Közgyűlésünk az igazgatótanács határozatait, hogy az évi teljes díj 100 pengővel kevesebb legyen, de az esetleges korrepetálási kiadást a szülők fizessék, hogy a felszerelés kiegészítése az új tanévre megtörténik, az intézetről képes tájékoztató készül s a propaganda folytattatik, végül, hogy az úgynevezett manzard szobába csak példás viselkedésű s jeles tanulók vétetnek fel s ezt az igazgatótanács eszközli; jóváhagyja. Az igazgatónak és a négy, felügyeletet végző tanárnak, az intézet működésének megalapozásánál tanusított buzgalmukért köszönetet mond.

59. Domby László egyházkerületi középiskolai felügyelőnek a miskolci ref. reálgimnáziumról való látogatási jelentése alapján az Egyházkerületi Középiskolai Tanügyi Bizottság javaslata szerint:

Egyházkerületi közgyűlés meglelégedéssel veszi tudomásul, hogy a tanártestület lelkes és buzgó munkát végzett és hogy a

középiskolai felügyelő elismerést s köszönetet fejezett ki a tanári kar lelkiismeretes buzgóságáért s kérte a tanári kart, ezután is igyekezzék legjobb tudását, legnemesebb ambícióját és hivatásszeretetét áldozni az intézet nivója emeléséért. Egyházkerületi közgyűlés magáévá teszi az egyházkerületi felügyelő nyilvánított elismerését és rajta lesz, hogy a nehéz anyagi viszonyok közt élő, csekély állami támogatásban részesülő, s amellet népszerű és népességben folyton növekvő miskolci ref. reálgimnázium az illetékes tényezők anyagi támogatását is elnyerje.

60. A miskolci ref. reálgimnáziumról szóló 1931/32 tanévi igazgatói jelentésből az Egyházkerületi Középiskolai Tanügyi Bizottság javaslata szerint

Közgyűlésünk örömmel állapítja meg a miskolci ref. reálgimnázium sikeres és sokoldalu működését, népességben és népszerűségben való növekedését, a Volt Növendékek Szövetségének az iskola erkölcsi és anyagi támogatására szolgáló megalakulását, másrészt sajnálattal veszi tudomásul az anyagi eszközök hiányosságát. Az 1931/32 tanév végén 30 éves buzgó szolgálatukért ünnepélyes üdvözlésben részesült dr. Kosztolyi Zoltán és Porcs Kálmán tanárokat a maga részéről e jelentéssel kapcsolatban is elismerésében részesíti. Örömmel veszi tudomásul továbbá a jelentésnek azt a részét, hogy az új 1932/33 tanév elején a tanulók száma 600-ra emelkedett, viszont sajnálattal azt, hogy az iskola anyagi állapota rosszabbodott; 8000 pengő kölcsönt kellett felvennie és a jelen évi költségvetésében 12.054 pengő a deficit. Készséggel teljesíti azt a kérést, hogy a rendkívüli

államsegély iránt beadott iskolafenntartói kérvényt az Egyetemes Konventnél és az államkormánynál melegen támogassa.

61. A sárospataki főiskolai és tanítóképző intézeti igazgató-tanács előterjesztése alapján s az egyházkerületi Középiskolai Tanügyi Bizottság javaslatára

Közgyűlésünk tudomásul veszi, hogy *új érettségi szabályzat* adatott ki, mely szerint a mennyiségtanból az írásbeli vizsga eltöröltetett, s a német nyelvből írásbeli vizsga vezetett be. Megállapítja, hogy ily módon az érettségi vizsga tulnyomóan nyelvi jellegű lett s a reál tárgyak szerepe, ami nem látszik elég célszerűnek, visszaszorított. Miután azonban eredményre kilátás nincs, ezidőszereint e tekintetben felterjesztést nem küld s lépéseket nem tesz.

62. A sárospataki főiskolai és tanítóképző intézeti igazgató-tanács határozata alapján s az Egyházkerületi Középiskolai Tanügyi Bizottság javaslatára

Közgyűlésünk hozzájárul, hogy a *gyorsírás* bevezetésével a IV-ik osztályba az egységes gyorsírás tanításához szükséges és alkalmas új tankönyvül bevezetessék dr. Radnai Béla Fogalmazási Gyorsírás IV. kiadás című tankönyve.

63. A sárospataki főiskola és tanítóképző intézet igazgató-tanácsa f. évi június 13-án tartott üléséből jelentí, hogy a tanítóképző intézetben a tanári kar az elmúlt iskolai évben egyetértéssel, zavartalanul, odaadással végezte a tanítás és nevelés fontos munkáját. Külön is kiemeli, hogy Egey Antal megszerezte a doktorátust, Zilahy Ferenc középiskolai tanári oklevele érvényét a tanítóképző intézetre is kiterjedő sikeres vizsgálatot tett, Szabó József testnevelő tanár, akinek

az elmúlt iskolai évben volt az első működési éve, valamint Horkay Barna, aki átmenetileg a vallásstanári teendőket végezte, rátermettségüket, szakértelmüket teljes mértékben beigazolták. Örömmel jelenti, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszterium a dologi segélyt teljes összegében kiutalta ezzel szemben az egyházkerület 15,000 P helyett csak 8000 P-t adott.

Községülésünk megnyugvással értesül az igazgató-tanács jelentése alapján tanítóképző intézetünk mult évi sikeres működéséről.

Örömmel értesül Egey Antal és Zilahi Ferenc tanárok sikeres vizsgáiról, Szabó József és Horkay Barna s általában az egész tanártestület odaadással végzett munkálkodásáról. Köszönettel adózik a vallás- és közoktatásügyi miniszter urnak a dologi segélynek teljes egészében történt kiutalásáért s reménységét fejezi a tekintetben, hogy az egyházkerületi segélyt a jövőben szintén teljes egészében folyósíthatja.

64. A sárospataki főiskola és tanítóképző-intézet igazgató-tanácsa f. évi szeptember 12-én tartott üléséből jelenti, hogy a tanítóképző-intézet 1932—33. évi költségvetését 106.007,92 P előirányzott bevétellel s s ugyanannyi előirányzott kiadással elfogadta s felterjeszti azt végleges jóváhagyásra az egyházkerületre.

Községülésünk a tanítóképző-intézet 1932—33. évi költségvetését az igazgató-tanács jóváhagyó határozata alapján elfogadja s megerősíti.

65. A sárospataki főiskola és tanítóképző intézet igazgató-tanácsa f. évi szeptember 12-én tartott üléséből jelenti, hogy a tanítóképző intézet 1931—32. évi zárszámadását 99,878 P 03 fillér bevétellel, 96,241 P 44 fillér kiadással s így 3636 P 59 fillér pénztári ma-

radvánnyal elfogadta s azt végleges jóváhagyásra felterjeszti az egyházkerületre, egyben javasolja, hogy Kovács Dezső igazgatónak az egyházkerületi közgyűlés a felmentvényt lelkiismeretes munkásságának elismerése mellett adja meg.

Közgyűlésünk a tanítóképző intézet 1931—32 évi zárszámadását az igazgatótanács jóváhagyó határozata alapján szintén jóváhagyja, Kovács Dezső igazgatónak lelkiismeretes, hűséges és buzgó munkásságának elismerése mellett a felmentvényt a szokott óvás fenntartása mellett megadja.

66. A sárospataki főiskola és tanítóképző-intézet igazgatótanácsa 1932 évi június 13-án tartott üléséből jelenti, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr 38-018—1932 sz. rendeletével 90 százalékos helyettes-tanári fizetéskiegészítő államsegélyt engedélyezett egy tanítóképzőintézetnél szabályszerű képesítéssel alkal-mazandó zenetanár részére, amely állásra a szabályszerű pályázati hirdetmény közzétételére az intézeti igazgatót felhatalmazta.

Tudomásul szolgál.

67. A sárospataki főiskolai és tanítóképzőintézeti igazgatótanács határozata alapján és a Középiskolai Tanügyi Bizottság javaslatára

az egyházkerületi közgyűlés a tanítóképzőintézetnél három éve jól működő, világháborút járt, kiváló egyéni és tanári tulajdonságokkal rendelkező Varga Gábor helyettes tanárt rendes tanárrá választja azzal a feltétellel, hogy rendes tanári fizetést csak attól az időtől fogva kap, amikortól fogva a minisztérium a megfelelő fizetékiegészítési államsegélyt folyósítja.

68. Belmissziói előadó jelenti, hogy a középiskolai vallásoktatásra vonatkozó kérdőívek tanúsága szerint középiskoláinkban a vallásoktatás arra hivatott személyek vezetése mellett minden tekintetben a kívánt eredményt mutatja.

Örvendetes tudomásul szolgál.

69. A népiskolai tanügyi bizottság 1932 október 12-iki üléséből felterjeszti a bizottsági előadó 1932—33 iskolai évről szóló, a bizottság által letárgyalt és elfogadott jelentését és az annak kapcsán tett javaslatait.

Egyházkerületi közgyűlés a népiskolai tanügyi bizottság által letárgyalt és elfogadott előadói jelentést a maga részéről is elfogadja; a javaslatokról pedig külön jegyzőkönyvi pontok alatt határoz.

70. A népiskolai tanügyi bizottság 1932 október 12-iki üléséből az egyházmegyék egyező felterjesztései alapján javasolja, hogy egyházkerületi közgyűlésünk a kebelbeli, kitűnő eredményt felmutató tanítók iránt fejezze ki elismerését.

Egyházkerületi közgyűlésünk nagyra értékelve általában a tanítók, kiváltképen pedig a kitűnő eredménnyel működő tanítók munkáját, a kebelbeli egyházmegyék minden kitűnő eredményű iskolájának valamennyi tanítójával szemben elismerő köszönetét fejezi ki.

71. A gömörtornai egyházmegye Aggteleken 1932 augusztus 29-én tartott közgyűléséből 40 sz. alatt pártolólág terjeszti fel a zádorfalvai egyházközség azon kérését, hogy II. tanítói állását — a sok csapást látott, szegény földművesekből álló, 540 lélekszámú kis gyülekezet vagyontalanságára, 95 százalékos egyházi és iskolai adójára s épen az iskolák fenntartása miatt tel-

jesen eladósodott helyzetére, végül a 45 százalékot ki-
tevő, másvallású, szegény és az iskolafenntartásához
sem járuló tankötelesekre tekintettel — be-
szüntethesse, illetve az államnak átadhassa, kérve a
vallás- és közoktatásügyi miniszter urat élethossziglan
megválasztott tanítónőjének, Kiss Jolánnak állami szol-
gálatba átvételére.

Egyházkerületi közgyűlés bármennyire
szeretne is minden egyes felekezeti tanítói
állást továbbra is egyházunk tulajdonában
és építésére megtartani: a felsorolt kény-
szerítő körülményekre tekintettel jóváhagy-
ja a zádorfalvai egyházközségnek a II. ta-
nítói állás beszüntetése tárgyában szabály-
szerűen hozott presbiteri (1932 július 17)
és közgyűlési (1932 július 31) határozatait
s a II. tanítói állás állami iskolává átszer-
vezése és Kiss Jolán tanítónő állami szol-
gálatba átvételére vonatkozó kérését az
egyetemes konvent útján felterjeszti a val-
lás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter
úrhoz.

72. Az egyetemes konvent érdemi elintézés végett
egyházkerületünknek visszaadta az átányi iskolaügyet,
mely szerint az ottani presbitérium és közgyűlés egy-
hangúlag, de az E. T. I. t.-c. 25. §. és 43. §. 2. bekez-
dése rendelkezéseinek be nem tartásával elhatározta,
hogy iskoláit csak abban az esetben tartja fenn, ha a
vallás- és közoktatásügyi miniszter úr díjlevél szerint
egészíti ki a javadalmakat, ellenkező esetben iskoláiról
lemond. A presbitérium és közgyűlés, arra való tekin-
tettel, hogy az egyháztagek az eddigi 5 százalékos is-
kolai adót is ellenzik, az iskolák fenntartásához okvet-
len szükséges 10 százalékos adót a mai inséges idők-
ben egyáltalán nem vállalják, azon az állásponton van,
hogy tíz évre, ameddig az egyház iskolái miatt felsze-
dett adósságát kifizeti — egy tanítónak a kántori teen-
dők, a vallás és énektanítás végzésére meghagyása

mellett — iskoláit az államnak adja át. Egyben kéri az egyházkerületi közgyűlés és az egyetemes konvent után a vallás- és közoktatásügyi miniszter urat, hogy az átányi iskola ügyét vegye revízió alá és államsegélyét a régi díjlevél mértéke szerint — az egyház nehéz helyzetére is tekintettel — emelje fel.

Egyházkerületi közgyűlés az átányi presbitérium és egyházközségi közgyűlés az iskola államosítására vonatkozó, bár egyhangúan, de az E. T. I. t.-c. 25. §. és 43. §. 2. bekezdése rendelkezéseinek be nem tartásával hozott hivatkozott határozatait — a rendelkezések betartásával hozandó újabb határozatok meghozatala végett — az átányi egyházközségnek visszaadja. Egyben felkéri az alsóborsodi egyházmegye elnökségét, hogy helyszíni szemle kiszállással iparkodjék az átányi iskolaügyet kívánt megoldáshoz juttatni.

73. A népiskolai tanügyi bizottság 1932 évi október 12-iki üléséből javasolja, hogy egyházkerületi közgyűlésünk az alsózempléni egyházmegye vonatkozó felterjesztése alapján egyetemes konvent után a vallás- és közoktatásügyi miniszter úrnál tegyen előterjesztést azon sérelmes intézkedés megváltoztatására, mely szerint a cigándi református iskolához kisegítőként gör. kath. vallású állami tantót osztott be azzal az indoklással, hogy az odajáró mindkét katolikus vallású növendékeknek hitoktatója legyen.

Amennyiben a hitoktatásról való gondoskodás az egyes vallásfelekezetek kötelessége, egyházkerületi közgyűlés — az állami kisegítő tanító kirendeléseért ezúton is kifejezett köszönete mellett — sem tartja helytállónak a görögkatolikus tanító besorozására vonatkozó miniszteri indokolást, amiért is az alsózempléni egyházmegye

kérését a saját pártoló javaslatával terjeszti fel az egyetemes konventre, kérve, hogy a sérelem orvoslásaért a vallás- és közoktatásügyi miniszter úrnál a szükséges lépéseket megtenni méltóztassék.

74. A népiskolai tanügyi bizottság Miskolcon, 1932 évi október 12-én tartott üléséből javasolja, hogy egyházkerületünk az egyetemes konvent útján ismételten keresse meg a vallás- és közoktatásügyi miniszter urat olyan törvényhozási intézkedés kezdeményezésére, mely szerint az iskolafenntartó egyházközségek helyett valamennyi tanítói állás után a politikai községek fizessék a tanítói nyugdíjintézeti járulékot, amit most egyes politikai községek csak önkéntes magukravállalás szerint, mintegy segélyképen fizetnek, csakis így lehetne elejét venni az iskolafenntartó egyházak a tanítói nyugdíjintézeti járulékokból származó s folyton tetemesebbé váló eladósodásának.

Egyházkerületi közgyűlés szükségét érezvén a szüntelen való kérdésnek és zörgetésnek, az előbb-utóbb mégis csak bekövetkezendő meghallgattatás reményében egyetemes konventet a vallás- és közoktatásügyi miniszter úrnál a tanítói nyugdíjintézeti járuléknak rendezése tárgyában leendő törvényhozási intézkedés mielőbbi kezdeményezésére vonatkozólag a szükséges lépések megtételére ismételten bizalommal és jóreménységgel kéri. Egyben megkeresi az egyetemes konventet aziránt is, hogy az anyagi csőd szélére jutott ref. népoktatás megmentésére a vallás- és közoktatásügyi miniszter urat a legnyomatékosabban kérje és figyelmeztesse, hogy amíg nem késő, oly mérvű államsegély sürgős és minden áron való előteremtéséről — ha másként nem lehet, a régóta tervezett kulturadó behozatalával — gon-

doskodjék, amely a ref. népoktatás további zavartalanságát biztosítja abban az évszázadok által igazolt meggyőződésben levén, hogy a hitvallásos, közelebbről ref. népiskolák a magyar nemzeti-állam s benne a polgári társadalom jövődjének fennmaradásának felbecsülhetetlen értékű és semmi mással nem pótolható kulturtényezői.

75. A népiskolai tanügyi bizottság 1932 október 12-iki üléséből az alsózempléni egyházmegye felterjesztése alapján jelenti, hogy Bajusz Imre megyasszói tanító negyvenötévi hűséges munkálkodás után nyugdíjba ment, Pongrácz Samu karosi tanító pedig betöltötte kiváló tanítói működésének negyedszázadát.

Egyházkerületi közgyűlés a négy és fél évtizedre terjedő becsületes munka után nyugdíjba ment Bajusz Imrének még sok békességes esztendőt kíván; Pongrácz Samu karosi tanítót pedig kiváló tanítói munkásságának negyedszázadánál elismerésének nyilvánításával s további életére és munkájára áldáskívánással köszönti.

76. A népiskolai tanügyi bizottság Miskolcon 1932 október 12-én tartott üléséből javasolja, hogy az egyházkerületi közgyűlés fejezze ki legmélyebb elismerését és köszönetét Almássy Lajos meszesi lelkésszel szemben, aki a Meszesen létesített állami iskola mellett is fenntartott felekezeti iskolánkban, csupán az egyháztól kapott csekély helyi tanítói javadalom egy részéért, a tanítást egész éven át kiváló eredménnyel végezte.

Egyházkerületi közgyűlés a népiskolai tanügyi bizottság javaslatára Almássy Lajos meszesi lelkésznek a helybeli iskolában végzett kiváló szolgálatait hálás elismeréssel és köszönettel jegyzi fel s örökíti meg jegyzőkönyvében,

77. A népiskolai tanügyi bizottság Miskolcon, 1932 okt. 12-iki üléséből az alsóborsodi egyházmegye felterjesztésére Horváth Lajos vattai és Péter József miskolci, a felsőborsodi egyházmegye felterjesztésére Szügyi László szilvásváradai s a gömörtornai egyházmegye felterjesztésére Szállósy Bertalan gömörszöllősi tanítókat évtizedekre terjedő, kiváló munkásságukért s minden próbát kiállott, egyházas érzületükért az igazgatói címmel leendő kitüntetésre ajánlja.

Egyházkerületi közgyűlés Horváth Lajos vattai, Péter József miskolci, Szügyi László szilvásváradai és Szállósy Bertalan gömörszöllősi tanítókat érzésben és munkában mindenkor megmutatott hűségükért igazgatói címmel leendő kitüntetésre őszinte elismerésének nyilvánításával ajánlja a főpüspök úrnak.

78. A népiskolai tanügyi bizottság 1932 évi október 12-én tartott üléséből az alsóborsodi egyházmegye felterjesztése alapján javasolja, hogy az egyházkerületi közgyűlés fejezze ki megkülönböztetett elismerését Péter József miskolci igazgató-tanítónak, aki nagysikerű és mindenkor kiváló eredményű iskolai működése, lélek és buzgóság szerint való egyéb, sokoldalú munkássága mellett. Hozzámértó tanítótársaival — iskolafelszerelésre 10.972 P-t gyűjtött. Ajánlja egyben, hogy elismeréssel emlékezzék az egyházkerületi közgyűlés Soós Dezső tiszapalkonyai, Tokalyi N. Kálmán hejőcsabai s Balogh János mezőnagyimihályi tanítókról, akik az átlagos kitűnő eredményen felül tartják iskoláik színvonalát másnemű munkásságukkal is kiválóan érdemesítvén magukat.

Egyházkerületi közgyűlés jóleső érzéssel értesül az alsóborsodi egyházmegye érdemes tanítóinak kiváló munkásságáról, amelyért velük szemben, Péter Józseffel szemben megkülönböztetetten is, elismerését és köszönetét fejezi ki, abban a re-

ményben, hogy nemes példájuk buzdítására lesz az egyházkerület minden tanítójának.

79. A népiskolai tanügyi bizottság 1932 évi október 12-iki üléséből javasolja, hogy az egyházkerületi közgyűlés utasítsa a kebelbeli tanítókat az egyetemes konvent 1932 évi április 27—29 napjain tartott ülése 215. sz. határozatának végrehajtására.

Egyházkerületi közgyűlés az egyetemes konvent 215—1932 sz. határozatának végrehajtására azzal utasítja a kebelbeli tanítóságot, hogy a népiskolai növendékek évenként háromszori éspedig Karácsonykor, Húsvétkor és év végén leendő osztályozását már a folyó tanévben ejtsék meg, az eredményt az osztálykönyvben jegyezzék fel; egyébként a folyó évben még használják a meglevő értesítő-könyvecskéket, amelyekből az egyetemes konvent tankönyvügyi bizottságának folyó évi július 29-iki 1. sz. határozatában foglalt megállapítása szerint a tanévi szükségletet teljesen kielégítő, mintegy 26.000 példány van raktáron.

80. A népiskolai tanügyi bizottság Miskolcon 1932 október 42-én tartott üléséből felterjeszti az egyetemes konvent tankönyvügyi bizottságának Budapesten 1932 április 26-án hozott 6. számú, következő határozatát: „Bemutattatott a tiszáninneri egyházkerület 1931 november 10-iki közgyűlésének 179. sz. határozata, amellyel arra kéri az egyetemes konventet, hogy a lelkészeknek az ismétlő iskolai vallástanításra egyidejű elkötelezése mellett intézkedjék olyan ismétlő iskolai valláskönyv megírására iránt, amelynek a két első évfolyamra szánt része alkalmas lenne a konfirmációi oktatásra is, harmadik évfolyamú tananyaga pedig magába foglalná a további tudnivalókat.

A bizottság új tankönyv megíratását a mai viszonyok között nem tartja sem lehetségesnek, sem kívánatosnak.“

Egyházkerületi közgyűlés az egyetemes tankönyvi bizottság határozatát tudomásul veszi.

81. A népiskolai tanügyi bizottság Miskolcon 1932. okt. 12-én tartott üléséből felterjeszti az Egyetemes Konvent tankönyvügyi bizottságának Budapesten 1932. ápr. 26-án hozott 2. számú következő határozatát:

„Bemutattatott a tiszáninneni egyházkerület 1931 nov. 11-én tartott közgyűlésének 186. sz. a. hozott határozata, amellyel népiskolai tanügyi bizottságának az egyetemes kiadású tankönyvek drágaságára és alig használható voltára vonatkozó panaszát az Egyetemes Konvent elé terjeszti.

A bizottság értesíti a tiszáninneni egyházkerületet, hogy a népiskolai tankönyvek használhatósága tekintetében általánosságban tartott panaszt nem áll módjában orvosolni, minden e tárgyú konkrét panaszt azonban készséggel vesz mérlegelés alá a tankönyvek újabb kiadása során.

A tankönyvek árának magas voltát a bizottság maga is tudja s ezért már korábbi üléséből javaslatot tett az Egyetemes Konventnek a tankönyvek terjedelmének csökkentése s ezzel áruknak mérséklése érdekében.“

Egyházkerületi közgyűlés az Egyetemes Konvent tanügyi bizottságának értesítését tudomásul veszi.

82. A népiskolai tanügyi bizottság Miskolcon 1932. okt. 12-én tartott üléséből felterjeszti az Egyetemes Konvent tankönyvügyi bizottságának Budapesten 1932. ápr. 26-iki ülésében hozott határozatát:

„Bemutattatott a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úrnak 1932. jan. 9-én 11801/1932. VIII. e. sz. a. kiadott rendelete, amellyel a gyermekeiket iskoláztató

szülők súlyos terheinek csökkentése érdekében elrendelte, hogy az alsó és középfokú iskolákban jelenleg használatban levő tankönyvet és segédkönyvet további öt éven át változtatni nem szabad. Ezzel kapcsolatban elrendelte a tankönyvek árának általános leszállítását is s a szülők megfelelő tájékoztatása végett az új árakat a 1932/33-ik évi tankönyvjegyzékben közzétenni igéri.

A nevelt Miniszter úr e rendeletet azzal közölte az egyházi főhatóságokkal, hogy fenhatóságuk alá tartozó iskolákat hasonló értelemben való eljárásra utasítani méltóztassanak.

A bizottság a miniszteri iratban foglaltakkal meg egyező rendelkezést tesz, azonban azzal az értelmezéssel, hogy a tankönyvváltoztatási tilalom az elfogyó tankönyvek helyett kiadandó, revideált és éppen a tankönyvek olcsóbbá tételét előmozdító rövidebb tankönyvek kiadására és bevezetésére nem vonatkozik.

Egyházkerületi közgyűlés az Egyetemes Konvent tankönyvvügyi bizottságánk hivatkozott határozatát tudomásul veszi s a maga részéről is határozati erőre emeli.

83. Az abauji egyházmegye bizottságot küldött ki törpe iskolái ügyének tanulmányozására. Bizottság álláspontja az, hogy az iskolák minden körülmények közt fentartandók. E fentartásra 2 mód van: a lelkésztanítóság és a lévita vagy előkönyörgő-tanítóság. Bár a hivatalos álláspont a lelkésztanítóság mellett döntött, a bizottság azonban fentartandónak véli a lévita-tanítóság intézményét is, amely álláspontot hosszan és részletesen indokol. Egyházmegyei közgyűlés magáévá teszi a bizottság előterjesztéseit s felkéri az egyházi főhatóságokat s köztük az egyházkerületi közgyűlést, hogy az államtól az iskolafentartó segélyek folyósítását biztosítani törekedjék, híveinket pedig buzdítsa lelkes áldozathozatalra s maga is siessen minden hatáskörében álló megmozdítható segédeszköz nyújtásával ez áldozatkész gyülekezetek megsegítésére. Abban az esetben,

ha az előkönyörgői állások fennmaradnak, e. m. közgyűlés szükségesnek tartja az előkönyörgői tanítóknak nyári tanfolyamokon lelkeszi szolgálatra való kiképzését s ily munka végzésére ünnepélyes kibocsátását, illetve felhatalmazását.

Egyházkerületi közgyűlés az abauji egyházmegye általános természetű kérését a törpeiskolák megmentése tárgyában figyelembe veszi s a maga részéről minden lehetőet elkövet azok teljesítésére. Az előkönyörgők kiképzése és felhatalmazása tárgyában hozott határozatot szintén céljainak megfelelőnek ítéli s szükség esetén megteszi az eszme keresztülvitelére az intézkedést. Egyben a beadványt emlékeztetnek okáért felterjeszti az Egyetemes Konventre.

84. Missziói bizottság 1932 okt. 12-én délután Miskolcon a leánydimnáziumban tartott ülésének jegyzőkönyvét hitelesítéssel ellátva bemutatja.

Tudomásul szolgál.

Svingor Jenő egyházkerületi missziói előadó felolvassa a kebelbeli egyházmegyéék 1931—32. évi missziói életéről és munkájáról szóló jelentését, valamint a missziói bizottság által már elfogadott határozati javaslatokat.

Főtiszt. és Méltóságos Egyházkerületi Közgyűlés!

Az egyházkerület missziói életéről, a lefolyt 1931—32 munkaévről, eleven és szemléletes képet készíteni könnyű, hü és igaz képet készíteni nagyon nehéz. Elég egy pillantást vetni az előtttem fekvő nyomtatott ivre s az abban foglalt statisztikai összeállításra, hogy egész mozgalmas nagyszerűségében elevenedjék meg előttünk a missziói munka hadszíntere: a sok vasárnapi iskola, ifjúsági és leányegylet, a nagyszámu

bibliakör, a háziistentiszteletek és a sok-sok vallásos estély, amely ugyszólván minden gyülekezetünkben meleg és kedves otthonra talált. Egy kis képzelő erővel átröpülhetünk egyházkerületünk falvain s városain s látjuk lelkészeinket, tanítóinkat, világi egyének lelkés és minden tiszteletet megérdemlő önkéntes gárdáját, amint szellős iskolatermekben, gyülekezeti házakban maguk köré gyűjtve az apró népet, beszélnek nekik Jézusról. Csöndes estéken, gyéren világító petroleum lámpa fénye mellett, vidám vagy komoly pillanatokat élnek át ragyogó fiatal arcoktól, környezve, apró házakban borulnak a biblia fölé csöndes imádságra a háznéppel, izzó szavakban, lobogó szemekkel hirdetik az örök igazságot a vallásos esték forró áhítatában, mikor a lámpa csaknem kialszik a tulzsufolt falak közt. Elképzeljük a pásztort sulyos, magános beszélgetésben egyik-másik hívével, annak égető, halálosan komoly problémái fölött, vagy amint kis cipők, ruhák mennek át a kezén a jószivektől a szorongatott szivekig. Olyat is látunk, aki forró katlanok közt jár kél gondbamerülten, míg szorgos asszonykezek bőségesen mérik a meleg ételt a Krisztus eléhezett kicsinyei számára. Csodálatos, lebilincselő kép, 20 évvel ezelőtt még hirtől is alig hallottuk az ilyesmit. Ez a 20 esztendő a misszió születésének történelmi korszaka, egykor talán mint a legfényesebb hőskort fogják emlegetni és az iskolákban tanítani.

Ma azonban, ebben a pillanatban, két dolog van, ami joggal nyugtalanít bennünket. Ezek a tények és számszerű adatok elenyésző kicsiségek a valóságos szükség mellett. Kétségtelen tény, hogy Isten evangéliumának drága magvai sok gyülekezetünkben megmutatták csiraképességüket. Ám az élettől áthatott szívek többnyire igen kis körre, kis számu csoportra szorítkoznak. A legtöbb gyülekezetben ezt a reményteljes kis csoportot egy mozdulatlanságában megdöbbenő tömeg veszi körül, közömbös, fáradt, mindenbe beleunt és kiábrándult sokaság, akik megközelíthetetlen merevséggel taszítják vissza maguktól Krisztus evangéliumának világító és melegítő sugarait. Mi lesz ezzel a tö-

meggel, mit fog ez a tömeg csinálni, micsoda urat választ magának a beláthatóan közeli jövőben? Ez a kérdések kérdése anyaszentegyházunk, de meg drága magyar hazánk, sőt az egész kerek világ jövődjét illetőleg.

Másik nyugtalanító gondolat, hogy ebben az egész sokrétű missziói munkában mennyi lehet a valóság a Lélek és élet szerint? Kálvin János az Institúciókban szemüvegnek nevezi a Szentírást, amit az ember föltesz a maga beteg, fájós szemére és nyomban tisztán és világosan látja maga körül az életet. Tegyük fel csak mi is a biblia szemüvegét, vessük az egyházkerület missziói munkáját az evangélium mérlegére, mi marad meg ebből az egész ragyogó sokféleségből, amit értéknek nevezhetünk? A vasárnapi iskolák, adassék mindenütt tisztelet a kivételeknek, rendszerint dilettáns próbálgatások, hozzáértés nélkül, minimális eredménnyel. Aki vezet, úgy érzi, hogy értéktelen, felesleges pepecselést végez, akik pedig hallgatják és szenvedik, féktelen gyermekkedélyükkel hamarosan megunják és kinevetik. Az ifjúsági munka szinte teljességgel szervezetlen. Legtöbben, akik megpróbálták, már az első tél után bevallották maguknak, hogy hajótörést szenvedtek, sem az ifjúságot, sem annak lelki szükségleteit, sem a lelkükhöz vezető utat és a célravezető eszközöket nem ismerik. A biblia órák valami kiáltó éhségben és fáradt keresésben tengődnek. A vallásos esték a legnagyobb százalékban szórakoztató alkalmak, amelyek iránt, — lehetetlen eltagadni — ijesztő mértékben párolog az érdeklődés. A szegénygondozás, — nem is említve a beszámolóik „nem volt rá szükség“ és több efféle indoklásait, — amik igen mulatságosan hatnak egy világkrízis rémitő nyomorúságai közt — a szegénygondozás még a legkomolyabb jelenségeket tekintve is, csak édesecsepp egy sóskeserű tengerben. Egy Hollandiát járt kedves barátomtól hallottam, hogy ebben a különös országban vannak szigetek, melyeknek belső szintje mélyebben fekszik a tenger szintjénél. Egy nagyobb esőzés már roppant veszedelmet jelent rájuk nézve, hát még egy szökőár az oceánon. Ilyenkor min-

den ember a szivattyú-gépházakhoz siet a fölös vizet eltávolítani a szigetről. Végig tekintve egyházunkon kicsoda titkolhatná el, hogy mi egy olyan szigeten élünk, amelyet a köröskörül csapkodó oceánhullámok újra és újra elöntenek. A mérhetetlen emberi gőg, a szédületes emberi tudás a maga képzelt csalahatatlanságában, az Isten nélkül való erkölcsiség féktelen szabadsága, egy minden vallás nélkül számító világnézet s a más felekezetek, főleg a szekták részéről jövő orvtámadások félelmes magasságban tornyosulnak egyházunk vihartépett partjai körül. Szabad-e ma fáradtan, unottan tétlenkedni azoknak, akik belül vannak? Nem kell-e munkára lendülni minden kéznek s nem kell-e legalább imára kulcsolódni még a munkára képtelen kezeknek is, hogy Isten hajoljon le egéből s emelje magasra még egyszer ezt a süllyedő szigetet, emelje az égig az egykor büszke Sionhegyet: magyar református egyházunkat!

Nem akarok azonban túlzás hibájába esni és örömmel ismerem el, hogy a mentés körül az elmúlt munkaév alatt is félreismerhetetlen erőfeszítések történtek. Hatalmas tényként áll a lillafüred—szentléleki konferencia, amely nagy biztatás is a jövőre épen abban az irányban, miként lehet megmozdítani egyházunk tömegeit. Illesse köszönet e helyről is Farkas István, br. Bottlik István, dr. Enyedy Andor, dr. Vasady Béla, Novák Sándor, Nádházy Bertalan előadókat. Áldott munka volt a miskolci konferencia aug. 20—23 közt ifjak és felnőttek részére a Bethánia-egylet rendezésében. Gyönyörű lelki nyereségek követték a Ref. Leányegyesületek Nemzeti Szövetségének konferenciáját S. A. Ujhelyben. Úgy jöttek össze az ország minden tájáról a fiatal leánylelkek, mint egy Isten dicsőségét éneklő madársereg s csak Isten tudja, micsoda áldásokat vittek magukkal otthoni fészkeikre. Méreteiben nem ilyen nagy, de jelentőségében nem lekicsinylendő konferenciák egész serege tartatott még főleg az ifjusági munka föllendítésére: Felsőborsodban 5 helyen: Boldván, Sajó-kazán, Ózdon, Szilvásváradon és Rudóbányán Dobos Károly orsz. KIE. titkár és Rózsa Ibolya titkárnő közreműködésével. Ugyanők Vámosujfaluban és Ózdon ve-

zetőképző konferenciát is tartottak és még Vámosujfalun ref. leánynapot. Akik ott voltunk, láttuk és bizonyosságot tehetünk, hogy a magyar fiuk és leányok a legnagyobb fogékonysággal vették a konferencia drága kincsnél is drágább szavait. A Göncön tartott ifjusági és leánykonferenciáról, ugyancsak a fentiek rendezésében, ugyanezt kell mondani. Megérdemlik a megemlítést a presbiter konferenciák kisebb körzettel: Pusztafalun, Vályban; lelkeszértkezet: Kiskinizsen, szüleiértkezet Göncruszkán. Az abauji előadó kiszállásai s a velök kapcsolatos összejövételek: Fony, Korlát, Hidasnémeti, Tornyosnémeti, Göncruszka, Zsujta, Szurdok, Hernádvécse, Felsődobszán. Erős építőhatásnak bizonyult a külmisszió utazótitkárának Tóth Lajosnak a körutja több gyülekezetben, így különösen a Sajóvölgyén.

Egyházunk élniakarásáról tanuskodnak azok a határozatok és javaslatok is, amiket az egyházmegyei és gyülekezeti missziói bizottságok és presbitériumok a saját hatáskörükben hoztak, amelyek egyuttal hiven tükrözik az akadályokat, amiket le kell küzdeni, a hiányokat, amiket pótolni kell, a veszedelmeket, amiket el kell hárítani az egyházkerület határain belül.

Alsóborsod sürgeti, hogy a konfirmandus növényeket lelkes készítse elő szeptembertől a konfirmációi vizsgáig. Szükségesnek lát egy jól szerkesztett, hetenként megjelenő evangéliumi néplapot s az egyházkerület útján a konventet felkérteni kívánja egy megfelelő, jó hivatalos káté készítésére. Mindezeket már az 1932 ápr. 15-én tartott e. ker. közgyűlés bizottságunk elé utalta. Sürgeti még az egyh. m. közgyűlés az egyháztagok pontos törzskönyvi nyilvántartását, a zsoldárok olcsóbbá tételét, alkalmas traktátusokat, az Orsz. Szeretetszövetség felkarolását és KIE. konferenciák rendezését. Abauj körzeti presbiter konferenciákat, vasárnapi iskolai vezetőtanfolyamokat óhajt rendezni. Lelkészeinek ajánlja a szeretetvendégségek rendezését s egyben utasítja őket, hogy ahol a levente-oktatás a leventéket akadályozná a templomlátogatásban, azonnal jelentsék az esperesi hivatalnak. Alsózemplén missziói bizottsága szintén az ifjusági munkát óhajtja előbbre

vinni körzeti ifjúsági konferenciák rendezésével. Mivel pedig itt 22 gyülekezetből erős szektamozgalmakról számolnak be a jelentések „részint a szekták elleni védekezés megállapítása, részint egyéb aktuális témák megtárgyalása céljából“ még az őszen 3 helyen: Bodrogközön, Hegyalján és a Harangod vidékén lelkeszi értekezleteket akar rendezni, „olyan előadókkal, akik a szekták elleni harcban már tapasztalattal és gyakorlattal bírnak.“ Felsőborsod ifjúsági konferenciákat tervez Edelénybe és Szendrőbe. Újra kimondja kötelezőleg a járási lelkeszi értekezletek szervezését és munkába állítását. Külmissziói előadásokat óhajt a sajmelléki példára. Kéri az egyh. ker. közgyűlés útján a régebbi részletes szórványgondozói ívek visszaállítását. Aztán megérdemelnék a részletes felsorolást azok a fontos és időszerű határozatok, amiket egyes helyeken pl. Sárospatakon, Cigándon lelkes és bölcs presbitériumok hoztak a vasárnap megszentelése, korcsmák bezáratása, vasárnapi vásárok más napra való áthelyezése tárgyában. Több helyen állást foglalnak a szombatnapi lakadalmaskodás ellen, valamint a reverzálisok ügyében. Gyökeres intézkedések történnék a szegények gondozására. Felsődobsza missziói alapot létesít. Cigánd minden adventi estén istentiszteletet akar tartani; Kovácsvágás még a fonóházakat is be akarja tiltani. Mindenütt érzik a közönyt, a szegénységet, munkanélküliséget, mint a lelkimunka nagy akadályait. Több helyen az elavult székrendszert és gyülekezeti terem hiányát emlegetik. Állandó missziói lelkesz után is óhajtoznak.

Azonban nem csak látják az egyházmegyék és gyülekezetek, illetve az órállók a bajokat, nem csak jól ismerik a veszélyt és eléggé tisztán a kivezető utakat, sok helyen már a cselekvés terén is járnak a legbiztatóbb kezdettel. Minden idők legnagyobb fegyverére: a szeretetre soha nem volt nagyobb szükség, mint napjainkban s egyházunk kezdi felismerni ezt az óriási harci eszközt, sok helyen már használja is. Mint a misszió csaknem minden ágában, úgy a szeretetmunkák végzésében is Miskolc vezet. Utánna Sárospatak következik. Cigánd, Hejőpapi, Diósgyőr-vasgyár, Ózd, Hejő-

csaba, Hernádkak, Csobaj szintén megérdemlik a külön említést az inségesek, különösen a gyermekek gondozása, étkeztetése következtében. Első, de jelentős lépések ezek azon az uton, amely nyílegyenesen visz egy még távoli győzelemhez, a társadalmi és gazdasági válság föloldásához, melyből, mint amerikai prot. testvéreink már érzik: legelsősorban és mindennek felett az egyházaknak kell kivenni a részüket. Szívet megindító jelenség a Hejőpapin épülő árvaház, Istenünk dicsőségére s egyben a Szeretetszövetség dicsekedésére. Valamint az olyan példák, mint dr. Csobay Gyula ur nemes gesztusa, aki nagyúri bőkezűséggel gondozza gyülekezetében Urunk szegényeit.

Tetteknek kell számítanunk, ahol a gyermek pasztorációt a lényegében megértve és megragadva testben lélekben föl vitték a gondját a kicsinyeknek. A lelkészek mellett jobbra tanítók és tanítónők, pár helyen lobogó hitű világiak is. Kár, hogy a zavar és a tájékozatlanság még igen nagy s általában igen nehezen talál utat a mi egyházkerületünkben ez a munka a szívekhez. Vannak helyek, ahol végre egész nagyságában megértették a konfirmációi oktatás jelentőségét. A korhatárt kitolták 14—15 évig s az oktatási időt legalább is egy esztendőre. A jelek arra mutatnak, hogy itt még a nagy többség részéről hosszú és szívós ellenállásra számíthatunk. Azt a bábeli zűrzavart azonban, amit a használt kézikönyvek tekintetében lát az ember, konventünknek a legsürgősebben meg kell szüntetni s radikálisan megteremteni az egységet.

Az ifjúsági munka néhány helyen teljesen kiépült s hogy milyen hatalmas megalapozás ez egy új és várva-várt egyházi élet számára, annak áldásai majd a közeljövőben fognak mutatkozni. Sajnos, végtelenül sajnós, hogy e néhány hely leszámításával a gyülekezetek többségében ifjúsági munkáról még csak nem is beszélhetünk. Ahol állítólag megalakultak az ifj. és leányegyletek, legtöbbször csak a megalakulásig jutottak el; ahol folyik valami munka, teljességgel szervezetlen, tanács-talan, sikertelen és mindezek fölött nem tudok elhallgatni, vagy éppen fényesnek mutatni fel egy szomorú

árnyéket. Tragikus dolog az, hogy Magyarországon a ref. ifjúsági munkát két irányból befolyásolják, két tábor felé terelgetik; értve ez alatt a K. I. E. és L. E. mozgalmat. Mi lesz akkor, ha Isten egyszer igazában kitölti Lelkét a magyar ref. ifjúsági munkára? Ha minden gyülekezetben megalakulnak és hatalmas erővel munkába lépnek ezek az egyesületek és pedig becsatlakozva az egyik vagy a másik központhoz? Egy szép napon két óriási tábort, talán két ifjú egyházat fogunk találni a régi egyház kerítésein belül. Vagy ez a följajdulás és minden egyéb aggodalmaskodás teljesen hiábavaló, mert a magyar ref. egyház sem kerülheti el azt az átkot, mi a differenciálódásban a holland, az angol, az amerikai és a többi nagy ref. egyházakra nehezedik?

A felnőttek gondozása főként a vallásos esték gyakorlásában áll. Ez az egyetlen missziói munka, aminek sikerült elnyerni az általános népszerűséget; csillaga azonban hanyatlóban. Biblia és iratterjesztés, a rossz gazdasági viszonyok miatt is, minimumra csökkent; számottevő sikerrel talán csak a szekták úzik soraink közt. Azok az egyházmegyei határozatok, amelyek az egyes egyházak pénztára terhére bizonyos mértékig ingyenes iratterjesztést rendeltek, elsüllyedtek a deficitek és hátrálékok zavaros tengerében. Csak jegyzőkönyveink toronymagas árai állják a vihart rendületlen.

Egyetemes célokra, a támogatásunkra váró országos intézményekre többé-kevésbé minden egyházközség hozott valami áldozatot. Messzire vezetne nem az adományok, de a várományosok felsorolása. A külmisszióra csak morzsák jutottak már. A szórványok gondozása a régi mederben és keretek közt haladt. A szükségletek megnövekedtek s ezekről javaslataim közt fogom megtenni az előterjesztést. A bibliakörökről, háziáhitatokról is fogok mondani valamit.

Végig tekintve a felvázolt képen, amit csak elnagyolt vonásokkal, sok kedves és értékes adatot mellőzve voltam kénytelen elkészíteni, úgy találom, hogy két irányban kell elszánnunk magunkat döntő lépésre. Egyházmegyéink szinte egyértelműen sürgetik az ifjú-

sági munkát. Konferenciák rendezésével akarnak ennek erős lendületet adni. Minden tekintetben csak helyeselhetjük ezt a szándékot. Hanem itt az ideje, hogy tovább menjünk. Be kell állítani egy arra hivatott, lelkeszi oklevéllel bíró férfit egyházkerületi ifjúsági titkárnak. Remény van rá, hogy az ehez szükséges anyagi támogatást is megnyerhetjük konventunktól (cca: 1200 P-t), ha az általa visszatartott missziói segély 25%-ából, mely a 62/1932. sz. konventi jegyzőkönyvi pont szerint egyetemes missziói célokra van szánva, egyházkerületünk részére kegyes lesz a megfelelő összeget kiutalni. Véleményem szerint ennek a titkárnak egészen a miénknak kell lenni s igaz szeretettel, de teljes pártatlansággal állani szemben mind a K. I. E., mind a C. E. központtal. Mert azon tul vagyunk, hogy akár egyiket, akár másikat megszüntessük, vagy gyülekezetünkéből kizárjuk. Arra nincs hatalmunk, hogy őket összebékéltessük, eggyé forrasszuk. Szerény elgondolásom szerint rá kell bízni a gyülekezetekre és vezetőikre, hogy szívők hajlama szerint melyik irányból kívánnak támogatást; de az ifjúsági titkár, mint az egyházkerület exponense, ügyeljen rá, hogy az ifj. és leányegyesületek kizárólag a kerületünk egyesületei maradjanak, közös szervezetet alkossanak s közös konferenciákon ápolják a legbensőbb testvériséget, a legteljesebb egységet. Isten Lelkének különös sugalmazására van szükségünk, hogy erre az állásra megfelelő egyént válasszunk. Olyan hitben erős, felfogásban érett ember kell, aki lelkének lobogó tüzével nemcsak az ifjúsági munkában, de minden más gyülekezeti munkában kész segítsége a lelkesznek és gyülekezetnek. Aki a Krisztushoz való szeretet észrevétlen fölényével titkos hatalmat tud nyerni a szívek felett. Aki előtt magától kitárul a legkeményebb börtönajtó: az emberi szív.

A másik döntő lépést nehezebb megmagyaráznom, de igyekszem bátran és nyíltan elmondani, ami lelkemben él. Az alsózempléni egyházmegye remédiumok után kutat a szekták elleni védekezésre. Nos én ismerek ilyeneket. Nagyon hatásos a szekták ellen a bibliakör. Még hatásosabb a háziáhitat és házi istentisztelet, ha

valóban abban a szellemben folyik, amellyel azt a bethániai hajlékban gyakorolta Krisztusunk. Világ teremtese óta mindig az volt a legfényesebb és legteljesebb győzelem: az ellenséget a saját fegyverével kényszeríteni megadásra. A legbiztosabb eszköz azonban a Krisztus Lelkétől égő, Krisztusba öltözött lelkipásztori szív. Aminthogy a bibliaórák és házi istentiszteletek azért nem akarnak meggyökerezni s azért mennek olyan immel-ámmal, olyan sehogyan, mert van bennük egy gyöngé, fájdalmasan gyöngé pont: a saját szívünk. A második döntő lépés tehát, amiről fentebb szóltam: próbáljunk ezen a gyöngé, fájdalmas ponton elkezdni valamit. Meg kell vallanom: az első próbán már túl is vagyunk. Ezelőtt öt nappal összejöttünk néhányan a Tapolca melletti leányüdülőben. Szívünket mély alázattal letettük Krisztus keresztje alá s kizárólag a Krisztus nagy dolgai fölött tanácskoztunk. Készek vagyunk időről időre megismételni ezt a lelki társalkodást, hívá és sürgetve másokat is, nemcsak lelkészeket, de tanárokat, tanítókat, világiakat, mindenkit, aki úgy érzi, hogy minden bajunkra egyedül Krisztus vérében van az orvosság. Óriási dolgot tervezünk: Isten Lelkét szeretnénk visszahívni egyházunkba, aki — úgy tetszik — messze távozott közülünk. Aztán erre a drága Lélekre rátalálva szembe akarunk nézni a jelenvaló világ retentő zürzavarával és megismerni az igazságot. Aztán Isten segedelmével a felismert igazságnak odaszentelni a rövid időt, amely a mi életünk. Az öngyilkos pénzkirály: Kreuger asztalán volt egy telefon, amelynek csengőjét lábának egy titkos érintésével ő maga hozta működésbe. Sok embert megtévesztett és roppant nyereségeket vágott zsebre, mikor azt hitték: ezzel vagy azzal a földi hatalmassággal beszél. Mi sokszor úgy tettünk, mintha Istennel társalkodnánk, holott közötte és közöttünk minden összeköttetés hiányzott. Istenhez kell jutnunk, vele minden áron közösséget találni, különben sorsunk meg van pecsételve és sokat szenvedett egyházunk bevégezte a neki juttatott hívatást.

Egy keresztyén testvéremmel: egy szocialista képviselővel beszélgetve azt mondta, hogy mi ref. papok

egy-egy párttitkára vagyunk a mai kapitalista rendszernek. A templom, ahonnan beszélünk, félelmes hatalom a tömegek lelkivilágában. Őszinte kritika egy bátor férfiszív részéről. A magam részéről azonban vállalom a párttitkárság vádját, viszont abban, amit a templom jelenlegi hatalmáról mondott, nem akarom magam elbizni. Ugy érzem, ingadozó nádszál vagyok s az egyházam hite pedig már csak pislogó gyertyabél. De van még reményem, különben már nem vállaltam volna ezt a munkát sem, amit ebben az órában elvégeztem. Ez a reményem nem emberekben van, hanem Abban, Akiről meg van írva: „A megrepedt nádat nem töri el, a pislogó gyertyabelet nem oltja ki.“

Ezek után legyen szabad a kerületi missziói bizottság által jóváhagyott határozati javaslatokat előterjeszteni:

1. Egyházkerületi közgyűlésünk határozatilag kimondja, hogy a rendelkezésére bocsátandó konventi missziói segély terhére kerületi ifjúsági titkári állást óhajt szervezni az ifjúsági munkák előbbrevitele céljából. Megfelelő segély elnyerése esetén az állás szervezésével és betöltésével megbízza az egyházkerületi misszió bizottságot. Hivatkozással a konventi jegyzőkönyv 1932. 62. pontjára, jelen határozatát az egyetemes konvent elé tisztelettel felterjeszti.

2. Egyházkerületi közgyűlés felhatalmazza misszió előadóit, hogy missziói bizottsággal karöltve a jövő évben szükséghez képest konferenciákat rendezzenek és pedig a lillafüredi konferencia mintájára egyetemes jelleggel s a tapolcafürdői értekezlet mintájára szűkebbkörű, lelkielmélyülést célzó jelleggel.

3. Ugyancsak megbízza egyházmegyei előadókat egyházmegyéenként presbiteri és ifjúsági konferenciák, valamint vasárnapi iskolai tanfolyamok rendezésével s felhívja az egyházmegyék lelkészeit a lelkészi járási értekezletek szervezésére és munkába állítására.

4. Egyházkerületi közgyűlés az alsóborsodi egyházmegye tavaszi közgyűlésének felterjesztésére kimondja, 1. hogy a konfirmandus növendékeket szeptemberől a konfirmációi vizsgáig a lelkészek kötelesek előkészí-

teni. 2. Kívánatosnak tartja egy jól szerkesztett, hetenként megjelenő evangéliumi néplap kiadását s az ügyet a konventi missziói bizottság figyelmébe ajánlja. 3. Kéri a konventet egy megfelelő, jó hivatalos káté készítésére.

5. Egyházkerületi közgyűlés utasítja a kebelbeli lelkészeket az egyháztagek pontos törzskönyvi nyilvántartására.

6. Egyházkerületi közgyűlés ismételten felkéri egyetemes konventünket, hasson oda, hogy énekes könyvünk, esetleg áldozatok árán is, olcsóbb árak mellett jussanak hiveink kezéhez.

7. Közgyűlésünk megbízza az egyházmegyék esepreseit, ahol a levente-íjúságnak az istenitiszteletektől való távolmaradása tudomásukra jut, hassanak oda, hogy ez a hiba vagy mulasztás a járási vagy megyei leventeparancsnokságok közbejöttével kiküszöböltessék.

8. Közgyűlésünk ismételten és nyomatékosan felhívja a lelkészeket a missziói jelentőívek pontos és helyes kitöltésére.

9. A felsőborsodi egyházmegye őszi közgyűlésének kérésére egyházkerületi közgyűlés a konventi missziói bizottság figyelmébe ajánlja a régebbi részletes szórványgondozói ívek visszaállítását.

10. Közgyűlésünk felhívja a kebelbeli presbitériumokat, hogy a saját hatáskörükben hozzanak határozatokat és tegyenek intézkedéseket a vasárnap megszentelése, korcsmák vasárnapi bezáratása, vasárnapi vásárok más napra való áttétele tárgyában. Nyomatékosan ajánlja figyelmükbe az erős állásfoglalást reverzális ügyekben és a szombatnapi lakodalmak megszüntetését. Tekintettel a nyomasztó gazdasági helyzetre, elkötelezi presbitériumokat a szegénygondozás különösen fontos ügyének lelkiismeretes felkarolását.

11. A szórványok gondozásával kapcsolatban az alsózempléni és felsőborsodi egyházmegyék őszi közgyűlésének felterjesztései alapján egyházkerületi közgyűlésünk ajánlja a konventi missziói bizottság figyelmébe 1. hogy Viss egyházközség 400 pengő missziói segélyben, Szilvásvár ad 1930 november 14. felterjesztett kérelme alapján 924 pengő missziói segélyben ré-

szesítették, továbbá emeltessék Ózd missziói segélye az intezívebb szórványgondozás érdekében. 2. Ugyancsak pártolólág terjeszti konventünk elé a felsőnyárádi egyház kérelmét, hogy szórványaira tekintettel állandó káplántartó helynek nyilváníttassék, valamint Szilvás-várad ugyanilyen tárgyú kérését arra az esetre, ha a konventnek nem áll módjában a fentebb említett 924 pengő missziói segélyt kiutalni.

Egyházkerületi közgyűlés a javaslatokat egyhangúlag elfogadja; a jelentést, valamint a vonatkozó határozatokat elnökség útján az egyetemes konventre felterjeszti.

85. Egyetemes konventünk 1932/28. sz. jegyzőkönyve értelmében a dunamelléki egyházkerület megkeresésére felhívja az egyházkerületeket, így a tiszáninnenit is, hogy a szórványokban élő hívek lelki szükségleteinek kielégítésére gondoskodjanak időnként megjelenő röpiratszerű vallásos nyomtatványok kibocsátásáról és nagy ünnepek alkalmával az ünnepi istentisztelet teljes anyagát tartalmazó ünnepi üzenetek kiadásáról. Egyetemes konvent a maga részéről szívesen vállalkozik a terv megvalósításában az egyházkerületek támogatására.

Egyházkerületi közgyűlés a tervet örömmel teszi a magáévá, de mert saját magának nem áll módjában ezt a nagyon is kívánatos dolgot a maga erejéből megvalósítani, felkéri az egyetemes konventet a szükséges nyomtatványok kibocsátására s a részarány szerint reá eső terhet készséggel viseli.

86. Egyházkerületünk 130/1931. sz. határozatával, az Egyetemes Konvent utasítására elkötelezte egyházmegyéket jelentéstételre: mely vásártartási joggal bíró községek tartják vásárnap vásárjaikat s az illetékes presbiteriumok tettek-e lépéseket a vásároknak hétköznapiakra való áttétele érdekében?

A beérkezett jelentések szerint Alsó- és Felsőbor-sodban, valamint az abauji és gömörtornai egyh. megye területén vasárnapi vásárok nincsenek; az alsózempléni egyh. megye jelentése Tolcsvát jelöli meg, mint ahol a vasárnapi vásár gyakorlatban van, de a tolcsvai vásár gyakorlatban van, de a tolcsvai presbitérium, tekintve a reformátusság aránytalan kisebbségét ebben a községben, reménytelennek tart minden kísérletet ennek megszüntetésére, azaz a vásárok hétköznapra való áttételére. Egyébként is a vásár 10 óráig tart s amikor a harangszó megkezdődik, a csendőrség a vásárt feloszlatja, így az istentiszteletre kedvezőtlen befolyással nincs. Egyházmegyei gyűlés a tolcsvai egyház jelentését főtiszt. Egyházkerületi gyűlésre fölterjeszti. Egyben azon kérelemmel fordul Egyházkerületi gyűlés útján Egyetemes Konventünkhöz, hogy a vasárnapi vásárok köznapokra leendő áttétele ügyében ne szűnjék meg zörgetni a magyar kormánynál, mert mint a tolcsvai egyház jelentése igazolja, sok helyen presbitérium erőtlenné érzi magát arra, hogy ez ügyben eredményes lépéseket tegyen.

Egyházkerületi közgyűlés tudomásul véve a jelentéseket, azokat fölterjeszti az Egyetemes Konventhez. Mivel azonban az alsózempléni jelentésből az tűnik ki, hogy sem a tolcsvai presbitérium, sem az egyházmegyei közgyűlés nem tettek kísérletet a tolcsvai vásárok hétköznapra való áttétele érdekében, szükségesnek látja mindkettőt felhívni nyomatékos lépések megtételére, még ha talán azok nem is járnának sikerrel. A maga részéről kész megtenni minden intézkedést, mihelyt az egyház és egyházmegye határozott kísérleteinek eredménytelenségéről jelentés érkezik.

87. Az egyetemes konvent az 1930. évi április hó 10—12 napjain tartott ülésen 33. sz. a. hozott határozatának f) pontjával kimondotta, hogy az új ágendás-

könyv bevezetéséről szóló jelentést az egyházmegyék és egyházkerületek útján 1932-iki ülésére elvárja.

A jelentések egyházkerületünk minden egyházmegyéjéből befutottak s tartalmuk örvendetes bizonyossága szerint az új istentiszteleti rendtartás minden egyház-községben akadálytalanul életbelépett.

Egyházkerületi közgyűlés a jelentéseket az egyetemes konventre felterjeszti.

88. Az egyetemes konvent 124/1932 sz. a. felhívta az egyházkerületet, hogy a lelkészi továbbképzés ügyében véleményes javaslataikat az egyházmegyei lelkészértekezletek meghallgatásával, e kérdést a legszélesebb körű megvitatás, elgondolás és érlelés tárgyává téve, terjesszék egyetemes konventünk elé s a lelkészi továbbképzés egyetemes rendezése előtt is, a most is rendelkezésre álló eszközök, alkalmak és keretek felhasználásával végezzék egyre jobban elmélyülő módon ezt a munkát.

Egyházkerületünk felhívására 3 egyházmegyéből érkezett jelentés arról, hogy a lelkészértekezletek a kérdéssel foglalkoztak. Alsózemlén örömmel üdvözlí a lelkészi továbbképzés gondolatát s addig is, míg ennek egyetemes rendezése megtörténik, felhívja az egyházmegyei missziói előadót, hogy a missziói körök lelkészi összejeövetelein és az egyházmegyei lelkészi értekezleteken gondoskodják többek közt olyan, a theol. tudományok különböző ágaiból választott szakszerű kérdések előadásáról és megbeszéléséről, amelyek alkalmasak a továbbképzés céljait szolgálni. Felsőborsod a lelkészek továbbképzését illetőleg helyesli a theol. tanároknak Pápán, 1931 december 16-én tartott országos konferenciája előterjesztését. Javasolja továbbá ifjúsági vezetőképző tanfolyamoknak kerületenként történő létesítését, továbbá a Theol. Szemlének járatását, amennyiben ezt az egyházak vagy lelkészek anyagi viszonyai megengedik. Gömörtorna intézőbizottsága a mai nehéz időket nem tartja alkalmasnak a kérdés végleges és egyetemes megoldására s egyelőre teljesen ele-

gendőnek tartja az Orle által évenként rendezett konferenciák és egyházmegyei értekezletek ilyen irányú előadásait. Javasolja azért, hogy úgy az Orle, mint az egyházmegyei értekezletek kerestessenek meg a konvent által azirányban, hogy konferenciájuk illetve gyűléseik tárgysorozatába minél több, a lelkészek továbbképzését szolgáló s gyakorlati irányú tárgyakat is vegyenek fel s lehetőleg hosszabb gyakorlattal bíró lelkészek is kéressenek fel ilyen irányú előadások tartására.

Egyházkerületi közgyűlésünk ezeket a jelentéseket az egyetemes konventhez felterjeszti s a maga részéről minden tekintetben kívánatosnak és szükségesnek tartja a lelkészek tovább képzését és pedig teljesen abban az elgondolásban, amint az egyetemes konventünk 124/1932 sz. jegyzőkönyvi pontjában le van fektetve. Mivel pedig a kérdés végleges megoldása igen nagy horderejű dolog s mivel a lelkészek továbbképzése olyan feladat, amely nemcsak elméleti, hanem gyakorlati célokat s ismereteket is egyesít magában, egyházkerületünk megbízza a január havában Sárospatakon tartandó theol. tanári és lelkészi közös konferencia vezetőségét, hogy a kérdést bocsássák alapos megvitatásra az értekezők elé. Intézőbizottságunk a vita eredményét felhasználva, tegyen végleges előterjesztést ebben az ügyben az egyetemes konventhez.

89. A miskolci Kálvin-Szövetség kórház missziója azzal a tiszteletteljes kérelemmel fordul egyházkerületünk elnökségéhez, hogy bölcsességével találja meg az utat és módot arra, miszerint a kórházban fekvő vidéki betegek, illetékes lelkészükön keresztül s kórházmisszió útján pénz- vagy ruhasegélyben, esetleg másnemű támogatásban részesüljenek gyülekezeteik részéről.

Egyházkerületi közgyűlés mélyen át-
 érezve az ügy nemes célzatát, fölkéri a
 püspököt, hogy körlevél útján nyomatéko-
 san hívja föl úgy a lelkészeket, mint a
 gyülekezeteket, találjanak alkalmas módot
 a miskolci Kálvin-Szövetség kórházmisz-
 sziójának hathatós támogatására.

90. Az országos közalap végrehajtó bizottsága f.
 év október hó 3-án kelt 3289/1932. sz. átiratában arról
 értesít, hogy az egyházkerületünket terhelő s 1932.
 évben esedékes 22,354 P 30 f közalapi járulék tarto-
 zásunkból f. év október hó 1-éig mi sem folyt be. —
 Mivel a közalapi járulékok befizetésének ily nagymérvű
 elmaradása a tőkekamat segélyakció sikerét veszélyez-
 teti, javaslatára a konvent szanáló-bizottság f. év szept.
 26-án 9/1932. sz. alatt kelt határozatával az egyház-
 kerületi és egyházmegyei pénzkezelők személyes fele-
 lősségének terhe mellett elrendelte a közalapi járulé-
 kok szigorú behajtását, illetve az 1932. évi II. félévi
 adósegélyből való levonását. — Az egyes egyházmeg-
 yék tartozása 1932. okt. 1-én: abauji em. 2017 P 92 f,
 alsóborsodi em. 8518 P 60 f, alsózempléni em. 8045 P
 30 f, felsőborsodi em. 2760 P 88 f, gömör-tornai em.
 1011 P 54 fillér.

Az országos közalap végrehajtó bizott-
 ságának 3289/932. sz. átirata tudomásul
 szolgál azzal, hogy a szükséges intézkedé-
 sek megtétettek.

91. Az egyetemes konvent szanáló-bizottsága f. évi
 szeptember 26-án Budapesten tartott ülésében 8. jkvi
 számú határozatával, miután megállapította, hogy a
 vallás és közoktatásügyi miniszter ur a ny. ref. lelké-
 szeknek, lelkészözvegyeknek és árváknak rendkívüli
 államsegélyét az 1932—33. költségvetési időszakra
 12.871'08 P-vel, a lelkészi nyugdíjintézetnek az 1848.
 XX. t. c. alapján járó államsegélyét 7272'74 P-vel csök-
 kentette s a nyugdíjintézetnél a hátrálékos járulék 1931.

december 31-én 250.428·37 pengő volt s az 1932. évi előírás a hátrálékkal együtt 503.006·88 pengő volt amely követelésre a f. év első 8½ hónapja alatt mindössze csak 88.276·09 pengő folyt be, — a lelkeszi nyugdíjakat 1932 július 1-től a már előbb keresztülvitt 10 %-os csökkentésen felül további 5%-kal, vagyis összesen 15%-kal leszállította, nem érintvén egyelőre az özvegyek és árvák ellátási díjait s a nyugdíjintézeti járulékok befizetésének biztosítására elrendelte, hogy a kongruában, korpótlékban és családi pótlékban részesülő tagok hátrálékai legfeljebb 12 havi részletben ezen járandóságaikból levonassanak s felhívta az egyházkerülek püspökeit, hogy a levonások megengedését a vallás és közokt. miniszter urnál haladéktalanul szorgalmazzák, az egyházközségeket terhelő fenntartói díjak behajtása végett pedig elrendelte, hogy az adósegélyes egyházközségek 1932. évi II. félévi adósegélyből az összes hátrálékok levonassanak s ennek foganatosítására az egyházkerületek püspökeit szintén felhívta.

Ugyanaz a bizottság ugyanazon üléséből 9. jkvi. számú határozatával annak megállapítása mellett, hogy a közalap járulékaiból az 1931. évi december 31-én 94.348·47 P volt hátrálékban s az 1932. évi közalapi járulékkövetelés 228.012·71 pengőt tett ki, amely tartozásra 1932. évi szeptember 21-ig mindössze 14.383·10 P folyt be, felkérte a püspök urakat, hogy az egyházmegyék espereseit a közalapi járulékok mielőbbi befizetésének szorgalmazására hívják föl, hogy a közalap a reá rótt és vállalt kötelezettségeinek eleget tehessen s egyben elrendelte, hogy az adósegélyes egyházközségek 1932. évi II. félévi adósegélyéből a közalapi járulékoktaétozás teljes összegben levonassék, felelőssé tévén az egyházkerületi és egyházmegyei pénztárosokat saját személyükben a levonás elmaradásáért.

Ugyanaz a bizottság ugyanazon üléséből 10. jkvi. számú határozatával, miután a vallás és közokt. miniszter ur az egyetemes konvent kérésére a lelkeszi kongruát, korpótlékot és családi pótlékot 1932 október 1-től az egyházkerületek reneelkezésére bocsátotta, felkérte az egyházkerületeket az iránti nyilatkozattételre, nem

látnák-e célszerűnek az összes kongrua, korpótlék és családi pótlék ügyek intézését az egyetemes konventre bízni, beleértve ezen járandóságok havonkénti átvételét s a jogosultakhoz való közvetlen utalványozását.

Közgyűlésünk az egyetemes konvent szanáló bizottságának a lelkeszi nyugdijintézet és közalap szanálására eddig tett intézkedéseit megnyugvással veszi tudomásul s ez ügyben egyházkerületünkhöz intézett felhívására a következőleg határoz:

a) utasítja az egyházkerületi pénztárt, hogy a nyugdijintézeti hátrálékok törlesztésére a tagok kongrua, korpótlék és családpótlék járandóságainak a f. évre a kerületi pénztárhoz kiutalandó összegéből az egyházmegyei pénztárosok által kimutatott tartozás 50%-át tartsák vissza;

b) utasítja ugyancsak ez egyházkerületi pénztárt, hogy az adósegélyes egyházközségek f. évi II. félévi adósegélyéből a nyugdijintézeti fenntartói járulékoknak és közalapi tartozásoknak az egyházmegyei pénztárosok által kimutatott hátrálék összegeit teljes egészökben hozza levonásba;

c) felkéri közgyűlésünk az egyetemes konventet, hogy az összes kongrua, korpótlék és családpótlék ügyek intézését 1933 január 1-től méltóztassék kezelésbe venni s gondoskodni arról, hogy a lelkészek nyugdijintézeti tartozásai 12 részletben levonassanak s a fennmaradó rész a lelkészeknek elküldessék. Ezzel tárgytalanná válnék az egyetemes konvent 1932. évi 92. sz. határozatában foglalt felhívás: az egyházmegék felelősségének kimondása a nyugdijintézeti járulékok pontos befizetése tárgyában.

Közgyűlésünk a jó rend, az egyházi közérdek megóvása és a lelkeszi kar jól

felfogott érdekei szempontjából tartja kívánatosnak az államsegélyek folyósításának s a lefogások eszközlésének tervbe vett új rendjét.

92. Az egyházmegyék felterjesztik az egyetemes konvent 303—1932. sz., a stóla-kérdés egyetemes rendezését érintő felhívására hozott határozataikat. A felterjesztett határozatok egyáltalán nem tartják időszerrűnek a stóla-kérdés egyetemes rendezését. Egyedül az alsóborsodi egyházmegye tette le, a szerinte rendezésre váró kérdést az egyházmegyei lelkészértekezlethez.

Egyházkerület a felterjesztett határozatokat azért küldi fel az egyetemes konventre, hogy mivel a stóla-kérdés egyetemes rendezésére a mai idők tényleg nem alkalmasak ez a kérdés a helyi körülmények szerint minden egyházközségben a jogosigények kielégítésének, másfelől pedig a minden fizetésre képtelen szegénység méltánylásának a szellemében nyerjen elintézés.

93. A damaki egyház templomi szék körüli viszálynak elintézésére az egyház presbitériuma folyó év augusztus 21-én szabályrendeletet alkotott, amelyet az ugyanaz nap tartott egyházközségi közgyűlés szótöbbséggel elvetett. A felsőborsodi egyházmegye f. év szeptember 20-iki közgyűlésében az egyházközségi közgyűlés határozatát megsemmisítette, a presbitérium által alkotott székszabályzatot jóváhagyta. Az egyházmegye döntése ellen Demeter Dániel és társai egyháztagok fellebbezést jelentettek be.

Egyházkerületi közgyűlés a felsőborsodi egyházmegyei közgyűlésnek a damaki templom szék ügyben 1932 szept. 20-án Sajószentpéteren hozott határozatát jóváhagyja s felhívja az egyházmegye elnök-

ségét, hogy az abban foglaltak pontos megtartása és szigorú végrehajtása iránt minden lehetőit megtegyen, eljárásáról pedig az egyházkerület elnökségéhez jelentést adjon.

94. A felsőborsodi egyházmegye saját pártoló javaslatával a konventhez való felterjesztés végett bemutatja a laki egyház kérvényét, amelyben tőke kamat vagy egyéb segélyt kér.

Egyházkerületi közgyűlésünk méltányolva a folyamodó egyház súlyos anyagi helyzetét, amelybe a második tanítói lakás vásárlása s egyéb beruházásaira a kölcsönvett törlesztéses kölcsön annuitásait sem tudja fizetni s tetemes köztartozása is van, a tőke kamat segély iránti kérvényét meleg pártolással terjeszti fel konventünkhöz, ahol annak kedvező elintézését reméli.

95. A felsőborsodi egyházmegye saját pártoló javaslatával a konventhez leendő felterjesztés végett bemutatja a szendrőládi egyház kérvényét, amelyben 600 P egyszersmindenkorra szóló konventi segély engedélyezését kéri. Indokolásul reá mutat arra, hogy a tanítói lak építés s iskola renoválásból származó tartozását s törlesztését az egymásután reá következett 4 év inséges termése miatt fizetni nem tudták s emiatt az egyház összes ingatlanai árverés alá vonattak.

Egyházkerületi közgyűlésünk bár tudja, hogy a konventi segélyek kiutalása szünetel, a kérvényben felhozott nyomós okokra való figyelemmel, azt meleg pártolással terjeszti fel konventünkhöz.

96. A felsőborsodi egyházmegye saját pártoló javaslatával a konventhez leendő felterjesztés végett bemutatja a kondói egyház kérvényét, amelyben 1200 P

egyszersmindenkorra szóló közalapi segélyt kér. Fel-
említi, hogy iskolaépítésből kifolyólag 1300 P tartozása
áll fenn, 700 P tanítói nyugdíjintézeti járulékkal is hát-
rálékban van s a megrongált templom és toronytetőzet
kijavítása is nagyobb kiadást igényelne.

Egyházkerületi közgyűlésünk, noha a
a közalapi segély szüneteltetésének tuda-
tában van, a folyamodó egyház kérését,
méltányolva annak nyomós okait, meleg
pártolással terjeszti fel egyetemes konven-
tünkhöz.

97. Gömör-tornai ref. egyházmegye saját jóváhagyó
határozata kapcsán felterjeszti a zádorfalvai egyház
kérelmét, amelyben a templomtorony építéséből még
fennálló 8.000 pengő váltóadósságát, amelynek jelen-
ben az 550 lélekszámú és mindössze 2 m. hold jöve-
delmező vagyonnal bíró gyülekezet a kamatait sem
tudja fizetni és a folyó évben is csak a tisztviselők
fizetéséből fedezte, úgyhogy a lelkész és a tanítók már
9 hónap óta fizetést sem kapnak, végszükségben akként
óhajtja időlegesen rendezni, hogy annak fele vagyis
4.000 P erejéig a váltóadósságának konvertálása végett
a főtiszteletű és méltóságos egyetemes konventtől hosszú
lejáratú kölcsönt kér és ehhez az egyházkerület aján-
lását is kéri.

Egyházkerületi közgyűlés a zádorfal-
vai egyház kérelmének teljesítését maga
részéről is a gyülekezet létérdekeinek fenn-
tartása végett az egyetemes konvent leg-
melegebb jóindulatába ajánlja s a kölcsön
megnem adása esetén is nevezett egyház
részére legalább a kamatfizetés biztosítá-
sára szolgáló időleges segélyt vagy köl-
csönt kér nyújtani.

98. B gömör-tornai egyházmegye intézőbizottságá-
nak f. év szeptember 15-én tartott üléséből, 8 sz. hatá-

rozataival arra kéri az egyházkerületet, hogy találjon módot az inséges területen szolgáló lelkészek megmentésére, az esperesek útján kérjen az egyházaktól jelentést, hogy az egyes egyházakban milyen mértékben kapják vagy nem kapják a lelkészek fizetésüket, hány családtaggal, különösen hány házon kívül tanuló gyermekkel bírnak, hogy a helyzet teljes ismeretében történjék a segélyezés olyan mértékben, mint azt az egyes lelkészek létfenntartási igénye megköveteli. Szükségesnek látná az egyházmegye azt is, ha az állami hatalom a bajbajutott gazdákra vonatkozó hitel- és adóügyi rendelkezéseket kiterjesztené mindazon lelkészekre, akiknek földjövedelem és terményfizetés képezi fizetésük nagy részét.

Közgyűlés maga is átlátja és átérzi a lelkészeknek a különféle jövedelmek és járandóságok elmaradása folytán előállott nehéz helyzetét, a gömörtornai egyházmegye által javasolt intézkedéseket az elnökség atyai gondoskodásába ajánlja s főképen arra kéri elnökséget, hogy a korpótlék teljes összegben, illetve értékben kívánt kiutalását a konvent útján illetékes helyen szorgalmazza.

99. Az alsóborsodi egyházmegye esperesének jelentésével kapcsolatban hozott határozatával azt a kérését terjeszti közgyűlésünk elé, kérje fel az egyetemes konventet, hogy a Baldácsy-alapot képező földbirtok leggazdaságosabb kihasználását kegyeskedjék gondoskodása tárgyává tenni, hogy az arra szorultak minél nagyobbarányú segélyben részesülhessenek.

Közgyűlésünk, bár meg van győződve arról, hogy az arra hivatottak a Baldácsy-alapot kitevő földbirtokot a leggazdaságosabb módon jövedelmeztetik, — az alsóborsodi egyházmegye kérelmét az egyetemes konvent bölcs megfontolásába ajánlja.

100. Illyés Bertalan püspöki titkár, aki a folyó évi szeptember hó 1-én töltötte be hat éves titkári szolgálatát, azzal a kérelemmel fordul egyházkerületünkhöz, hogy tekintettel a súlyos megélhetési viszonyokra, — kerületünk az állami hivatalnokok előlépésének mintájára léptesse elő egy fizetési fokozattal, a most élvezett VIII. fiz. osztály 1 fokozatából a VII. fiz. osztály 3-ik fokozatába, ami havi 36 P-vel terhelné pénztárunkat.

Közgyűlésünk Illyés Bertalan püspöki titkár kérelmét, aki 1926. évi szept. hó 1-től pontosan, szakértelemmel és hűséggel végzi hivatalos kötelességét s akinek fizetése ma sem éri el a titkári fizetés háború előtti értékét, — teljesíti s őt a most élvezett VIII. fiz. osztály 1. fokozatából a VII. fizetési osztály 3-ik fokozatába lépteti elő és pedig a f. évre lezárt költségvetésre való tekintettel 1933. évi január hó 1-től kezdő hatállyal.

101. Az abauji egyházmegye bejelenti Farkasfalvi Farkas Géza egyházkerületi főgondnoknak az egyházmegye gondnoki tisztéről történt lemondását, egyuttal azt az óhaját is, hogy a magasabb tisztségbe elhívott világi vezért hálája és szeretete jeléül örökös tiszteletbeli gondnokának nyilváníthassa.

Egyházkerületi közgyűlés meghatva vesz tudomást az abauji egyházmegyének lemondó gondnoki iránti ragaszkodásáról, kívánja, hogy ez a ragaszkodás mint az otthon ihletése, legyen főgondnokunknak új munkakörében is állandó erő forrása; az egyházmegye pedig amilyen főgondnokot adott a kerületnek találjon a fontos vezéri őrhelyre mindenben méltó és alkalmas utódot.

102. Az abauji egyházmegye őszi közgyűléséből felterjeszti azt a határozatát, amelyben Duszik Lajos

hegyaljai ág. ev. főesperesnek ama felhívásához, hogy a két testvér-egyház egymással szemben reverzálist ne követeljen, áttérést ne szorgalmazzon, az egyetemes konvent e tárgyban nemrég hozott határozatának kerekein belül készséggel hozzájárul.

Egyházkerületi közgyűlés a maga részéről is örömmel ragadja meg a felhívásban felénk nyújtott testvéri kezet s a felhívás értelmében leendő eljárást, a testvér-egyház ilyennemű eljárásának viszonzása képen a kerületbeli lelkészek figyelmébe ajánlja.

103. Az alsóborsodi egyházmegye Szabó Dániel hejőcsabai lelkész aziránti kérelmét, hogy a hejőcsabai egyház részére káplántartási jog s a megfelelő kápláni és káplántartási kongrua állapítassék meg, meleg ajánlással terjeszti fel egyházkerületünkre. Az állandó káplántartóhellyé nyilvánítás indokául szolgálhatna a lelkész előterjesztése szerint az a körülmény, hogy a hejőcsabai, tapolcai és görömbölyi iskolákban heti 20 órai vallástanítást, Tapolcán a fürdőszezonban, Görömbölyön állandóan vasárnapi istentiszteletet s bibliaköri munkát s az 1300 lélekszámú anyaegyházban sokágú belmissziói munkát kell végeznie.

Ugyancsak meleg pártolással terjeszti fel egyházkerületünkre az alsózempléni egyházmegye a páczeni egyház presbitériumának Pácziunak állandó káplántartóhellyé nyilvánítása iránti kérelmét azzal az indokolással, hogy Páczinban az állami iskolában a református növendékek száma 200, akik jelenleg a törvényszerű 12 óra helyett csak 4 vallásórán nyernek hitoktatást, ugyanígy a gazdasági ismétlő iskolások 6 óra helyett 1 órán, továbbá a nagyszámú belmissziói egyesületekben fokozottabb munkára van szükség, amit a lelkész — gyöngélkedő állapota miatt is — kápláni segítség nélkül el nem végezhet.

Közgyűlésünk úgy Hejőcsabának, mint Páczinak kérelmét — állandó káplántartó

helyé nyilvánítás iránt — a felhozott s figyelmet érdemlő indokok alapján készséggel támogatja s amennyiben az állandó káplántartó helyek száma időközileg is bővíthető volna, meleg ajánlással terjeszti fel az egyetemes konventre.

104. Az alsózempléni egyházmegye a visi lelkész szóbeli jelentéséből s több helyről kapott értesülésekből megállapítván, hogy a Szent István napi zaklatások újból jelentkeznek, kéri egyházkerületünket, az egyetemes konvent útján a m. kir. kormánynál oly irányú lépések megtételére, hogy az illetékes hatóságok megfelelő intézkedések útján a vonatkozó rendelkezések betartására utasíttassanak, hogy így a megismétlődő zaklatások kiküszöböltessenek.

Közgyűlésünk felhívja az alsózempléni egyházmegyét, hogy a Szent István napi zaklatásokkal kapcsolatban vele közölt, vagy bármi uton tudomására jutott adatokat, mint konkrétumokat, állítsa össze s így konkretizálva terjessze fel egyházkerületünkre, hogy az egyes sérelmekre rámutathasson egyházkerületünk s kérhesse a megfelelő jogorvoslatot.

105. Az alsózempléni egyházmegye, hivatkozva az 1930 évi őszi közgyűlésünk 117/11 jkvi számú határozatára, bejelenti az állandó káplántartó helyeken alkalmazott segédlelkészeket annak feltüntetésével, hogy minden állandó káplántartó hely be van töltve s a segédlelkészek fizetésének kiszolgáltatása tekintetében panasz sehonnan nem érkezett.

Közgyűlésünk az alsózempléni egyházmegye jelentését a segédlelkészek elhelyezéséről s fizetésük megfelelő kiszolgáltatásáról tudomásul veszi s felhívja az abauji, alsóborsodi, felsőborsodi, gömörtornai egy-

házmegyéket vonatkozó jelentéseiknek a püspöki hivatalhoz pótlólag leendő beküldésére.

106. A hejőcsabai egyház felterjeszti határozás véggett Bárczay Arvéd egyháztag kérelmét, amelyben panasz tárgyává teszi, hogy a hejőcsabai presbitérium 1927 július 3-án kelt és a toronyépítés tárgyában, nemkülönben ennek költségviselése tekintetében rendkívüli adó kivetése tárgyában hozott határozata ellen beadott felebbezése nem lett az illetékes hatóság döntése elé terjesztve, amely presbiteri határozatot annak szabálytalansága miatt annakidején felebbezéssel támadott meg. Jelenben, arra tekintettel, hogy időközben öt év alatt a tervbe vett építkezést az egyházközség végrehajtotta, Bárczay Arvéd felebbezése letárgyalását mellőzni és a hejőcsabai presbitérium fenti döntését megsemmisíteni kéri. Egyben panaszt tesz ismeretlen közegek ellen az elszenvedett sérelmek miatt s ellenük az eljárás megindítását kéri.

Egyházkerületi közgyűlés arra való tekintettel, hogy Bárczay Arvéd jelenben felebbezésének a letárgyalását mellőzni kéri, a most nevezett egyháztag felebbezését érdemleges elbírálás tárgyává nem teszi. A hejőcsabai presbitérium és egyházközségi közgyűlésnek a toronyépítkezésnek a már végrehajtott toronyépítkezés, valamint ennek fedezésére az elhatározott rendkívüli adó kivetése tárgyában hozott határozatát, miután azok szabályszerű elhatározáson alapulnak és mert az E. T. III. t.-c. 19. és 20. §-a értelmében az egyházközségnek az új adózási rendszer s általában kivetett egyházi adó tárgyában hozott határozata tekintetében az egyházmegyei közgyűlés végérvényesen dönt, amely jelenben e tárgyban is már jóváhagyólag döntött, maga részéről is jóvá-

hagyja, illetve az adó tárgyában hozott határozatot nem érinti, tekintettel annak jogerős eldöntésére. Ellenben utasítja az egyházközséget, hogy Bárczay Arvéd fegyelmi jellegű panaszát az egyházmegyei bíróság döntése céljából terjessze fel az egyházmegyei elnökséghez.

107. Az alsóborsodi egyházmegye saját jóváhagyó határozata kapcsán felterjeszti megerősítés végett a vattai egyházközség módosított lelkészi és tanítói díjlevelét 4—4 példányban, mely díjleveleknek a régi díjlevelekkel szemben való módosítása abban áll, hogy a régi díjlevelek párbér megváltásra, igás szolgálmány megváltásra és regále kártalanítási tőke kamat élveztére vonatkozó pontjai helyett az egyházközségben már régebben uralkodó gyakorlatnak is megfelelően a szolgáló lelkész és illetve tanító részére 50 q, illetve tanító részére 25 q, őszi tiszta búza, a hívektől megállapított kulcs szerint a gondok által beszedendő javadalmat iktat be. A díjlevelek e tárgybani módosítását az egyházközség presbitériuma és közgyűlése szabályszerűen határozta el, az e tárgyó határozat az egyházmegye kiküldöttei jelenlétében tartott gyűlésen jött létre.

Egyházkerületi közgyűlés a szabályszerű alakban létre jött egyházközségi határozatokon nyugvó, díjlevél csonkítást nem tartalmazó, az egyházközség megváltozott viszonyaihoz alkalmazkodó ezeket a díjleveleket megerősíti.

108. Lőrinczy Pál és 12 társa nagybarcai egyháztagok s presbiterek arra való hivatkozással, hogy Sógor Lajos, ifj. Papp Ferenc és Pál Gábor presbiterek magatartása miatt a nagybarcai gyülekezetben már évek óta áldatlan állapotok vannak s csaknem minden presbiteri gyűlés botrányosan végződik, azt kérték a felsőborsodi egyházmegyei közgyűléstől, hogy az egyház jó békessége érdekében rendelje el az egész presbitérium

feloszlátását s a megnevezett presbitereknek felelősségre vonását amiatt, mert templomba nem járásukkal, az urvacsora mellőzésével rossz példát mutatnak, — egy alkalommal a megmaradt urvacsorai bort el akarták árverezni, ami által általános felháborodást idéztek elő, a gondnok el nem ismerése által az egyháznak anyagi kárt okoztak, — egy közgyűlés nevezetteknek már bizalmatlanságot is szavazott.

A felsőborsodi egyházmegye f. évi március 31-én tartott gyűlésében e kérelemnek helyt adott s a nagybarcai egyház presbitériumát az egyház kívánatos belbékéje és jó rendje érdekében feloszlatta, egy új presbitérium választását elrendelte, a panaszlott presbiterekkel szemben azonban a megtorló eljárást egyelőre mellőzte.

Ez ellen a határozat ellen ifj. Papp Ferenc presbiter és 27 egyháztag társa, továbbá Sógor Lajos presbiter és 3 társa felebbezést adtak be az egyházkerületi bírósághoz címezve, s kérték a feloszlátást kimondó egyházmegyei határozat hatálytalanítását s viszontpanaszukban a lelkészt, tanítót s több presbitert kötelességmulasztással, az egyházi érdekek elhanyagolásával vádolták meg s kérték e panaszpontjaikra a vizsgálat elrendelését.

Közgyűlésünk a nagybarcai presbitérium feloszlátását kimondó felsőborsodi egyházmegyei határozatot a felebbezések elutasításával jóváhagyja, mivel úgy látja, hogy a presbiterium mai összetételében a nyugodt egyházi kgmányszást biztosítani nem tudja, a beadványokban foglalt panaszjelentést pedig visszateszi a felsőborsodi egyházmegye espereséhez saját hatáskörében leendő intézkedés végett.

109. Tárgyaltatott az alsózempléni egyházmegyének a Györgytarló-tanyai tanítói díjlevelet jóváhagyó 26 1932. számú határozata.

Egyházkerületi közgyűlés a Györgytarló-tanyai tanítói díjlevelet megerősíti,

110. Az alsózempléni egyházmegye jóváhagyás céljából felterjeszti a tokaji egyház presbitériumának és közgyűlésének a jövedelmet nem hozó egyházi ingatlanok eladását kimondó határozatait folytán az eladáshoz elvi hozzájárulást tartalmazó 30/932. sz. határozatait.

Egyházkerületi közgyűlés az egyházmegye határozatát megerősíti.

111. Az alsózempléni egyházmegye bejelenti, hogy Radács György világi aljegyzővé választott.

Tudomásul szolgál.

112. Több tárgy nem lévén elnökség az ülést énekel és rövid imával bezárja.

Kmf.

Farkasfalvi Farkas Géza
főgondnok

Farkas István
püspök

Dr. Enyedy Andor
egyh. ker. főjegyző.

II. Bírósági ügyek.

1932 október 13-án.

A tiszáninneni egyházkerületi bíróság, mint fegyelmi bíróság Kiss Ernő esperes kérelmére, ellene folyamatba tett ügyben az előadó javaslatára a tárgyalást felfüggeszti és elnapolja, azt időszaki bíróság elé tárgyalásra utalja és az ügy tárgyalására legkésőbb f. év november 20-ig határidőt tűz ki.

A tiszáninneni egyházkerületi bíróság, mint fegyelmi fellebbezési bíróság Takács Imre szemerei lelkész és Szendrei József volt csenyétei gondnok ellen egymás panaszára és Takács Imre ellen ezenkívül többek panaszára folyamatba tett fegyelmi ügyben Takács Imre panaszlott fellebbezése folytán az abaúji egyházmegye első folyamodási bíróságnak 1932. évi május hó 2-ik napján 10—13/1930—31. F. B. sz. a. hozott ítéletét vizsgálat alá vevén, azt a fellebbezés elutasítása mellett, vonatkozó és a maga részéről is teljesen elfogadott helyes indokainál fogva helyben hagyja.

Az egyes pontokat jegyezték :

Dr. Enyedy Andor lelkeszi főjegyző a 2, 3, 4, 5, 8, 9, 13, 14, 15, 18, 19, 20, 21, 23, 31, 33, 92, 97, 98, 101, 102, 112. pontokat.

Dr. Lengyel István lelkeszi aljegyző a 6, 7, 10, 11, 12, 22, 63, 64, 65, 66, 91, 99, 103, 104, 105, 108. és 111. pontokat.

Dr. Marton János lelkeszi aljegyző a 39, 42, 45, 47. pontokat.

Dr. Horváth Zoltán világi aljegyző a 32, 106. és 107. pontokat.

Dr. Idrányi Béla világi aljegyző a 109. és 110. pontokat.

Csorba György h. középiskolai előadó az 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61. és 67. pontokat.

Szilva István népiskolai előadó a 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82. pontokat.

Svingor Jenő missziói előadó a 68, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89. pontokat.

Elekes Imre a 24, 25, 26, 27, 28, 29. 30. pontokat.

Kovács István a 93. pontot.

Dr. Kovács Kálmán a 16, 17, 90, 94, 95, 96, 100. pontokat.

Dr. Trócsányi József a 34, 35, 36, 37, 38, 40, 41, 43, 44, 46, 48, 49, 50. és 51. pontokat.

Tárgymutató.

I. Közgyűlési ügyek.

Jelenvoltak névsora.

Istentisztelet, diszközgyűlés, lelkészi főjegyző és főgondnok beigtatása.

Lelkész-szentelés.

1. Farkas István püspök imája. Elnöki előterjesztések.
2. Gróf Klebelsberg Kunó halálának bejelentése és az egyházkerület részvéte.
3. Egyházkerületi és egyházmegyei tiszteletbeli tisztviselők választása, egyházkerületi lelkészi és világi tanácsbírák számának egy-eggyel szaporítása.
4. Dókus Ernő tiszteletbeli egyházkerületi főgondnokká választása.
5. Püspöki jelentés.
6. A bírósági ülés helyének és idejének megállapítása.
7. Jelentés az egyházkerületi világi aljegyzői állásra és zsinati lelkészi rendes tagságra elrendelt szavazás eredményéről. Dr. Idrányi Béla aljegyző eskütétele.
8. Pósa Péter alsóborsodi esperes lemondása az egyházkerületi tanácsbírágról.
9. Dr. Marton János aljegyző lemondásának tárgyalása.
10. Új bizottsági tagok választása.
11. Az országos közalapi bizottságba póttag, az országos adóalap végrehajtó bizottságba rendes tag, konventi lelkészi rendes és póttag, konventi világi póttag választása.
12. Zsinati világi rendes és lelkészi rendes tagságra, sárospataki főiskola világi gondnok állására, két egyházkerületi lelkészi s egy világi tanácsbírói állásra szavazás elrendelése.

13. Az Országos Református Lelkészegyesület jubileumi üdvözlete és arra adott válasz.
14. A Magyar Református Külmissziói Szövetség kérése perselypénzek beküldése iránt.
15. 125, 127, 128, 172, 184, 207, 218, 296/1932. sz. konventi határozatokra az illetékesek figyelmének felhívása.
16. Tőkekammat segély elszámolása.
17. Konventi elnökség 1892/932. sz. leirata földteherrendezés tárgyában.
18. 123/1932. sz. konventi határozatra felterjesztés, lelkésztanítóképző tanfolyam tárgyában.
19. Dr. Révész Kálmán irathagyatékának kezelésbevétele.
20. Lelkészképesítő bizottság jegyzőkönyvei.
21. Vallástanárképesítő bizottság jelentése.
22. Segédlelkészek ünnepélyes kibocsátásának új rendje.
23. Theol. Akadémiáról felvételtől jelentés.
24. Farkas István sárospataki püspöki látogatása.
25. Sárospataki főiskola igazgatótanács üdvözlése Farkasfalvi Farkas Géza főgondnokká választása alkalmából.
26. Farkasfalvi Farkas Géza lemondása a főiskola világi gondnokságáról.
27. Igazgatótanács megemlékezése Cziáky Endre haláláról.
28. Igazgatótanács bucsúja Dr. Kun Zoltán főiskolai orvostól.
29. Dr. Kun Zoltán nyugdíja.
30. Dr. Trócsányi József szolgálatának 25-ik évfordulója.
31. Dr. Újszászy Kálmán véglegesítésének ügye.
32. Dr. Gerőcz Kálmán alkalmazás iránti kérvénye.
33. Theológiai ifjúság gyakorlati foglalkoztatása.
34. Sárospataki főiskolai orvos szolgálati szabályzata.
35. Sárospataki főiskolánál fizetéscsökkentés.
36. Dr. Vincze Károly alapítványa.
37. Béky Zoltán alapítványa.
38. Amerikai Magyar Református Egyesület alapítványa.

39. Dr. Végh Elemér alapítvány ügye.
40. Deme László alapítványa.
41. Kocsiss József alapítványa.
42. Dr. Dóczy Imre alapítvány ügye.
43. Pálóczy Horváth pusztá bérletügye.
43. Faragószállási rétek bérletügye.
45. Perked-mosolygó bérlete.
46. Sárospataki theológiai internátusi díj leszállítása.
47. Theol. internátus építkezési államsegélyének elszámolása.
48. Főiskolai nyomda bérlete.
49. Kultur adó beszédese.
50. Főiskola 1932 33. évi költségvetése.
51. Főiskola zárszámadása.
52. Miskolci leánygimnáziumról jelentés.
53. Leánygimnázium költségvetése.
54. Miskolci Leánygimnáziumban beíratás.
55. Domby László szabadsága.
56. Miskolci Leánygimnázium tanfolyamai.
57. Sárospataki Főgimnáziumról jelentés.
58. A Sárospataki Főgimnázium munkája.
- 58/a. Angol tankönyvek.
- 58/b. Jelentés az angol-internátusról.
59. Miskolci Ref. Reálgimnáziumról jelentés.
60. Reálgimnáziumi tanárok jubileuma.
61. Új érettségi szabályzat.
62. Gyorsírás bevezetése.
63. Sárospataki tanítóképzőről jelentés.
64. Tanítóképző költségvetése.
65. Tanítóképző zárszámadása.
66. Tanítóképzői zenetanári állás államsegélye.
67. Vargha Gábor tanárrá választása.
68. Középiskolai vallástanítási kérdőívek.
69. Népiskolai tanügyi bizottság jelentése.
70. Kitűnő tanítóknak elismerés.
71. Zádorfalvai egyházközség kérése.
72. Atányi iskolaügy.
73. Cigándi serelem.
74. Tanítói nyugdíjjárulék fizetése.
75. Bajusz Imre és Pongrácz Sámuel tanítók jubileuma.

76. Almási Lajos meszesi lelkésznek köszönet.
77. Igazgatói kinevezések.
78. Péter József miskolci igazgató-tanítónak elismerés.
79. Népiskolai tanulók háromszori osztályzása.
80. Ismétlő iskolák hittankönyve.
81. Népiskolai tankönyvek drágasága.
82. Konventi Tankönyvügyi bizottság határozata.
83. Törpeiskolák megmentése.
84. Missziói előadó jelentése.
85. Szórványok számára vallásos iratok kiadása.
86. Vásárok áttétele vasárnapról hétköznapra.
87. Új istentiszteleti rendtartás bevezetése.
88. Egyházmegyék jelentése lelkészek továbbképzése tárgyában.
89. Miskolci Kálvinszövetség kérése.
90. Közalapi hátralékok behajtása.
91. Nyugdíjjárulékok levonása.
92. Egyházmegyék felterjesztései a stóla rendezése tárgyában.
93. Damaki templomszék-per.
94. Laki egyházközség tőkekamat segély kérvénye.
95. Szendrőládi " " " "
96. Kondói " " " "
97. Zádorfalvai " " " "
98. Gömörtornai egyházmegye javaslata inséges helyzetben levő lelkészek segélyezésére.
99. Alsóborsodi egyházmegye javaslata a Baldácsyalap gazdaságosabb kihasználására.
100. Illyés Bertalan kérvénye.
101. Abauji egyházmegye bejelenti Farkasfalvi Farkas Géza tiszteletbeli egyházmegyei gondnokká választását.
102. Abauji egyházmegye javaslata Duszik Lajos ág. ev. főesperes felhívására.
103. Hejőcsaba és Pácín káplántartó helyé nyilvánítása.
104. Alsózempléni egyházmegye felterjesztése szent István-napi zaklatásokról.
105. Alsózempléni egyházmegye jelentése segédlelkészek elhelyezéséről.
106. Hejőcsabai egyház felterjesztése Bárczay Arvéd egyháztag ügyében.

107. Vattai egyház módosított lelkeszi és tanítói díjlevele.
108. Nagybarcai presbitérium feloszlataása.
109. Györgytarlói tanítói díjlevél megerősítése.
110. Tokaji adásvételi szerződés megerősítése.
111. Alsózempléni egyházmegye jelentése Radácsy György világi aljegyzővé választásáról.
112. Közgyűlés bezárása.

II. Bírósági ügyek.

- I. Kiss Ernő esperes kérelmére ellene folyamatba tett ügy.
 - II. Takács Imre és Szendrei József fegyelmi ügye.
-

Betűsoros névmutató.

Abauji egyházmegye 101, 102.
Almássy Lajos 76.
Alsóberecki 7.
Alsóborsodi egyházmegye 99, 103, 107.
Alsózempléni egyházmegye 73, 75, 103, 104, 105, 109,
110, 111.
Amerikai magyar református egyesület 38.
Angol internátus 58 B.
Apostol Elek 21.
Átány 72.
Bajusz Imre 75.
Baltazar Dezső dr. 13.
Bárczy Arvéd 106.
Béky Zoltán 37.
Belsőbócs 7.
Berzék 7.
Bethlen Pál gróf 10.
Bottlik István báró 84.
Cigánd 73.
Csorba György 10.
Damak 93.
Deme László 40.
Dóczy Jenő dr. 42.
Duszik Lajos 102.
Eger 16.
Egey Antal dr. 5, 63.
Elek József 11.
Enyedy Andor dr. 7, 10, 11.
Farkas Géza 25, 26, 101.
Farkas István 1, 5, 11, 24, 84.
Faragószállás 44.

- Felsőborsodi egyházmegye 70, 77, 93, 94, 95, 96, 108.
 Finály Gábor dr. 52.
 Főiskola 49, 50.
 Főiskolai nyomda 48.
 Főiskolai orvos 34.
 Fulókércs 7.
 Füle Zsigmond 43.
 Gerőtz Kálmán dr. 32.
 Gömörtornai egyházmegye 71, 97, 98.
 Györgytarló 109.
 Hartyáni Imre dr. 43.
 Hejőcsaba 103, 106.
 Horváth Lajos 77.
 Hubay Kálmán 7.
 Idrányi Béla dr. 7.
 Igazgatótanács 18, 22, 49, 50, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31,
 32, 33, 34, 35—51.
 Illyés Bertalan 100.
 Imola 7.
 Juhász László 11.
 Kiss Ernő 7.
 Kiss Ferenc 13.
 Klebelsberg Kunó gróf 2.
 Kocsis József 41.
 Kondó 96.
 Konvent 15, 16, 17, 18.
 Kovács István 10.
 Kovács Olga 21.
 Külmisszió 14.
 Lak 94.
 Ládbesenyő 7.
 Lengyel István dr. 10.
 Lehoczky Béla 21.
 Lőrinczy Pál 108.
 Mátyás Ernő dr. 23.
 Megyasszay András 7, 10.
 Miskolci Kálvinszövetség 89.
 Miskolci Leánygimnázium 52—56.
 Nagybarca 108.
 Nagyvisnyó 16.

Nádházy Bertalan 84.
Novák Sándor 84.
Orle 13.
Papp Ferenc ifj. 108.
Pácin 103.
Pál Gábor 108.
Pálóczy Horváth puszta 43.
Perked Mosolygó 45.
Péter József 77, 78.
Pongrácz János 75.
Radácsy György 111.
Révész Imre dr. 19.
Révész Kálmán dr. 19.
Rosinger Ignác 45.
Sajóbábony 16.
Sára 16.
Sárospataki főgimnázium 57, 58.
Sipos Ferenc és társai 44.
Sógor Lajos 108.
Svingor Jenő 84.
Szabó Zoltán 33.
Szállósy Bertalan 77.
Szendrőlád 7, 95.
Szügyi László 77.
Theol. Internátus 46, 47.
Téglássy András 10, 11.
Tiszavalk 7.
Tokaj 7, 110.
Tornyosnémeti 7.
Turóczy László 21.
Vajdácska 7.
Varga Gábor 67.
Vatta 107.
Végh Elemér dr. 39.
Vince Károly dr. 36.
Viss 104.
Zádorfalva 71, 97.
Zilahy Ferenc 5, 63.
